

Serviciul de presă
EXEMPLAR GRATUIT

COLECȚIA DE TEATRU

Eugene O'Neill

Din jale se intrupează Electra

Această trilogie s'a tipărit la București în
anul 1945—în ediția doua—de către

Mr. Pace

editură care are, dreptul de a tipări
această ediție.

Originalul american este intitulat
MOURNING BECOMES ELECTRA

Prima ediție românească a trilogiei a
apărut în editura Socec și Co., S. A. R.,
fiind epuizată.

Coperta de Margareta Sterian

DIN JALE SE ÎNTRUPEAZĂ ELECTRA

(MOURNING BECOMES ELECTRA)

TRILOGIE

DE

EUGENE O'NEILL

Traducere după textul original

DE PETRU COMARNESCU ȘI MARGARETA STERIAN

EDIȚIA A II-a

— PĂRȚILE TRILOGIEI: —

I. Întoarcerea din Războiu.	Piesă în 4 acte
II. Prigoniții. _____	Piesă în 5 acte
III. Stațiile. _____	Piesă în 4 acte

Pro Pace

1945

209659

Trilogia „Mourning Becomes Electra” a fost reprezentată pentru întâia oară la New York la Teatrul „Guild” în stagiunea 1931/32 cu următorii artiști:

Alla Nazimova în rolul Christinei
Alice Brady în rolul Laviniei
Earl Larimore în rolul lui Orin
Lee Baker în rolul Generalului Ezra Mannon
Thomas Chalmers în rolul Căpitanului Brant
și în regia domnilor Eugen O'Neill și Philip Moeller

La București trilogia „Din jale se întrupează Electra” în traducerea domnului Petru Comarnescu și a doamnei Margareta Sterian, a fost reprezentată pentru întâia oară pe scena Teatrului Național cu următorii protagoniști:

Doamna Agepsina Macri în rolul Christinei
Doamna Aura Buzescu în rolul Laviniei și
Domnul George Vraca în cele trei principale roluri masculine

Cu prilejul reluării din 1944, interpreții principalelor roluri masculine au fost:

Domnul Al. Critico Orin
Domnul N. Băltășeanu Generalul Mannon
Domnul A. Pop-Marțian Căpitanul Brant

În turneul din vara anului 1944, rolul Laviniei a fost jucat de Domnișoara Migry Avram Nicolau

În stagiunea 1945/46 trilogia se reprezintă la Teatrul „Victoria” cu

Doamna Marioara Voiculescu în rolul Christinei,
Doamna Tanți Cocea în rolul Laviniei și

Domnul George Vraca { în rolurile: Orin,
Generalul Mannon
și Căpitanul Brant

Regia: d. Ion Sahighian

DECORUL GENERAL AL TRILOGIEI

Cu excepția unui act din partea a II-a, acțiunea trilogiei se petrece în interiorul sau în fața casei Mannon, în împrejurimile unui mic port din New-England.

O cortină specială înfățișează casa văzută din stradă. După ridicarea acestei cortine, actul I al fiecăreia din cele trei părți se petrece în fața casei, iar actul următor în interiorul ei.

Pe cortină se arată terenul vast—de vreo treizeci de pogoane—care înconjoară casa, o colină plină de pomi în fund, livezi în dreapta și în planul II, iar în stânga o grădină mare cu flori și o seră. În primul plan, paralel cu strada, un șir de salcâmi și ulmi. Domeniul este înconjurat de un grilaj înalt și de un rând de arbuști. O alee leagă casa de cele două intrări cu porți albe. Între casă și stradă, o pajiște. În dreapta casei, brazi. Apoi, paralel cu aleea, arțari și salcâmi. În stânga casei, un tufiș mare de lilieci.

Casa este retrasă cam la vreo sută de metri de stradă și așezată pe o ușoară ridicătură de teren. Este o clădire mare în stil de de „templu grec”, la modă în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Un portic de lemn alb cu șase coloane înalte, în contrast izbitor cu fațada de piatră cenușie a casei. Cinci ferestre la etaj, patru la parter. Intrarea principală la mijloc; o ușă cu ferestruici pătrate, încadrată de două coloane. Obloanele ferestrelor, verzi. În fața ușii patru trepte.

Acțiunea celor trei piese se petrece în primăvara și vara anilor 1865—1866.

NOTĂ — Traducerea trilogiei lui Eugen O'Neill: „Mourning Becomes Electra“, comandată d-nei Margareta Sterian de către Teatrul Național din București prin directorul său din 1939, d-l Camil Petrescu, neputând fi jucată în stagiunea 1939/40 din motive tehnice, iar ulterior din motive cu totul independente de valoarea traducerii și datorate numai împrejurărilor dinaintea lui 23 Aug. 1945, iar T. N. nevoind să renunțe la reprezentarea trilogiei s'a creat situațiunea de a se recurge la un alt traducător, anume la d-l Petru Comarnescu.

Intrucât la îndeplinirea traducerii de față d-l Petru Comarnescu s'a slujit în parte și de traducerea anterioară a d-nei Margareta Sterian, și aceasta cu învoirea d-nei M. St. care nu înțelesese să se împotrivească și nici să temporizeze difuzarea — pe care d-sa o urmărise — a unei lucrări de calitate și amploarea trilogiei americane, autorii celor două traduceri înțeleg să-și asocieze de acum înainte numele domniilor lor ca traducători ai lucrării, nefiind în folosul operii și al autorului de a se reprezenta sau tipări două traduceri diferite și ținând seama de faptul că amândouă traduceri, lucrate după originalul din limba engleză, au căutat să slujească adecvat arta autorului american.

9 Oct. 1944.

Petru Comarnescu

Margareta Sterian

I

INTOARCEREA DIN RĂZBOI

PIESĂ IN PATRU ACTE

PERSONAGIILE

Generalul de brigadă EZRA MANNON

CHRISTINE, soția lui

LAVINIA, fiica lor

CĂPITANUL ADAM BRANT, comandantul corabiei "Vânturi
călătoare"

CĂPITANUL PETER NILES, din Artileria Statelor Unite

HAZEL NILES, sora lui

SETH BECKWITH

AMOS AMES

LOUISA, soția lui

MINNIE, vara ei.

Decorurile piesei „INTOARCEREA DIN RĂZBOI”:

Actul I Exteriorul casei Mannon, Noua Anglie (Statele-Unite
ale Americii). Aprilie 1865.

Actul II Biroul Generalului Ezra Mannon. Imediat după actul I

Actul III Acelaș decor ca în actul I — exteriorul casei — O
săptămână mai târziu, noaptea.

Actul IV Dormitorul lui Ezra Mannon, în aceeași noapte, mai
târziu.

ACTUL I

Exteriorul casei Mannon, spre sfârșitul unei după amieze de Aprilie, 1865. În fața, aleea care leagă casa de cele două intrări din stradă. În spatele aleii, porticul alb cu cele șase coloane înalte. La marginea aleii, pe pajiște, în dreapta casei, un brad înalt. Triunchiul este o coloană neagră, în contrast izbitor cu coloanele albe ale porticului. La marginea aleii, în stânga, un tufiș des de liliaci, în fața căruia se află o bancă. Din cauza tufișului, persoanele de pe bancă nu pot fi văzute din fața casei.

Nu mai este mult până la apusul soarelui. Ultimele raze cad direct pe fațada casei, învăluind porticul alb și piatra cenușie a zidurilor într'o pâclă luminoasă, accentuând albul coloanelor, cenușiul sumbru al zidurilor, verdele obloanelor deschise, verdele pajiștei și al tufișului, negrul și verdele bradului.

Din depărtare, din spre oraș, se aude o muzică militară cântând „John Brown's Body“. Purtată de suflul ușor al vântului, melodia aceasta este uneori foarte puternică. Alteori, slăbește odată cu el.

Din fund, din stânga, se aude o voce de bărbat cântând „Shenandoah“ — un cântec care încheie în el tot ritmul melodic al apelor. Vocea se apropie repede, din ce în ce mai mult, o slabă și bătrână epavă a unei bune voci de bariton.

O, Shenandoah, mi-e dor să-ți ascult
Ropotul apelor tale!
Dar departe de tine mi-e dat să fiu,
O, Shenandoah, râul meu drag!
Departe de tine sunt imbarcat
Depart, hăt, pe Missouri.

Cântărețul, SETH BECKWITH, sfârșește ultimul vers în ciupa în care vine pe după colțul casei. Imediat după el se arată AMOS AMES, soția sa, LOUISA și MINNIE, vara ei.

SETH BECKWITH, grădinarul și omul de încredere al familiei Mannon, este un bătrân de șaptezeci și cinci de ani, cu părul alb, barba la fel, înalt, slab, adus din umeri, înțepenit de reumatisme, totuși încă robust. În nemiscare, chipul său îi face impresia stranie a unei măști. Expresie severă. Ochii mici și pătrunzători îi sunt plini de viață. Gura trădează un accentuat simț al umorului. Haine de lucru, pline de praf.

AMOS AMES, de meserie tâmplar, dar acum liberi și în haine de duminică, asemenea soției sale și veracesteia, este un bărbat corpulent de vreo cincizeci de ani. Tipul perfect al provincialului colporteur de svonuri. Nu bârfește din răutate. Ține cu orice preț să fie inte, resant.

Soția sa, LOUISA este mai înaltă și mai robustă. Cam de aceeași vârstă, din aceeași categorie a palavragiilor, dar plină de răutate.

Vara, ei, MINNIE, este o femeie mică și grasă, de patruzeci de ani. Tipul ascultătorilor de vești. Figura mică și rotundă, ochii rotunzi și inexpressivi, gura rotundă și întredeschisă, gata să soarbă ultima clevetire.

Ultimele trei personaje sunt mai curând tipuri reprezentative decât personalități distincte, un cor înfățișând orașul venit să vadă, să audă și să spioneze familia Mannon.

Conduși de SETH, ei înaintează până în dreptul tufelor de liliac, se opresc și încep să admire casa Ghiduș. SETH vrea să impresioneze pe MINNIE. Pentru ea a cântat până acum. O împinge cu cotul, zâmbindu-i.

SETH: Ce spui, mai am voce la vârsta mea? Eram vestit pe vremuri. (Văzând că MINNIE nu-i dă nicio atenție, ci continuă să admire cu gura căscată casa, se întoarce spre AMES — jubilând). Să știi AMOS, dacă-i adevărat, diseară se imbată tot orașul! Datorie patriotică!

AMES (zâmbind): Nici nu se poate altfel!

LOUISA: Nu-l îmbeți tu diseară pe Amos orice s'ar întâmpla! Dihanie bătrână!

SETH (încântat): Dihanie bătrână! La șaptezeci și cinci de ani! Tata a trăit nouăzeci de ani! Niciun Beckwith nu a murit până azi de băutură! (Râde împreună cu AMES, Louisa surâde fără să vrea. MINNIE, absentă, continuă să admire casa).

MINNIE: Doamne! Ce casă frumoasă!

SETH: I-am făgăduit eu lui Amos, să v'aduc să vedeți casa, când vii pe la el. Nu se intră așa ușor aici!

MINNIE: Doamne! Bogați trebuie să mai fie! Cum de-au adunat atâta avere?

SETH: Ezra a adunat o groază de bani și înaintea lui, taică-său, Abe Mannon. O parte din avere a moștenit-o; iar alta a făcut-o el singur cu corăbiile. El a înființat una din cele dintâi linii

MINNIE: Ezra-i Generalul, nu-i așa?

SETH (Cu mândrie): Da. Cel mai viteaz ostaș din armata lui Grant!

MINNIE: Ce fel de om e?

SETH (plin de trufie): Un om și jumătate! Lumea spune că-i mândru, îngâmfat, fiindcă nu prea stă de vorbă cu nimeni. Dar așa-i familia Mannon. Să nu uităm că sunt fruntașii acestui ținut, de aproape două sute de ani.

MINNIE: Ce caută în armată, dacă-i așa de bogat?

SETH: A fost militar și înainte de războiu. Taică-său l-a dat la școala militară. Din războiul mexican a ieșit maior. În același an a murit Abe, iar Ezra a renunțat la armată, ca să-și vadă de negoț. Afară de asta, a făcut și dreptul și a fost judecător. A făcut politică și a ajuns primar. Era primar când a izbucnit războiul. A demisio-

nat numaidecât și a intrat din nou în armată. Acum l-au făcut general. Un om și jumătate!

AMES: Da! Suntem mândri de el!

LOUISA: Nu s'ar putea spune acelaș lucru și despre nevastă-sa. Toată lumea o urăște. Nu seamănă deloc cu dânsul. Se trage din Francezi și Olandezi. Mereu încruntată și supărată. Tată-său e doctor la New-York, dar nu știu ce-o fi de capul lui. Nu i-a dat nicio zestre când a luat-o Ezra.

SETH (încruntându-se tăios). Sfârșește odată! S'o lăsăm în pace. (Schimbând brusc subiectul). Trebuie s'o văd pe Vinnie. Mă duc s'o caut. Voi rămâneți aici. Dacă dă cumva nevasta lui Ezra peste voi, spuneți-i că v'am adus cu voia Vinniei. (Cotește pe după colțul casei, eșind prin stângă. Ceilalți trei privesc împrejur, plini de sfială. Vorbesc în șoaptă).

LOUISA: Ce mândru e Seth de stăpânii lui! N'am putut să mă țin să nu-i spun una despre nevasta lui Ezra.

AMES: Las'că nu se sinchisește el prea mult. N'a ținut niciodată la dânsa.

LOUISA: Ssst! Vine cineva din casă. Haideți mai încoace. (Se îngrămădesc lângă banca din fața tufelor de liliac și privesc printre frunze. Ușa principală se deschide. Apare CHRISTINE MANNON, care înăntează până în capul scării. LOUISA își înghiontește verișoara și-i șoptete emoționată). Ea e! (CHRISTINE MANNON este o femeie înaltă, impresionantă. Are patruzeci de ani, dar pare mai tânără. Trupul frumos și voluptos; mișcările pline de grație. Poartă o rochie de satin verde, scumpă și bine croită, care-i priește părului des și ondulat, parie arămiu, parte auriu, ambele nuanțe fiind distincte și totuși

armonios îmbinate una cu alta. Un chip bizar, mai curând plăcut decât frumos. Când e nemîșcat, chipul îți face impresia unei măști palide, în care numai ochii adânci și albaștri sunt vii. Sprâncenele negre se unesc într-o accentuată linie dreaptă deasupra nasului puternic reliefat. Bărbia solidă, gura mare și sensuală, buza inferioară de pe ocean.

plină, buza superioară ușor arcută, umbrită de o atitudine de apărare. Se pare că muzica o înfricoșează, strecurându-i un anumit tâlc. Deodată, însă, ridică din umeri cu dispreț, coboară scara și o ia spre grădină, trecând pe lângă tufele de liliac, fără să observe pe AMES și pe cele două femei).

MINNIE (Șoptind): Doamne! Tare-i frumoasă, nu?

LOUISA: Nu-mi place, prea-i încruntată.

MINNIE: Da. Are o privire ciudată.

AMES: Foarte ciudată — parc'ar purta o mască.

Așa-s toți Mannonii. Și nevestele lor la fel. Până și Seth, n'ați băgat de seamă? Dacă a stat toată viața cu ei! Nu vor să li se afla tainele!

MINNIE (Avidă, abia ținându-și răsuflarea). Tainele?

LOUISA: Au și ei tainele lor, ca toată lumea! Mai grele încă decât ale altora! (Cu voce scăzută, aproape șoptind soțului ei). Spune-i Minniei povestea cu David, fratele bătrânului Abe Mannon, care s'a însurat cu guvernanta aceea, franțuzoaica din Canada.

AMES: Ssăt! Ține-ți gura! Vine Seth. (Repede Minnei): E-o poveste veche. Eram copil pe atunci. Las'că-ți spun eu altădată. (Seth apare de după colțul stâng al casei și vine la ei).

SETH: Blestemata aceea de negresă mă pune totdeauna să-i car lemne. Parc'aș fi sclavul ei! Așa ne trebuie, dacă i-am desrobit! (Apoi cu vioiciune). Și acum, haideți cu mine. V'arăt piersicii din grădină și pe urmă v'arăt și sera. N'am găsit-o pe Vinnie. (Sunt gata să pornească. Ușa dela intrare se deschide și LAVINIA înaintază până la capul scării, unde s'a oprit, cu o clipă înainte, și mama ei. Are douăzeci și trei de ani, dar pare mult mai în vârstă. Înaltă ca și mama ei, trup subțire, scheletic. Lipsa de atracțiune e accentuată de rochia-i neagră și simplă. Mișcări rigide; aitudine țeapănă, militară. Vocea uscată și monotonă; ton imperativ. Cu toate aceste deosebiri, chipul ei are o asemănare isbitoare cu chipul mamei sale. Același păr arămiu-auriu, aceeași paloare și același ochi albaștri. Sprâncenele negre, îmbinate într'o linie dreaptă deasupra nasului, — aceeași gură sensuală, același maxilar solid. Și, în primul rând, aceeași impresie stranie de mască, atunci când e în nemișcare. Evident că LAVINIA face tot ce-i stă în putință pentru a scoate în relief contrastul și nu asemănarea cu mama ei. Părul și-l poartă pe spate, voind parcă să ascundă ondulația naturală. Nico urmă din dorința de a seduce, în acest aspect al ei, simplu și sever. Capul are aceeași formă ca cel al mamei sale, dar pe trupul ei slab pare prea mare și prea greu).

SETH (văzând-o: Uite-o! (Se îndreaptă spre scară — apoi văzând că nu l-a observat, se oprește și așteaptă, izbit de ceva bizar în atitudinea ei. Ea privește în dreapta, urmărindu-și mama, care străbate agale grădina, luând-o spre seră. Privirea ei este rece, dură, plină de dușmănie. Mama sa dispăre apoi, probabil în seră, căci LAVINIA

își întoarce capul, continuând să ignoreze prezența lui SETH și prietenilor lui, și se uită în stânga, ascultând cu atenție sunetele muzicii care, purtate de o adiere răcoritoare, devin deodată mai puternice. Se aude tot „John Brown's Body”. LAVINIA ascultă, așa cum ascultase cu o clipă mai înainte și mama ei, dar reacțiunea îi este cu totul deosebită. Ochi i se luminează de mulțumire și o stranie expresie de triumf îi cuprinde fața).

LOUISA (Șoptind repede MINNIEI): Asta, Lavinia!

MINNIE: Seamănă cu mama sa — la fel de ciudată — dar nu-i frumoasă ca ea.

SETH: Luați-o înainte spre livadă. Vin și eu după voi. (Se retrag în stânga casei și dispar. Seth se îndreaptă, nerăbdător, spre LAVINIA). Vestea bună, Vinnie! Telegrafistul ne-a spus că de dată asta s'a sfârșit cu Lee! Se așteaptă din clipă în clipă comunicatul oficial. Acu' să știi că vine și taică-tău acasă!

LAVINIA (rigidă). Sper și eu. A sosit ceasul.

SETH (privind-o pătrunzător — încet). Da, a sosit.

LAVINIA (întorcându-se spre el — cu asprime). Ce vrei să spui, Seth?

SETH (ferindu-se de privirea ei — evasiv). Nimic — doar ceea ce vrei să spui și tu. (Lavinia se uită fix la dânsul. El îi ocolește privirea — apoi ca din întâmplare). Pe unde ai hoit-nărit alaltăieri seara și ieri?

LAVINIA (tresărind). Am fost la Hazel și Peter.

SETH: Da, Așa spunea și Hannah... I-ai spus că te duci la ei. Partea curioasă e că m'am în-

tălnit eri cu Peter și m'a întrebat pe unde te ascunzi.

LAVINIA (tresare din nou — apoi încet). Am fost la New-York, Seth.

SETH: Da. Mi-a dat prin gând și asta. (Apoi cu profundă simpatie). Tare greu trebuie să-ți vie, Vinnie. Mare ocară.

LAVINIA (cu rigiditate — tăioasă): Nu înțeleg ce vrei să spui.

SETH (dă din cap cu înțelegere). Bine Vinnie, cum vrei tu. (Pauză — apoi după ce șovăește o clipă): De câțva timp am ceva pe suflet și trebuie să-ți spun și ție. Ceva în legătură cu ceea ce te roade pe tine — numai să fie adevărat.

LAVINIA (rigidă): Nu mă chinuște nimic. (Apoi, cu asprime). Ce vrei să spui?

SETH: Poate să fie o închipuire — poate să am dreptate — iar dacă am dreptate, trebuie să știi și tu. E vorba de căpitanul Brant.

LAVINIA (tresare din nou, dar păstrează un ton rece și stăpânit). Că-i cu el?

SETH: Poate n'a băgat nimeni de seamă... (Apoi repede, văzând că vine cineva pe alee). Uite-i pe Peter și Hazel. Iți spun eu mai târziu. Vinnie. Tot n'am timp acum. M'așteaptă niște prieteni.

LAVINIA: Mă găsești aici. Să te înapoiezi, mai pe urmă. (Masca ei rece, impusă, dispăre o clipă. Cu încordare). De ce vin tocmai acum? Nu vreau să mai văd pe nimeni. (Pornește ca și cum ar vroi să intre în casă).

SETH: Du-te în casă. Te scap eu de dânsii.

LAVINIA (revenindu-și — scurt). Nu. Îi primesc. (Seth iese prin stânga, ocolind colțul casei. O clipă mai târziu, HAZEL și PETER NILES intră prin stânga, pe aleea din față. HAZEL este

o fată drăguță și sănătoasă. Are nouăsprezece ani, părul negru, ochii la fel. Trăsături mici, dar precis modelate. Bărbia solidă, gura zâmbitoare, energetică. Dintr'o privire îți dai seama că are un caracter deschis, curat, îndatoritor și bun. Fratele ei, PETER, are același caracter — sincer, cinstit și bun. E un tânăr de douăzeci și doi de ani, bine legat, reținut în mișcări, șovăelnic atunci când vorbește. Cap mare, nas scurt, păr castaniu ondulat, ochi cenușii și frumoși, gură mare. Uniformă de căpitan din artileria Uniunii).

LAVINIA (cu o cordialitate forțată). Bună ziua. Ce mai faceți? (Se sărută cu HAZEL, dă mâna cu PETER).

HAZEL: Foarte bine. Ce mai faci Vinnie? Nu te-am văzut de un car de ani. Nu cumva ai fost bolnavă?

LAVINIA: Da — aproape. Nu vrei să ședeți? (HAZEL se așează pe bancă, în stânga, LAVINIA, lângă ea, la mijloc, PETER se așează timid în dreapta, Între el și LAVINIA rămâne un spațiu liber).

HAZEL: Peter poate să mai rămână puțin, dacă n'ai nimic împotriva. Eu am venit pentru o clipă, să aflu dacă ați mai primit vreo veste dela Orin.

LAVINIA: Dela scrisoarea pe care ți-am arătat-o, nimic.

HAZEL: De atunci e un veac! Eu n'am primit de luni de zile nicio scrisoare. Și-o fi găsit altă fată și m'a uitat. (Surâde forțat, dar în realitate o doare).

PETER: Nu înseamnă nimic. Nu-i place să scrie.

HAZEL: Știu, dar — nu cumva o fi fost rănit, Vinnie?

LAVINIA: Nici gând. Ne-ar fi scris tata!

PETER: De sigur. Nu fii proastă, Hazel! (După o mică pauză). De altfel, o să se înapoieze în curând. Ai aflat, cred, vestea cea mare, Vinnie?

HAZEL: Peter nu mai trebuie să plece. Îmi pare așa de bine!

PETER: Rana mea e vindecată și am primit ordin să plec mâine. Cred însă că se va reveni. (Zămbind). Drept să vă spun, nu regret. De războiu sunt sătul!

HAZEL (impulsivă): O, de abia aștept să-l revăd pe Orin. (Apoi, încurcată, se silește să râdă, se ridică în picioare și o sărută pe LAVINIA). Și acum am plecat. Am întâlnire cu Emily. La revedere, Vinnie. Fă-te bine și trec pe la noi. (Aruncând o privire ironică fratelui ei). Fii draguță cu Peter. E atât de cuminte... când doarme. Moare de nerăbdare să te întrebe ceva.

PETER (extrem de încurcat). Lasă-mă în pace! (HAZEL râde și dispare pe alee, în stânga. PETER, agitat, cu ochii în pământ, LAVINIA se uită la el. Dela aluzia ironică a HAZELEI, LAVINIA păstrează o atitudine precauat. În cele din urmă, PETER ridică ochii și-i spune cu timiditate): Hazel e supărată că n'a primit nicio veste sau scrisoare dela Orin. Crezi că într-adevăr o iubește?

LAVINIA (rigidă — pe un ton brusc). Nu știu ce e dragostea! Nu vreau să știu ce e dragostea! (Cu intensitate). Urăsc dragosea!

PETER (sdrobit, dar încercând să glumească). Dacă așa stau lucrurile, cred că este mai bine să nu te mai întreb — ceea ce-mi pusesem în gând să te întreb azi.

LAVINIA: E tot ceea ce m'ai întrebat și acum un an, când ai venit în permisie?

PETER: Mi-ai spus să aștept până se isprăvește războiul. Războiul s'a isprăvit.

LAVINIA (încet): Nu mă pot mărita, Peter. Trebuie să rămân acasă. Tata are nevoie de mine.

PETER: O are pe mama ta.

LAVINIA (tăios). De mine are mai multă nevoie! (Pauză. Apoi pune mâna pe umărul lui). Imi pare rău, Peter.

PETER (ursuz). Nu-i nimic.

LAVINIA: Știu că așa spun numai fetele din romane dar pentru mine tu ești ca un frate, Peter. Și vreau să rămânem întotdeauna așa. Cum am fost de când eram mici și am început să ne jucăm împreună — tu și Orin și Hazel și eu... Nu te superi, nu-i așa, Peter?

PETER: Sigur că nu. Drept cine mă iei? (Stăruitor)). De altfel, continui să sper că într-o bună zi ai să te răzgândești. Numai dacă nu iubești pe altcineva.

LAVINIA (Retrăgându-și mâna). Nu fii prost, Peter!

PETER: Dar ce-i cu misteriosul căpitan de corabie care vine pe aici?

LAVINIA (furioasă): Nu cumva îți închipui că mă uit la acest... la acest.

PETER: Nu te supăra. Se spune, însă, că-ți face curte.

LAVINIA: Nu știi cum e lumea?

PETER: Așa dar, nu-l iubești?

LAVINIA (cu intensitate). Nu pot să-l sufăr!

PETER: Imi pare foarte bine, Vinnie. Mi-era teamă. — Credeam că nu e fată să nu-l iubească. Are, afurisitul, o înfățișare atât de romantică. Pare mai de grabă un jucător de cărți sau un poet, de cât un căpitan de corabie. L-am zărit când ieșea pe poarta voastră — mi se pare ultima

oară cînd da fost pe aici. Și ceva curios. Seamănă foarte bine cu cineva, dar nu-mi amintesc cu cine.

LAVINIA (surprinsă, îl privește îngrijorată). În orice caz, nu cu cineva de aici. Vine din Apus. Bunicul meu Hamel l-a cunoscut întîmplător la New-York și a prins drag de el, iar mama l-a cunoscut în casa bunicului.

PETER: Dar în definitiv, cine-i omul acesta, Vinnie?

LAVINIA: Nu știu multe despre el, deși ai să te miri. Mi-a spus toată povestea vieții lui, ca să facă pe interesantul. Dar nu i-am dat prea multă atenție. S'a făcut marinăr de tînar și a căutat aur în California. A făcut ocolul pămîntului și a stat cîtva timp pe o insulă din sudul Pacificului.

PETER (morocănos): Un adevărat erou romantic, dacă binevoiești să-l crezi!

LAVINIA (ironică). Asta-i meseria lui: să fie romantic. (Agitată). Nu vreau să mai vorbim despre dînsul. (Se ridică și o ia spre dreapta, pentru a-și ascunde neliniștea. E cu spatele la Peter).

PETER (surzînd): Nici eu. Sunt atâtea lucruri mai atrăgătoare. (CHRISTINE MANNON apare din stînga, între tufele de liliac și casă. Are în brațe un maldăr de flori. LAVINIA îi simte prezența și se întoarce spre ea. O clipă, mama și fiica se privesc țintă în ochi. Din toată atitudinea lor reiese o înverșunată dușmănie. CHRISTINE însă își revine imediat, plină de mîndrie și dispreț).

CHRISTINE: A, în sfîrșit, aici erai! (Apoi îl vede pe Peter, care este fățiș stingherit de prezența ei). Bună ziua, Peter. Iartă-mă, nu te-am văzut.

PETER: Bună ziua, doamnă Mannon. Treceam pe aici și am intrat o clipă să văd ce mai faceți. Și-acum plec, Vinnie.

LAVINIA (care abia aștepta să scape de el — repede). Bine. La revedere, Peter.

PETER: La revedere. La revedere, doamnă Mannon.

CHRISTINE: La revedere, Peter. (Peter dispare pe alee, în stânga. CHRISTINE înaintează). Te porți cam urât cu singurul tău adorator devotat. (LAVINIA nu răspunde. CHRISTINE continuă, cu răceală). Voiam să te văd. Aseară, când m'am întors dela New-York, se pare că dormeai.

LAVINIA: Da, adormisem.

CHRISTINE: De obicei, citești înainte de culcare. Am vrut să intru la tine, dar era încuiată ușa. Când am văzut că stai toată ziua zăvorâtă, am crezut că mă ocolești. Dar Annie mi-a spus că te-a durut capul. (În timp ce vorbea, a înaintat din ce în ce mai mult spre LAVINIA și se află acum la doi pași de ea. Asemănarea dintre ele este acum ne mai pomenită. CHRISTINE se uită la ea cu răceală, dar în fond, este foarte neliniștită) Te-a durut, într'adevăr, capul?

LAVINIA: Nu. Am vrut să fiu singură — să mă gândesc singură.

CHRISTINE: La ce, mă rog? (Apoi ea și cum i-ar fi teamă de răspuns, schimbă brusc subiectul). Cine sunt oamenii aceia din grădina.

LAVINIA: Niște prieteni de-ai lui Seth.

CHRISTINE: Faptul că-l cunosc pe bețivul acesta bătrân le e de ajuns să pătrundă în casa noastră?

LAVINIA: Eu i-am dat voie lui Seth să-i aducă.

CHRISTINE: De când ai tu dreptul să-i dai voie, fără să mă întrebi mai întâi pe mine?

LAVINIA: Când mi-a cerut voie, nu aveam cum să te întreb. Erai la New-York... (O scurtă pauză — apoi adaugă încet, cu ochii țintă la mama ei) la bunicul. I-e mai bine? Tot anul a fost bolnav.

CHRISTINE (pe un ton nepăsător, ocolind privirea LAVINIEI). Da. Ii este mult mai bine. Sper că-și va relua în curând consultațiile. (Voind să schimbe subiectul, se uită la flori). Am fost în seră să iau câteva flori. Să mai între puțină lumină în cavoul nostru. (Arată din cap spre casă -- ironică). De câte ori mă întorc dela New-York, am simțămîntul că intru într'un cavou! „Cavoul alb” din Biblie — fațada unui templu păgân, ținută ca o mască pe un monstru puritan. (Râde scurt, ironic). Numai un Abe Mannon putea să clădească o astfel de monstruo-zitate — un adevărat templu al urii. Iartă-mă, Vinnie. Am uitat că ție îți place. E și firesc. Se potrivește atît de bine cu temperamentul tău. (LAVINIA se uită țintă la ea, dar tace. CHRISTINE privește din nou florile și o ia spre casă). Trebuie să le pun în apă. (Face câțiva pași spre casă — apoi se întoarce cu o nepăsare bine prefăcută. Să nu uit, m'am întîlnit la New-York cu căpitanul Brant. Mi-a spus că trece azi pe aici, să-și ia corabia în primire și m'a întrebat dacă poate veni să te vadă. I-am răspuns că da și l-am invitat la masă. (Fără să se uite la LAVINIA, care o fixează cu asprime). Nu-ți face plăcere, Vinnie? Sau vrei să rămîi credincioasă lui Peter?

LAVINIA: De asta ai cules flori — pentru el? (CHRISTINE nu răspunde. LAVINIA continuă amenințătoare). Cred c'ai aflat vestea cea mare? Înseamnă că tata se întoarce curînd!

CHRISTINE (fără să se uite la ea — rece).
Svonuri. Știrea n'a fost confirmată încă. N'am
auzit salvele fortului.

LAVINIA. Ai să le auzi în curând!

CHRISTINE: Sper.

LAVINIA: Zău?

CHRISTINE (stăpânindu-și neliniștea — rece).
Ce vrei să spui? Ce-i tonul acesta? (Tăios). Dacă
ar poftă de ceartă, hai în casă, să nu ne auda
servitorii. (Se întoarce și-l vede pe Seth, care a
apărut chiar în clipa aceea de după colțul casei,
în stânga, și se uită la ele). Poftim. Bunul d-tale
prieten, care trage cu urechea. (O ia spre casă).
Mă duc să mă odihnesc puțin. (Urcă scara).

LAVINIA (cu asprime). Am să-ți spun ceva
— cât mai curând!

CHRISTINE (întorcându-se cu sfidare). Când
ai poftă. Diseară, după plecarea căpitanului,
dacă-ți convine! Dar ce vrei să-mi spui?

LAVINIA: Ai să vezi!

CHRISTINE (uitându-se la ea cu teamă—sili-
du-se să fie ironică). Din toate faci o taină,
Vinnie. (Intră în casă, închizând ușa în urma
ei. Seth apare din nou. LAVINIA îi face semn
s'o urmeze și se așează pe banca din stânga.
Pauză. LAVINIA se uită țintă înainte, cu fața
împietrită și ochii aspri. SETH se uită la ea cu
înțelegeră).

LAVINIA (brusc). Ce vrei să-mi spui despre
căpitanul Brant? (Apoi ca și cum ar voi să se
apere de orice bănuială). Vreau să știu totul
despre dânsul, fiindcă — se pare că-mi face curte.

SETH (încercând să-și exprime neîncrederea
într'un singur cuvânt). Mda!

LAVINIA (aspru). Mi-o spui ca și când nu
m'ai crede.

SETH: Cred tot ce-mi spui tu. Nu de geaba sunt de şaizeci de ani în casa asta. ((Pauză, apoi încet), Ai băgat de seamă că Brant ăsta seamănă leit cu cineva?

LAVINIA (surprinsă. Da. De când l-am văzut pentru prima oară — dar nu ştiu cu cine. Tu cu cine spui?

SETH: Cu taică-tău, Vinn'ie, nu-l așa?

LAVINIA (perplexă, agitată). Cu tata? Nu! Nu se poate! (Apoi, convinsă fără să vrea). Da! Seamănă. — De asta mi se părea că-l cunosc de mult ...de asta am simțit. (Apoi cu încordare, gata să se prăbușească). O, nu cred! Să știi că te înșeli, Seth! Ar fi prea!...

SETH: Nu seamănă numai cu taică-tău. Seamănă și cu Orin — și cu toți Mannonii pe care i-am cunoscut.

LAVINIA (însălmântată). Dar de ce, cum?...

SETH: Și seamănă mai ales cu David, fratele bunicului tău. Ce știi tu despre David, Vinnie? Numele lui nu mai este rostit în casa noastră din ziua în care a plecat. Totuși, ai auzit vorbindu-se despre el, nu-i așa? Pe atunci nici nu erai născută...

LAVINIA: Am auzit că s'a îndrăgostit de o canadiană, guvernanta surorii mai mici a tatei, aceea care a murit. Și că a trebuit s'o ia de nevastă, fiindcă îi făcuse un copil. Bunicul l-a izgonit pe amândoi din casă, și apoi a dărâmat casa, iar în locul ei a clădit-o pe aceasta, fiindcă nu voia să mai locuiască încăperile unde fratele lui pătase onoarea familiei. Dar ce are a face acest vechiu scandal cu...

SETH: Stai să vezi. După ce au fost izgoniți din casă, s'au căsătorit și au plecat de aici. Se spunea că în Apus. Pe urmă, nu s'a mai auzit

nimic de dâșii. Bunicul tău mi-a spus, odată, că au un copil... un băiat. Ce-i blestema! (Accentuând). La copilul ăsta mă gândesc eu, Vinnie.

LAVINIA (înțelegând — îngrozită). Oh!

SETH: Câți ani să aibă Brant, Vinnie?

LAVINIA: Creď că vreo treizeci și șase.

SETH: Da! Se potrivește de minune. Și încă un lucru ciudat — numele. Ce fel de nume-i ăsta, Brant? Nu l-am auzit niciodată. Parc'ar fi tieluit. Țu minte cum o chema pe canadiana aia, Vinnile? Marie Brantôme! Înțelegi ce vreau să spun?

LAVINIA (agitată, luptând împotriva unei convingeri din ce în ce mai ferme). Nu fii prost, SETH. L-ar chema Mannon și ar fi mândru de numele lui.

SETH: O fi avut el motive temeinice să nu folosească numele de Mannon, când a venit aici. Nu crezi? Dacă ar bănuți taică-tău!...

LAVINIA (pierzându-și cumpătul): Nu! Nu se poate. Dumnezeu n'ar îngădui una ca asta! Ar fi prea îngrozitor. Asta ne-ar mai lipsi. Nici nu vreau să mă gândesc, m'auzi? Nu trebuia să-mi spui nimic.

SETH (căutând s'o liniștească). Hai, hai! Fii cuminte, Vinnie. De geaba ții la mine. (Așteaptă — apoi continuă insistent). Vreau să spun că mi se pare ciudat chipul lui — numele... Cred c'ar trebui să cauți adevărul, pentru taică-tău.

LAVINIA: Cum aș putea să aflu adevărul?

SETH: Ia-l odată repede și fă-te că știi totul. Să vedem, poate se dă de gol. (Vrea să plece — privește pe alee, în stânga). Parc'ar fi dânsul Vinnie. Până și în mers are ceva din David Mannon. Dacă n'aș ști că-i el, aș crede că-i stafia lui David. (Se îndepărtează brusc). Mă duc să-mi văd de treburile. (Dispare după colțul stâng al ca-

sei. Pauză. Apare căpitanul Adam Brant pe aleea din stânga. Tresare, văzând-o pe LAVINIA, dar își ia imediat un aer ademenitor. Te impresionează imediat înfățișarea de mască a chipului său, atunci când e nemișcat. Frunte lată, încadrată de un păr negru și lung, de poet. Nasul mare și aquilin, sprâncenele stufoase, pielea închisă și ochii castanii. Gura sensuală și capricioasă — o gură care știe să fie și violentă, și duioasă. Mustață, dar puternica bărbie complet rasă. Înalt, solid, umeri lați. Totdeauna în ofensivă sau în defensivă. Imbrăcat cu o extravaganta de dandy. O neglijență studiată, gen Byron. Din caracteristicile unui căpitan de corabie are doar mâini mari și puternice, precum și o voce profundă.

BRANT (înclinându-se cu o politeță exagerată). Bună ziua. (Apropiindu-se și luându-i mâna pe care LAVINIA se silește să i-o întindă). Sper să nu te superi că am dat buzna, fără să mă anunț. Mama d-tale mi-a spus...

LAVINIA: Știu. A trebuit să iasă puțin și mi-a spus să-ți țin de urât până se întoarce.

BRANT (galant. Atunci, am noroc. Sper că nu se va grăbi să se întoarcă, să stea iarăși pe capul nostru. N'am mai avut prilejul să fiu singur cu d-ta din noaptea aceea, în care ne-am plimbat la lumina lunii. Ți-aduci aminte? (I-a ținut tot timpul mâna și i-a vorbit cu o voce scăzută, de îndrăgostit. LAVINIA nu-și poate reține o tresărire, retrăgându-și neliniștită mâna și depărtându-se de el).

LAVINIA (regăsindu-și stăpânirea de sine — încet). Ce spui de predarea lui Lee, domnule căpitan? În curând trebuie să se întoarcă și tata. (Tonul vocii ei îl face să o privească bănuitor. LAVINIA se uită, însă, drept înainte). De ce nu șezi?

BRANT: Mulțumesc. (Se așează pe bancă, în dreapta ei. A devenit prudent, din cauza atitudinii ei ciudate — prevenitor). Da, trebuie să fii foarte fericită că-ți vei revedea tatăl. Mi-a spus mama d-tale cât de mult ții la el.

LAVINIA: Da? (Apoi cu intensitate). Il iubesc pe tata mai mult ca orice pe lume. Aș face orice să-l apăr de primejdie!

BRANT (urmărind-o cu atenție — pe același ton prevenitor). Il iubești mai mult decât pe mama d-tale?

LAVINIA: Da.

BRANT: De fapt, așa sunt toți copiii. Fetele țin mai mult la tatăl lor, băieții la mama. Dar credeam că d-ta constitui o excepție!

LAVINIA: De ce?

BRANT: Sămăn atât de mult cu mama d-tale! Aceeași expresie! Și uită-te la părul d-tale! Unde mai găsești un păr ca al d-tale și al ei? N'am întâlnit decât o singură femeie cu un astfel de păr. O să-ți pară curios, când am să-ți spun. Mama mea!

LAVINIA (tresărind). Ah!

BRANT (cu venerație — șoptind). Da, avea un păr frumos, care i se revărsa până la genunchi și niște ochi mari, adânci, triști... la fel de albaștri ca Marea Caraibilor.

LAVINIA (cu asprime). Nu seamăn de loc cu mama! Toată lumea știe că seamăn cu tata!

BRANT (trezit la realitate, surprins de tonul ei). Nu te-ai supărat, nu-i așa? (Apoi voind să spargă ghița — cu franchețe). Ești atât de enigmatică azi, domnișoară Lavinia. Mă ierți că ți-o spun astfel, pe față. Mi-am petrecut aproape toată viața pe mare, așa că sunt deprins să vorbesc deschis. Ce ai cu mine? Dacă te-am su-

părat cu ceva, jur că n'am vrut cu dinadinsul. (Ea tace, uitându-se țintă înainte, cu ochi severi și rigizi). Pentru nimic în lume, n'aș vrea să se ivească vreo neînțelegere între noi doi. Poate m'am înșelat, dar mi s'a părut că nu m'ăi privit cu nepăsare. Ai uitat plimbarea aceea pe țărmul Mării?

LAVINIA (cu o voce rece și aspră). Nu. Mama îți dăduse ideea să mă săruți?

BRANT: Ce? Ce vrei să spui? (Atribuind imediat această întrebare naivității ei — râzând). A, înțeleg! Nu cumva vrei să spui că ar fi trebuit să-i cer voie, Lavinia?

LAVINIA: N'ar fi trebuit?

BRANT (iar neliniștit — încercând să glumească). N'am avut o educație prea severă și, fie că trebuia sau nu, fapt e că nu i-am cerut voie. Ceea ce n'a împiedicat ca sărutul să fi fost la fel de plăcut ca și când aș fi avut aprobarea mamei d-tale. (Aruncându-i o privire, schimbă imediat subiectul). Mă tem că am vorbit prea mult în noaptea aceea. Poate te-am plictisit cu corăbiile mele.

LAVINIA (rece). „Albe, înalte corăbii!” Așa mi le evocai. Le comparai cu niște femei frumoase și palide. Spuneai că-ți sunt mai dragi ca orice femeie. Nu-i așa, d-le căpitan?

BRANT (cu o galanterie forțată). Da. Așa socoteam înainte de a te întâlni. (Apoi, crezând că a descoperit, în sfârșit, cauza schimbării de atitudine a Laviniei — râzând): A, de asta ești supărată? Cum nu mi-a trecut prin cap până acum? Femeile sunt totdeauna geolase pe corăbii și n'au niciodată încredere în mare. Știu ele că au de aface cu două rivale atât de primejdioase. (Râde din nou, dar cu mai puțină siguranță, vă-

zând expresia ei rigidă). De altfel, trebuia să-mi dau imediat seama că nu te poate interesa prea mult marea. Corăbiile sunt o poveste prea banală pentru fiica unui armator. Dar, dacă nu mă înșel, ai fost foarte atentă când ți-am vorbit de insulele din sudul Pacificului, unde am naufragiat în cursul primei mele călătorii.

LAVINIA (pe un ton rece, fragil). Imi amintesc de admirația d-tale pentru băștinășele acelea goale. Spuneai că ele au fost taina fericirii, neaurind niciodată că dragostea poate fi păcat.

BRANT (surprins — măsurând-o cu nedumerire). Ți-aduci aminte? (Apoi romantic). Da. Trăiește acolo ca în rai, înainte de descoperirea păcatului. Nici nu-ți poți închipui frumusețea acestor insule verzi, încrustate în albastrul mării! Norii mângâie crestele munților, soarele îți înflăcărează sângele, în timp ce valurile izbîndu-se fără încetare de stîncile de corali îngână parcă un cântec de leagăn! Adevărate insule ale fericirii! Uită, acolo, toată murdăria vieții; toate poftele de lăcomie și putere ale oamenilor!

LAVINIA: Și murdăria dragostei?

BRANT (tresărind din nou — uitându-se îngrijorat la ea). Ce vrei să spui, Lavinia?

LAVINIA: Nimic. Mă gândesc la insulele d-tale prea fericite.

BRANT (nesigur). A! Dar spuneai... Se apropie de ea, — cu o voce scăzută, de îndrăgostit). De câte ori îmi voiu aminti de acum înainte de insulele acestea, mă voiu gândi la d-ta... Cum mergeai alături de mine în noaptea aceea cu părul în bătaia vîntului și cu ochii scâlțați de razele lunii! (Încearcă să-i ia mâna, dar cum o atinge LAVINIA se dă înapoi și sare în picioare).

LAVINIA (rece — furioasă). Să nu mă atingi!

Să nu îndrăznești...! Mincinosule! (Apoi, văzându-l zăpăcit, folosește această împrejurare pentru a urma sfatul lui SETH — uitându-se la el cu dispreț). La ce m'aș putea aștepta din partea fiului unei guvernante din mocirlele Canadei.

BRANT (perplex). Ce-ai spus? (FuriOS—sare în picioare — amenințător). Să nu mai scoți o vorbă! Uit că ești femeie! Nu îngădui nimănuui s'o insulte; mai ales nimănuui din familia Mannon!

LAVINIA (îngrozită la auzul adevărului). Prin urmare, e adevărat! Ești fiul ei!

BRANT (luptând să se stăpânească — sfidând). Și dacă sunt? Sunt mândru de mama mea. Dacă mi-e rușine de ceva, mi e numai de sângele spurcat al Mannonilor, ce-mi curge în vine! De asta nu voi ai să mă lași adineaori să mă apropii de tine? Ești prea nobilă pentru fiul unei îngrijitoare, nu? Altădata îți făcea însă plăcere...!

LAVINIA (furioasă). Nu-i adevărat. M'am prefăcut ca să aflu adevărul!

BRANT: Nu! Asta e numai de când ai început să bănuiești cine sunt. De bună seamă că tatăl tău ți-a împuiat capul cu tot felul de minciuni despre mama. Dar acum că știi cine sunt, vei afla adevărul întreg. Și ai să vezi, dacă aveți sau nu dreptul s'o disprețuiți.

LAVINIA: Nu vreau să aud nimic... (O ia spre casă).

BRANT (apucând-o de braț — batjocoritor). Și tu ești lasă ca toți Mannonii, atunci când trebuie să afle adevărul despre ei înșiși. (LAVINIA se întoarce spre el, sfidându-l. BRANT îi lasă brațul și continuă cu asprime). Mă prind că nu ți s'a spus niciodată că bunicul tău, Abe Mannon, era și dânsul îndrăgostit de mama!

LAVINIA: Minți!

BRANT: Nu. Din răzbunare s'a lepădat de tata și l'a înșelat în averea moștenită!

LAVINIA: Nu l'a înșelat! l'a cumpărat moștenirea!

BRANT: Vrei să spui că l-a silit s'o vândă pe un preț de nimic! Știa că tata și mama mureau de foame! Dar banii n'au ținut o veșnicie. Tata se apucase de băutură. A fost un laș, ca toți Mannonii, când și-a dat seama că e disprețuit. Se furișa ca un vinovat. Se ferea de toți. Incepuse să-i fie rușine de mama și de mine. Decăzu din ce în ce și mama muncea să-l întrețină. Mi-amîntesc cum îl țara dela cărciumă acasă și cum în prag cădea ca un mort. Intr'o seară când aveam șapte ani, a venit acasă beat mort și a lovit-o pe mama în obraz. Prima oară când dădea în ea. Innebunisem de furie. l-am dat una cu cleștele și l-am spart capul. Mama a sărit la mine și m'a luat la bătaie. Pe urmă, a început să plângă. l-a iubit ca o nebună.

LAVINIA: Ce mă privesc pe mine toate astea? Ți-am spus odată că nu vreau să le aud...

BRANT (cu asprime). Ai să vezi imediat! (Parc-ar vedea scena în fața lui). După asta, zile întregi parcă era năuc. Odată, când eram singuri, m'a rugat să-l iert că a bătut-o pe mama. Dar eu îl uram și n'am vrut să-l iert. Intr'o seară a plecat și nu s'a mai întors. În dimineața următoare, a fost găsit spânzurat într'un hambar.

LAVINIA (înfiorată). Oh!

BRANT (sălbatic): Singurul lucru de ispravă pe care l-a făcut tata în viața lui.

LAVINIA: Minți! Niciun Mannon nu-i în stare să...

BRANT: Nu? Nu cumva îi crezi buni, cinstiți și cu frica lui Dumnezeu! Puțină răbdare și ai

să auzi isprava altui Mannon! (Continuă aprig). Mama se îndeletnicea cu cusutul, ca să avem din ce trăi. M'a dat la școală. Era foarte aspră cu mine. Mă socotea vinovat de sinuciderea lui. Dar se legase să facă din mine un domn — ca el — chiar dacă ar fi trebuit să-și dea ultimul ban și ultima sdreanță. (Cu un zâmbet amar). N'a izbutit, după cum vezi! La șaptesprezece ani am fugit de acasă, m'am făcut marinar și în afară de humele ei, din care am luat numai o parte, am uitat complet de dânsa. Brant era un nume scurt și ușor de reținut. Nici nu voiam să auzi de numele Mannonilor. Uitasem de ea până acum doi ani, când m'am întors din Răsărit. Ii scriam din când în când și-i trimeteam și bani, când se întâmpla să am. Dar adevărul e c'o uitasem. Când am ajuns la New-York, am găsit-o pe moarte. Am aflat că atunci când căzuse la pat, ne mai putând să muncească și neștiind de urma mea, a lăsat la o parte și ultima fărâamă de mândrie și a scris tatălui tău, cerându-i un împrumut. N'a primit nici un răspuns. Iar eu am venit prea târziu. A murit în brațele mele. (Vindicativ). Ar fi putut s'o salveze și a lăsat-o intenționat să moară! E la fel de vinovat ca toți criminalii pe care i-a trimis la spânzurătoare, când era judecător!

LAVINIA (Sărind în picioare, furioasă): Cu-tezi să vorbești astfel despre tata? Dac'ar fi el aici...

BRANT: Ce n'aș da să fie aici! I-ași spune și lui că m'am jurat la căpătâiul mamei s'o răz-bun!

LAVINIA (cu intensitate): Și de sigur că acum ești mulțumit că te-ai răzbunat — în modul cel mai josnic și laș. Ca un fiu de slujnică!

BRANT (ne mai ținând seamă de nimic — furios): Ți-am spus să nu mai vorbești așa!

LAVINIA: Ea nu-i decât unealta răzbunării dumitale împotriva tatei? Nu-i așa?

BRANT (perplex — se bâlbăe, zăpăcit). Ce? Nu știi ce vrei să spui!

LAVINIA: Ai să știi imediat! Și ea la fel! Am aflat tot ce am vrut dela d-ta. Acum mă duc să vorbesc cu dânsa. Așteaptă aici până te chem!

BRANT (înfuriat de acest ton): Nu sunt sluga ta să-mi poruncești!

LAVINIA (glacială): Dacă ții câtuși de puțin la ea, ai să mă ascuți și n'ai să mă silești să-i scriu tatei. (Ii întoarce spatele și-o ia spre casă, rigidă, cu umerii ridicați)

BRANT (disperat — face iar pe îndrăgostitul). Nu mai înțeleg nimic, Lavinio, Jur înaintea lui Dumnezeu că numai pe tine... (LAVINIA se întoarce din capul scării și se uită la el cu atâta ură, încât Brant e redus la tăcere. Buzele ei se mișcă, parcă ar voi să vorbească, dar ea renunță, se întoarce — rigidă — și intră în casă, închizând ușa după ea).

CORTINA

ACTUL II

Camera de lucru a lui EZRA MANNON.

Imediat după sfârșitul actului I

O încăpere spațioasă. Atmosferă rece, austeră. Mobila în stil colonial. Pereții vopsi cu cenușiu, cu ornamente în alb. În fund, la dreapta, o ușă care dă în hall. Pe peretele din dreapta, într-o ramă aurită, portretul lui George Washington, încadrat de portretele mai mici ale lui Alexandru Hamiton și John Marshall. În fund, la mijloc, un cămin. În stânga căminului, o bibliotecă plină cu cărți de Drept. Deasupra căminului, într-o ramă simplă, portretul lui EZRA MANNON, pictat cu zece ani în urmă. Asemănarea dintre el și ADAM BRANT este izbitoră. Portretul îl arată la patruzeci de ani, înalt, slab, rigid, așezat într'un fotoliu și îmbrăcat într'o robă neagră de magistrat. Măinile pe brațele fotoliului. Chipul sever, rece, distant. Aceeași înfățișare de mască, pe care am mai întâlnit-o la CHRISTINE, LAVINIA și BRANT.

În stânga, două ferestre. Între ele, un pupitru. La stânga în primul plan, un birou impunător. Un fotoliu în dreapta, altul în stânga biroului. La dreapta, în al doilea plan un alt fotoliu. Pe jos covoare.

Afară, soarele începe să apună și camera se umple de o păclă aurie. În decursul acțiunii, lumina devine din ce în ce mai accentuată, apoi sângerie, în cele din urmă sumbră.

În fața mesei, LAVINIA stă gânditoare și caută să-și ție cumpătul. Se întoarce încet spre portretul lui EZRA MANNON și se uită ținută, o clipă, la el. Apoi, se apropie și cu mâna îi atinge mâna din portret, cu un gest duios, protegitor.

LAVINIA: Bietul tata! (Aude sgomot în hall și se dă repede înapoi. Ușa din spre hall se deschide și intră CHRISTINE. În fundul ființei, este îngrijorată, dar caută să se arate indignată).

CHRISTINE: Se vede treaba că te-au zăpăcit rău de tot svonurile acelea. Altfel nu-mi explic cum de-ai putut trimite pe Annie să mă turbure, când știai bine că mă odihnesc.

LAVINIA: Ți-am spus că vreau să-ți vorbesc.

CHRISTINE (uitându-se împrejur cu dușmănie). Dar de ce ai ales tocmai camera asta mohorâtă?

LAVINIA (arătând spre portret—încet). Fiindcă e camera tatei.

CHRISTINE (tresare, se uită la portret și își coboară imediat privirea. LAVINIA se duce și închide ușa. CHRISTINE, ironică): Iar începi cu misterele?

LAVINIA: Ia loc, te rog. (CHRISTINE se așează pe fotoliul din fund. LAVINIA se întoarce la fotoliul lui EZRA MANNON din stânga biroului).

CHRISTINE: Aștept să-mi spui ce ai de spus!

LAVINIA: Probabil că știi dela Annie că, în lipsa ta, am fost la Hazel și Peter.

CHRISTINE: Da. Mi s'a părut ciudat. Nici odată n'ai lipsit noaptea de acasă. Ce ți-a venit așa, deodată?

LAVINIA: N'am fost la ei.

CHRISTINE: N'ai fost la ei?

LAVINIA: Nu.

CHRISTINE: Atunci unde ai fost?

LAVINIA (pe un ton de mustrare): La New-York! (CHRISTINE tresare. LAVINIA continuă, oarecum incoherentă). În ultimul timp, mi-a părut suspect pretextul pe care-l invoci de-un an întreg. De câte ori te duci la New-York — că bu-nicul e bolnav... (CHRISTINE vrea să protesteze cu indignare). Știu bine că a fost bolnav și că l-ai vizitat. Dar, în ultimul timp, am început să bănuiesc că nu acesta e adevăratul motiv. Acum

sunt convinsă! Te-am așteptat în fața casei bunicii și te-am urmărit. Te-am văzut întâlnindu-te cu Brant!

CHRISTINE (alarmată dar prefăcându-se, — calmă, rece): Și ce-i dacă m'ai văzut? Ți-am spus că mi s'a întâmplat să-l întâlnesc...

LAVINIA: Ai fost la el acasă!

CHRISTINE (turburată): M'a rugat să-l vizitez o cunoștință a lui — o doamnă. Ne-am dus la dânsa.

LAVINIA: M'am interesat la femeia din sub-sol. Brant a închiriat camera sub alt nume, dar l-a recunoscut imediat. Și pe d-ta la fel. Mi-a spus că veneai des acolo.

CHRISTINE (desnădăjduită): Atunci am venit pentru prima dată. A ținut să mă duc. Spunea că vrea să-mi vorbească de tine. M'a rugat să intervin pe lângă Ezra...

LAVINIA (furioasă). Cum poți minți astfel? Cum poți să fii atât de mârșavă încât să încerci să te folosești de mine ca să-ți ascunzi adulterul?

CHRISTINE (sărind în picioare — cu o indignare potolită): Vinnie!

LAVINIA: Am spus: adulterul!

CHRISTINE: Nu-i adevărat!

LAVINIA: Sfârșește odată cu minciunile! Am mers până sus! Te-am auzit spunându-i: „Te iubesc, Adam” — și sărutându-l! (Cu o furie înverșunată). Femeie mârșavă!... Nerușinată și rea! (CHRISTINE se uită la ea, copleșită de invective. Își pierde o clipă, cumpătul. Încearcă să-și păstreze tonul nepăsător, dar vocea-i tremură ușor).

CHRISTINE: Știam că mă 'urăști, Vinnie, dar nu cu atâta înverșunare! (Apoi cu aceeași sfidare). Foarte bine! Îl iubesc pe Adam Brant!

LAVINIA: O spui fără niciun pic de rușine! Nu te gândești o clipă la tata, care e atât de bun și care are atâta încredere în tine! O, cum de-ai putut să-l înșeli? Cum?

CHRISTINE (cu o intensitate stridentă). Ai înțelege foarte bine dacă ai fi soția unui om pe care-l urăști!

LAVINIA (îngrozită — aruncând o privire portretului). Taci! N'o spune în fața lui! Nu vreau să te ascult!

CHRISTINE (apucând-o de braț). Ba ai să mă asculți. Îți vorbesc acum ca femeie, nu ca mamă. Ce rost are să ne mai ascundem? Mi-ai spus că sunt mârșavă și nerușinată! Află că asta-i și părerea mea de douăzeci de ani, de când îmi dau trupul unui om pe care-l...

LAVINIA (încercând să scape de ea, astu-pându-și urechile cu mâinile). Sfârșește odată! Dă-mi drumul! (Scapă de CHRISTINE și se dă înapoi cu o expresie plină de repulsie. Pauză. Bâigue). Așa dar. — L'ai urât totdeauna pe tata?

CHRISTINE (cu înverșunare): Nu. La început l-am iubit... Înainte de căsătorie.., Oricât ar părea de fantastic! Era frumos în uniformă de locotenent! Era tăcut, enigmatic, romantic! Dar îndată după căsătorie, idila s'a prefăcut în scârbă.

LAVINIA (tresărind din nou bâigue cu asprime): Din desgustul tău m'am născut eu! Am simțit-o întotdeauna, mamă — de când eram mică și veneam la tine, plină de dragoste, iar tu mă goneai. De atunci mi-am dat seama de scârba ta! (Apoi cu un acces de înverșunată ură). Cum te urăsc! Am tot dreptul să te urăsc!

CHRISTINE (turburată) — apărându-se): Am încercat să te iubesc. Mi-am spus că e nefirește să-mi urăsc propriul meu copil, zămislit din tru-

pul meu. Niciodată însă n'am izbutit să nit că ești trup din trupul lui! Mi-ai amintit totdeauna noaptea nunții și luna de miere!

LAVINIA: Sfârșește odată! Cum poți fi atât de?... (Apoi, deodată, roasă de gelozie). Pe Orin l-ai iubit! De ce nu l-ai urât și pe el?

CHRISTINE: Fiindcă, pe atunci, izbutisem să mă resemnez! Și aproape în tot timpul sarcinei, tatăl tău a fost în războiul din Mexic. Uitaseam cu totul de dânsul. Când s'a născut Orin, am avut simțământul că e copilul meu, numai al meu și de aceea l-am iubit! (Inversunată). L-am iubit până când s'a lăsat ispitit de tine și de tatăl tău să plece la războiu, deși îl imploram să nu mă lase singură. (Privind cu ură pe Lavinia). Știu bine, Vinnie, că asta a fost numai opera ta!

LAVINIA (cu severitate). Ii era datoria să plece! Altfel, ar fi regretat toată viața. Eu îl iubesc mai mult decât tine! M'am gândit mereu la dânsul.

CHRISTINE: Cred că-ți dai seama că nu m'ași fi îndrăgostit niciodată de Adam, dacă l-ași fi avut pe Orin aici. După plecarea lui, nu mi-au mai rămas decât o ură inversunată, pofta de răzbunare, setea de dragoste. Atunci l-am cunoscut pe Adam și am văzut că mă iubește...

LAVINIA (cu ironie și dispreț): Nu te iubește! A vrut doar să se răzbune împotriva tatei! E fiul guvernantei aceleia pe care a izgonit-o din casă bunicul.

CHRISTINE (mascându-și surprinderea — rece): Și asta ai aflat-o? Credeai că-mi spui o noutate? Am știut dela început. Mi-a spus-o, când mi-a mărturisit că mă iubește.

LAVINIA: O! De sigur, știind cine e, satisfacția ți-a fost și mai mare!

CHRISTINE (tăios): Mă rog, vrei să-mi spui ce ai de gând să faci acum? Probabil că n'are să apuce să intre bine pe ușa și ai să-l spui totul?

LAVINIA (devenind, deodată, iarăși rigidă și rece — încet): Nu! Atâta vreme cât nu mă silești! (Apoi, văzând uimirea mamei — cu asprime). Nu mă mir că ești surprinsă. Știi bine că meriți cea mai aspră pedeapsă. Tata e în stare să te facă de răs în fața tuturor, oricât ar suferi de pe urma acestui scandal.

CHRISTINE: Știu. Îl cunosc mai bine ca tine!

LAVINIA: Aș ține foarte mult să fii pedepsită pentru mârșăvia ta! Așa că n'o fac pentru tine. O fac pentru tata. A fost bolnav. Nu vreau să-l fac să sufere! Datoria-mi este să-l apăr împotriva ta!

CHRISTINE (ironică): Ființă generoasă!

LAVINIA: Nu-i spun nimic, dacă renunți la Brant și dacă nu te mai vezi niciodată cu el. Și dacă-mi făgăduiești să-i fii soție credincioasă, îndreptând greșeala.

CHRISTINE (se uită la fiica ei. Pauză. Apoi cu un râs gol): Ce ipocrită imi ești! Nu spui că ai vrea să-i aperi onoarea. Știu câtă grijă pui să aperi prestigiul familiei. Dar nu acesta-i adevăratul motiv pentru care mă cruți.

LAVINIA (încurcată): Ba, da!

CHRISTINE: Îl iubești și tu pe Adam Brant!

LAVINIA: Minți!

CHRISTINE: Și acum, când știi că l-ai pierdut, nu vrei să fie nici al meu!

LAVINIA: Nu-i adevărat!

CHRISTINE: Dacă i-ai spune tatălui tău, ar trebui să plec cu Adam și atunci va fi tot al meu.

LAVINIA: Să-ți fie rușine.

CHRISTINE: Te cunosc eu, Vinnie! De când

erai mică, te-am urmărit cum încercai să faci întocmai ceea ce faci și acum! Voi ai să devii soția tatălui tău și mama lui Orin! Totdeauna, ai vrut să-mi furi locul!

LAVINIA (necruțătoare): Nu! Tu ești aceea care m'ai prădat de când m'am născut. (Amenințătoare). Dar nu vreau să ascult minciunile și scuzele tale! Vreau să știu, imediat, dacă ai sau nu de gând să faci ceea ce ți-am spus!

CHRISTINE: Și dacă aș refuza! Dacă aș pleca cu Adam! Ce-o să se aleagă de tine, de tatăl tău și de numele familiei MANNON! Am să mă fac de râs. Dar, cel puțin, am să fiu cu bărbatul pe care-l iubesc.

LAVINIA (aspră): Nu multă vreme! Tata 'ar întrebuința toată trecerea pe care o are. Brant și-ar pierde imediat slujba și n'ar mai găsi, niciodată, o alta în schimb. Știi ce ar însemna pentru el! Apoi, tata n'ar accepta niciodată să divorțeze. Niciodată, n'ai reuși să te măriți. Ai fi o piedică pentru Brant. Nu uita că e cu cinci ani mai tânăr ca tine! El are să fie încă în floare, când tu ai să fii bătrână și urâtă! Are să-i fie silă să se mai uite la tine.

CHRISTINE (ne mai putând îndura — face un gest amenințător, ca și cum ar voi s'o pălumuiească): **Bestie!** (LAVINIA se uită rece în ochii ei. CHRISTINE se stăpânește și își lasă mâna în jos).

LAVINIA: În locul tău, aș fi mai prudentă! Cu ușurință ți-aș putea răspunde la fel!

CHRISTINE (se întoarce cu spatele la ea—vocea îi tremură încă): Sunt nebună, să-mi pierd firea din pricina geloziei tale! (Pauză. LAVINIA se uită țintă la ea. CHRISTINE pare a sta pe gânduri. Apoi se întoarce spre LAVINIA, cu o expresie sinistră — rece). Aștept! un răspuns,

nu-i așa? Ei bine, sunt de acord! Îți făgăduiesc că astă seară îl văd pe Adam pentru ultima dată. Ești mulțumită?

LAVINIA (uitându-se la ea, bănuitoare): Ce ușor renunți la el!

CHRISTINE (repede): Nu cumva crezi că-ți voi face plăcerea să mă vezi suferind? Nu, Vinnie! Niciodată!

LAVINIA (același joc, disprețuitoare): Dac'aș iubi pe cineva...

CHRISTINE (ironică): Dacă? Dar îl iubești — ca o nebună! (Cu un acces de gelozie). Nău fii proastă! Eu l-am pus să-ți facă ochi dulci ca să nu bănuiești nimic!

LAVINIA (tresărnid puțin — apoi furioasă). Și crezi că a izbutit să mă înșele? Mi-am dat seama, dela început, că minte! M'am prefăcut — ca să aflu adevărul! L-am urit de când l-am văzut! (CHRISTINE surăde ironic și se întoarce, voind să părăsească biroul. LAVINIA devine din nou amenințătoare). Stai! N'am încredere în tine! Știu că te și gândești cum să mă înșeli ca să-ți calci făgăduelile! Te sfătuiesc să nu încerci! Vei fi tot timpul urmărită! Nu numai de mine! Cum m'am întors dela New-York, i-am scris tatei și lui Orin!

CHRISTINE (înfuriată): Despre Adam?

LAVINIA: Atât cât trebuie, să aibe și ei har bar. Le-am scris că vine pe la noi un căpitan Brant și că lumea a început să vorbească.

CHRISTINE: Ah! Știu ce înseamnă asta. Voiu fi toată vieața la voia ta. (Nu-și poate stăpâni furia — amenințătoare). Ia seama, Vinnie! Tu vei fi de vină dacă!... (Se întreerupe brusc).

LAVINIA (bănuitoare): Dacă ce?

CHRISTINE (repede): Nimic. Voiam să spun,

dacă voia pleca cu Adam. Dar știi, foarte bine, că n'am să fac niciodată! Știi foarte bine că nu-mi rămâne decât să-ți ascult poruncile?

LAVINIA (continuuă a se uita bănuitoare la ea — cu asprime): Dacă ai avea demnitate, ai asculta vocea datoriei, nu poruncile mele! (Apoi brusc). Brant e afară. Spune-i ce-ai hotărât — și dacă mai îndrăznește să vină încă odată pe aici!.. (Stăpânindu-și firea). Termină cu el, imediat! Mă duc să aflu ultimile vești. În jumătate de oră sunt înapoi. Nu vreau să-l mai găsesc aici, m'auzi? Dacă nu, îi scriu iar tatălui. Nu mai aștept până se întoarce din războiu. (Îi întoarce spatele și iese — dreaptă, rigidă, fără să arunce o singură privire înapoi. CHRISTINE se uită după ea, așteptând până aude ușa laterală a casei închizându-se în urma ei. Apoi, se întoarce și cade pe gânduri. Chipul i-a devenit o mască drăcească. În sfârșit, ia o hotărâre irevocabilă, vine la masă, rupe o bucată de hârtie, pe care scrie două cuvinte și o bagă în măneca rochiei. Se duce la fereastra deschisă și strigă).

CHRISTINE: Adam! (Merge spre ușă ca să-l întâmpine. Dar ochii îi sunt atrași de ochii soțului ei din pãrtretul de deasupra cãminului. Se uită la el cu ură și i se adresează pe un ton răzbunãtor — cu vocea scãzută). Mulțumește-i Vinniei, Ezra! (O ia spre ușă și ajunge tocmai în clipă în care apare și Brant. Il ia de mână și-l trage în cameră, închizând ușa în urma lui. Asemănarea dintre Brant și portretul lui Ezra Mannon este izbitoră).

BRANT (uitându-se neliniștit la ea, în timp ce ajung în mijlocul camerei): Știe ceva?

CHRISTINE: Da! A fost la New-York și m'a urmărit. A aflat și cine ești tu, Adam.

BRANT (cu un zâmbet amar). Știu! A aflat-o de-a mine. Până să prind de veste m'am și trădat.

CHRISTINE: A observat, probabil, că semenți cu Orin. Mă temeam eu că asemănarea asta o va pune pe gânduri.

BRANT (vede pentru prima oară portretul. Deodată, este gata să se repeadă la el. Spune încet): Generalul Mannon, nu-i așa?

CHRISTINE: Judecătorul Mannon. Nu uita că a fost și judecător. Nu uita faptul acesta nici odată.

BRANT (continuând să se uite la portret—se duce și se așează în fotoliul lui EZRA MANNON din stânga biroului. Fără să-și dea seama, ia aceeași atitudine ca și MANNON, stând drept și cu mâinile pe brațele fotoliului — încet): Orin seamănă cu tatăl său?

CHRISTINE (se uită la el — agitată): Nu! De sigur că nu! Cum de-ți trece prin gând așa ceva?

BRANT: Ar fi culmea să te fi îndăgostit de mine fiindcă seamănă cu EZRA MANNON!

CHRISTINE (ducându-se la el și îmbrățișându-l): Nu! Nu! Tu semenți cu Orin! Cu Orin!

BRANT: Mi-aduc aminte de seara în care ne-am cunoscut și am auzit că ești doamna Ezra Mannon! Doamne, cum te uram! Voiam să-mi bat joc de tine, să mă răzbuu! Și deodată ura s'a prefăcut în dragoste! Ciudat, nu?

CHRISTINE (trăgându-l spre ea): Și ai să-l lăși acum să ne despartă, Adam?

BRANT (cu pasiune): Niciodată!

CHRISTINE: Juri că nu? Orice ar fi să faci?

BRANT: Jur!

CHRISTINE (il sărută): Nu uita niciodată acest jurământ! (Aruncă o privire portretului—apoi se întoarce spre BRANT — cu un scurt fior — plină

de nervozitate). De ce te-ai așezat tocmai aici? E locul său. L-am văzut de atâtea ori în fotoliul acesta. (Silindu-se să râdă). Cum ți-a venit să spui că semeni cu el... Ia-ți fotoliul și vino în partea asta. (Se îndreaptă spre fotoliul din dreapta. BRANT își aduce fotoliul lângă ea, în dreapta biroului).

BRANT: Trebuie să hotărîm ce avem de făcut. S'a terminat acum cu tainele și mîinciunile. Slavă Domnului! Nu-mi place jocul acesta laș! (Și-a așezat fotoliul lângă fotoliul ei. Ea se uită la portret). De ce nu șezi, Christine?

CHRISTINE (încet): Mă gândeam—c'ar fi mai bine să ne ducem în salon. (Apoi sfidătoare). Nu! Destul mi-a fost teamă de tine, Ezra!

BRANT: Mi-am dat seama că e ceva la mijloc din clipa în care am văzut-o. Am făcut tot ce am putut, s'o amăgesc. I-am făcut curte — așa cum mi-ai spus — ca să-i închid ochii. (Încruntându-se). A fost o greșeală, Christine. Am făcut-o să-mi dea prea multă atenție și i-am deschis ochii!

CHRISTINE: Știu că am făcut numai prostii. Parc'ași fi fost împinsă de dragoste să fac tocmai ceea ce nu trebuia. Nu trebuia să te aduc aici. Trebuia să mă mulțumesc să te văd la New-York. Dar te iubeam prea mult! Eram convinsă că nu se va mai întoarce niciodată. M'am rugat atât de fierbinte să moară în războiu, încât am sfârșit prin a crede că, într'adevăr, va muri. (Cu o intensitate sălbatecă). Ah! Dacă ar fi murit!

BRANT: Acum e prea târziu!

CHRISTINE (încet — fără să se uite la el): Da — și nu!

BRANT (uitându-se țintă la ea): Ce vrei să spui? (Ea rămâne tăcută. El schimbă subiectul—

neliniștit). Nu ne mai rămâne decât un singur lucru să facem! Când se va întoarce acasă, am să-l aștept și n'am să-i dau Vinniei satisfacția să-i spună ea. Ii voi spune chiar eu. (Răzbunător). Abia aștept să văd ce figură va face, când va afla că lubești pe fiul Mariei Brantôme! Pe urmă te iau cu mine și-mi bat joc de el! Dacă încearcă să mă împiedece... (Se oprește și se uită cu ură la portret).

CHRISTINE: Atunci ce faci?

BRANT: Să nu-mi cadă în mână că-l ucid!

CHRISTINE: Și pe urmă? Vei fi condamnat la spânzurătoare! Iar eu ce mă fac? Nu-mi va rămâne decât să-mi iau viața!

BRANT: Dacă ași putea să-l prind odată singur, să vedem atunci care pe care — așa cum am auzit că se face în îndepărtatul și încă sălbaticul nostru Vest.

CHRISTINE: Aici nu suntem în Vestul american.

BRANT: Aș putea să-l insult în plină stradă, să mă provoace la duel!... L-aș lăsa să tragă el întâi și apoi l-aș ucide în legitimă apărare.

CHRISTINE (ironică): Crezi că l-ai putea sili să te provoace la duel? Nu știi că duelul este ilegal? O, nu! S'ar simți obligat să-și facă datoria de fost judecător, cerând să fii arestat. (Adaugă intenționat, văzându-l că fierbe). Frumos, ai răi fi încetat o singură clipă să te gândești la răzbu-

BRANT: Dar dacă te iau cu mine, el va fi batjocoritul! Plecăm amândoi cu „Vânturi călătoare”.

CHRISTINE (muștrându-l, intenționat): Dacă ai fi încetat o singură clipă să te gândești la răzbur-

narea ta și te-ai fi gândit puțin și la mine nu mi-ai fi făcut această propunere. Nu-ți dai seama că

de ciudă, n'ar accepta niciodată să divorțeze? Cum aş rămâne eu în ochii lumii? Viața mi-ar fi distrusă și ți-aș distruge-o și pe a ta! Și atunci m'ai urî!

BRANT: Cum poți spune una ca asta! Știi bine că nu-i adevărat!

CHRISTINE (cu amărăciune): Ce n'aș da să te cred, Adam! Dar în curând am să îmbătrânesc! Timpul nu rămâne pe loc! (schimbând brusc tonul). Să viu cu tine, pe corabie? Dar în curând vei rămâne fără corabie! Va avea el grijă să fi dat afară, să fi pus pe lista neagră și să nu mai găsești niciodată un alt post.

BRANT (supărat): Da! Căpitani sunt pe toate corăbiile!

CHRISTINE (intenționat — fără să-l privească): Dacăr fi fost năcis, acum ne-am fi putut căsători și ți-ași fi adus partea mea de moștenire! S'ar fi împlinit dreptatea! Ai fi primit înapoi tot ceea ce a furat tatăl lui dela tatăl tău!

BRANT: Așa e! Ticălosul!

CHRISTINE: N'ai mai avea grija zilei de mâine. Ai avea corabia ta!

BRANT (mișcat): Visul meu de totdeauna! Să-mi am într-o bună zi corabia mea! Clark și Dawson ar voi să-mi vândă corabia „Vânturi Călătoare”. (Uitând totul în entuziasmul său). Ai văzut-o! Ce corabie frumoasă... Ca tine! Pare'ați fi două surori. Dacăr fi a mea, pe ea ne-am petrece luna de miere! Am pleca în China — iar la întoarcere ne-am opri pe insulele din sudul Pacificului, de care ți-am vorbit.

CHRISTINE (încet): Da — dar Ezra e în viață!

BRANT (readus la realitate — cu amărăciune): Știu că e numai un vis.

CHRISTINE (întorcându-se și uitându-se la el — încet): Ai putea să-ți realizezi visul — la fel și eu. Există un mijloc. (Întorcându-se din nou). Ți-amintești, mi-a scris că suferă de inimă?

BRANT: Crezi..

CHRISTINE: Nu. Spunea că nu-i nimic grav. Dar am avut grijă să spun la toată lumea că suferă de inimă. M'am dus la medic și i-am vorbit de scrisoare. M'am arătat atât de îngrijorată — că s'a speriat și el. E cea mai mare gură spartă din tot orașul. Sunt sigură că, în clipa asta, n'a rămas nimeni să nu știe că Ezra suferă de inimă!

BRANT: De ce toate acestea?

CHRISTINE: Când am văzut că e pe cale să se întoarcă, am luat o hotărâre. Și acum, când Vinnie... Dar și fără ea, alt mijloc nu este! Multă vreme, n'aș putea să-l înșel. E un om ciudat, ascuns. Tăcerea lui îmi pătrunde toate gândurile. Chiar dacă n'ar vorbi niciodată, aș ști ce gândește și, într-o noapte, culcată lângă el, mi-ași pierde mințile și ar trebui să-i ucid tăcerea, strigându-i în față adevărul! (A privit în gol — se întoarce acum, deodată, spre BRANT — încet). Dacă ar muri acum, pe neașteptate, toată lumea ar crede că a murit din pricina inimii. Am cecit de curând o carte din biblioteca tatei. Am găsit-o întâmplător, acum câteva săptămâni — parcă mi-ar fi fost scris s'o gădesc! (Scoate din mâneca rochiei bucata de hârtie pe care a scris ceva). Am scris aici ceva. Vreau să-mi procuri ce-i scris aici. (Degetele lui apucă mecanic. Se uită la hârtie, îngrozit CHRISTINE continuă precipitat, ca el să nu aibe timp să cugete). Ai luat în primire corabia, nu-i așa? Măine, pleci la Boston, s'o încarci?

BRANT (zăpăcit): Da.

CHRISTINE: Cum ajungi la Boston, du-te la un farmacist, în port. Născocoște o poveste cu un câine bolnav de pe corabie. Cum ți-o dă, mi-o trimiți prin poștă. Am eu grijă ca Vinnie să nu afle nimic. Pe urmă, aștepti pe corabie până îți dau de știre sau vin eu.

BRANT (zăpăcit): Dar cum ai să faci — să nu se bănuiească nimic?

CHRISTINE: Ia o doctorie. Am să-i dau eu doctoria. M'am gândit la toate!

BRANT: Dar... dacă moare pe neașteptate, Vinnie n'o să...

CHRISTINE: N'o să aibă niciun motiv de bănuială. E foarte îngrijorată de starea lui. Afară de asta, m'o fi urând ea, dar n'o să-i treacă niciodată prin minte...

BRANT: Dar Orin?

CHRISTINE: Orin crede ce vreau eu. Ceilalți nici n'o să viseze! Cu cât o fac mai repede, cu atât mai ușor! Se va crede că inima lui slabă n'a putut îndura emoția revederii. Va fi și părerea doctorului Blake. Voiu îngriji să-i fie aceasta părerea.

BRANT (aspru): Otravă! E ceva laș!

CHRISTINE (ironică, văzând că trebuie să insiste): Să renunți la mine și să-l lași să-ți ia corabia, crezi că este un act de curaj?

BRANT: Nu!

CHRISTINE: N'ai spus că vrei să-l ucizi?

BRANT: Da! Dar nu așa!

CHRISTINE: El s'a purtat mai bine cu mama ta?

BRANT (înfuriat): Nu, ticălosul!

CHRISTINE: Atunci, ce mai șovăești? (Sarcastic). (A început să vorbească în tine sângele Mannonilor? Vrei să-mi dovedești, întâia oară

DIN JALE SE INTRUPEAZĂ ELECTRA

când ți-e pusă la încercare dragostea, că ești slab și laș ca și tatăl tău?

BRANT: Christine! Dacă mi-ar spune asta un bărbat...

CHRISTINE (cu pasiune): Te-ai gândit că, întorcându-se acasă, se întoarce și în patul meu? Dacă m'ai iubi, precum spui, n'ai avea nicio mustrare! Dacă ar fi să mi te răpească altă femeie, n'aș sta o clipă pe gânduri! (Ironică). Dar poate că toată dragostea ta n'a fost decât o minciună — ca să te răzbuni împotriva lui. Poate...

BRANT (atins, apucând-o de umeri — sălbatic): Taci! Fac tot ce vrei! O știi! (Bagă hârtia în buzunar — asprime). Ce mă privește pe mine cum moare Ezra Mannon!

CHRISTINE (plină de mulțumire, văzându-l definitiv convins. Il îmbrățișează și-l sărută patimăș): Acum ești iar omul pe care-l iubesc, nu un Mannon ipocrit. Făgăduiește-mi că nu vei mai avea șovăiri romantice. Făgăduiește-mi!

BRANT: Îți făgăduiesc! (Se aude o lovitură de tun dela fortul din port. Tresar amândoi, speriați, și se uită unul la altul. Se aude o altă lovitură, care face să vibreze ferestrele. CHRISTINE își revine).

CHRISTINE: Auzi? Inseamnă că în curând va fi aici! (Il sărută — cu o patimă sălbatecă). Adu-ți aminte de corabie! Și nu uita, mai ales, c'am să fiu a ta, numai a ta, soția ta! (Grăbită). Și acum trebuie să pleci! Se întoarce Vinnie și tu nu știi să-ți ascunzi gândurile. (Impingându-l spre ușă). Grăbește-te! Nu vreau să te întâlnești cu ea! (Tunul se aude continuu, la intervale regulate, până la sfârșitul scenei).

BRANT (iese în hall. O clipă mai apoi, ușa dela intrare se aude închizându-se în urma lui).

CHRISTINE (aleargă dela ușă la fereastră și-l urmărește, dindărătul perdelelor, cum străbate aleea. Este foarte agitată. Apoi, ca și cum i-ar fi venit deodată o idee, se adresează siluetei care se îndepărtează — plină de orgoliu): De acum încolo, nu vei mai avea niciodată curajul să mă părăsești, Adam — pentru corăbii, pentru mare sau pentru fetele din Sudul Pacificului — când voi fi bătrână și urâtă! (Se întoarce cu spatele la fereastră. Ochi îi sunt atrași de ochii lui Ezra MANNON, din portret. Se uită o clipă la ei, fascinată. Apoi, își retrage privirea și, cu un scurt fior pe care nu și-l poate stăpâni, se întoarce și iese repede afară, închizând ușa în urma ei).

CORTINA

ACTUL III

Același decor ca în actul I — exteriorul casei Mannon. Seara. În jurul orei nouă, o săptămână mai târziu. Razele lunii cad asupra casei, dându-i un aspect straniu, ireal. Fațada albă de templu antic pare mai mult ca oricând mască fixată pe sumbra casă de piatră: Toate obloanele sunt închise. Pe zldurile cenușii se văd umbrele negricioase ale coloanelor albe ale porticului. Trunchiul pinului din dreapta: o coloană de abanos. Ramurile lui, un mă-unchi de umbre.

LAVINIA șade pe treapta de sus a porticului. Imbrăcată în negru, cu trupul rigid și brațele alipite, picioarele alăturate, umerii în sus, capul la fel, — pare o statuie egipteană. Se uită drept înainte. Dinspre aleea din dreapta, se aude vocea slabă a lui SETH, cântând „Shenandoah”. Apropiindu-se de casă cântecul se aude din ce în ce mai mult:

O, Shenandoah, mi-e dor să-ți ascult
Ropotul apelor tale!
Dar departe de tine mi-e dat să iu,
O, Shenandoah, râul meu drag!
Depart de tine sunt imbarcat
Depart, hăt, pe Missouri.
O, Shenandoah, mi-e dragă o fată,
O fată de pe malurile tale, râul meu drag!

Intră prin dreapta. Puțin amețit, dar se ține bine. Trece prin fața Iliacului, începând versul următor; „O. Shenandoah, mi-e dragă o fată” — apoi o vede pe LAVINIA pe trepte și se întrerupe brusc, rușinat).

LAVINIA (muștrându-l): Pentru a doua oară, săptămâna asta, te prind venind acasă pe două cărări.

SETH (neturburat, apropiindu-se de casă — zâmbind): Imi fac și eu datoria de patriot, Vin-

nie. Prima dată, am băut când s'a predat General Lee. Acum, îmi înec durerea că a murit Președintele Lincoln! A treia oară, am să beau când s'o înapodia din războiu taică-tău!

LAVINIA: S'ar putea să sosească astă seară tata.

SETH: Zău? Nu credeam să vie așa de repede, Vinnie.

LAVINIA: Văd și eu. Te-ar învăța el minte, să te găsească beat. Nu sunt sigură când vine, dar se poate și astă seară.

SETH (face eforturi vădite să-ș revină. Se apleacă deodată spre ea și o întreabă cu o voce scăzută — serios). Ai aflat ceva despre Brant?

LAVINIA (tăios): Nu-i adevărat. Te-ai înșelat.

SETH (se uită la ea — apoi cu înțelegere). Bine, dacă vrei așa, așa să fie. (Pauză. Continuă a o privi, în timp ce ea privește drept înainte).

LAVINIA (cu o voce scăzută): Cum arăta Maria Brantôme, SETH?

SETH: Maria? Râdea și cânta într'una. Era veselă și plină de viață. Avea în ea ceva neînfrânat și sălbatic, ca un animal. Ce frumoasă era!... Părul, la fel cu al mamei și al tău.

LAVINIA: Știu.

SETH: Toată lumea ținea la dansa; erai ademenit de dansa. Până și taică-tău. Ce era pe atunci? Un copil. Era nebun după ea. Mamă-sa se purta aspru cu dansul. Pe când Maria se purta frumos cu el și-l răsfăța.

LAVINIA: Și tata!

SETH: Da. Dar a urit-o mai mult ca toți, când a aflat că-i țiuțoarea lui David.

LAVINIA (încet, ca pentru sine, privind casa): Ce ciudățenie! Măngrozește! (Se întrerupe brusc—

vine spre SETH, laconic). Nu cred cele ce mi-ai spus despre tata. Ai băut prea mult. Du-te de te culcă. (Urcă iar scările și se așează pe una din trepte).

SETH (o privește cu înțelegere): Mda! (Apoi, văzând că se deschide ușa în spatele ei, îi face semn, s'o prevină): Ssst! (CHRISTINE apare conturată de lumina din hall. Este îmbrăcată într-o rochie de catifea verde, care îi pune și mai mult în valoare culoarea părului. Lumina din spate i se răsfrânge de jur împrejurul rochiei și pe păr. Inchide ușa și vine la capătul scării, în bătaia lunii, apoi se așează pe ultima treaptă, fiind deci mai sus ca LAVINIA, în dreapta ei. Razele lunii, căzând din plin asupra lor, accentuează în chip straniu asemănarea dintre chipurile lor și contrastul dintre trupurile și îmbrăcămintea lor. LAVINIA nu se întoarce și nu lasă prin nimic să se vadă că are cunoștință de prezența mamei sale. O clipă de tăcere penibilă. SETH o ia spre stânga). Mai bine pentru mine s'o șterg! (Dispare după colțul casei. Umează o pază. Apoi CHRISTINE, pe un ton dur — ironică).

CHRISTINE: Visezi cu ochii la lună? Fetele puritane n'ar trebui să se lase neliniștite de primăvară. Pentru ele, frumusețea e o crimă și dragostea un păcat, nu-i așa? (Râde ironic — apoi pe același ton). De ce nu te măriți cu Peter? Vrei să rămâi fată bătrână?

LAVINIA (calm): Vrei să scapi de mine? Nu mă mărit cu nimeni. Trebuie să-mi fac datoria față de tata!

CHRISTINE: Datoria! De câte ori n'am auzit cuvântul acesta aici, și în casa asta! Ei bine, nu poți să spui că nu mi-am făcut-o și eu până acum. Dar, în cele din urmă, nu se mai poate.

LAVINIA (aspră): Acum nu se mai poate altfel, așa că trebuie să-ți faci iarăși datoria!

CHRISTINE (tresărnid ca și cum ar voi s'o sfideze — apoi calm): Da, știu.

LAVINIA (după o pauză — bănuitoare): La ce te gândești? Știu că pui ceva la cale!

CHRISTINE (reținându-și o tresărire): Nu fii proastă, te rog!

LAVINIA: Te gândești cum să-l revezi pe Brant? Te sfătuesc să renunți!

CHRISTINE (calm). Ce, sunt nebună? Ne-am luat rămas bun. Am suferit destul. Mi-ajunge.

LAVINIA: Ai suferit? Nu prea se vede—și am fost foarte atentă.

CHRISTINE: Ți-am spus, nu vreau să știe lumea ce-i în sufletul meu! (După o pauză). Când crezi că vine Ezra? Vrei să-mi joc bine rolul, nu-i așa? Trebuie să știu dinainte când sosește.

LAVINIA: Mi-a scris că nu așteaptă până i se demobilizează brigada. Va încerca să plece imediat. Poate să vină astă seară, mâine sau poimâine. Nu știu sigur.

CHRISTINE: Crezi c'ar putea veni astă seară? (Apoi, ironică — cu un surâs). Atunci el e iubitul mult așteptat sub razele lunii! (După o pauză). Dar trenul a sosit de mult.

LAVINIA (se uită spre alee, în stânga—apoi se ridică, agitată): Vine cineva. (Christine se ridică încet. Se aude sgomotul unor pași. Un moment mai târziu, Ezra Mannon apare din stânga. Rămâne o clipă în umbră și — drept, țeapăn, ca la comandă — își privește casa, soția și fiica. Are cincizeci de ani, este înalt, slab, osos, îmbrăcat în uniformă de general de brigadă. Chipul are aceeași arătare de mască, când e nemîșcat, dar mai pronunțat ca la ceilalți. E ca în portretul

din actul II-lea, dar mai tras la față și mai sbâr-
cit, cu părul cărunț și barba la fel. Mișcări
precise, rigide; atitudini de statuă eroică. Voce
profundă, surdinizată, din care vrea să gonească
orice emoție. Ton brusc, autoritar).

LAVINIA (văzându-i silueta în umbră — strigă
agitată): Cine-i acolo?

MANNON (ieșind la lumină): Eu sunt!

LAVINIA (cu un strigăt de bucurie): Tata!
(Alergând spre el îl îmbrățișează și îl sărută).
O, tată! (Izbucnește în lacrimi, își ascunde fața
la pieptul lui).

MANNON (încurecat, îi mângâie capul. Mus-
trător): Hai! Hai! Credeam că te-am învățat să
nu mai plângi niciodată.

LAVINIA (ascultătoare, își reține lacrimile):
Iartă-mă, tată, dar sunt atât de fericită!

MANNON (impresionat): Și de asta plângi?

CHRISTINE (a coborât scara, cu ochii ațintiți
asupra lui. Cu încordare): Tu ești, Ezra? Astă
seară, nu mai credeam că vii.

MANNON (ducându-se rigid spre ea): A în-
târziat trenul. Era supraîncărcat. (Se întâlnesc în
fața scării. O sărută rece, demn, ceremonios).
Mă bucur că te văd, Christine. Arăți bine, (Face
un pas înapoi și o privește. Apoi, cu o voce care
trădează o emoție puternică). Te-ai schimbat, to-
tuși, puțin. Ești mai frumoasă ca oricând... Dar ai
fost totdeauna frumoasă.

CHRISTINE (pe un ton ușor): Complimente.
Ce cavalier ai devenit, Ezra! (Apoi cu solitu-
dine). Trebuie să fii grozav de obosit. Vrei să
stai puțin pe scară? E atât de frumos aici! Uite
ce lună!

LAVINIA (care s'a învârtit de jur împrejur,
plină de gelozie, izbutește să se strecoare între

ei. — Cu asprime). Nu. E prea răcoare aici. Și trebuie să-i fie foame. (Luându-l de braț). Hai înăuntru, să-ți dau ceva de mâncare. Trebuie să fii mort de foame!

MANNON (plăcându-i să fie răsfățat de Lavinia, este stingherit de prezența Christinei. Își retrace brațul cu bruschete): Nu, mulțumesc. Mai curând aş sta puțin aici. Şezi şi tu, Vinnie. (Christine se așează pe prima treaptă la mijloc, el pe a doua treaptă în dreapta, Lavinia pe ultima treaptă în stânga. În timp ce toți trei se așează, el continuă să vorbească în fraze abrupte, ca și cum ar încerca să ascundă o neliniște interioară). Am un concediu de câteva zile. Pe urmă, trebuie să mă întorc să-mi demobilizez brigada. Pacea vă fi semnată în curând. Asasinarea Președintelui Lincoln este o mare nenorocire. Dar nu mai poate schimba mersul evenimentelor.

LAVINIA: Bietul om! Ce groaznic să mori tocmai în clipa biruinței.

MANNON: Da. (Apoi după o pauză — subbru). Orice victorie sfârșește cu înfrângerea morții — asta-i sigur. Dar înfrângerea sfârșește cu victoria morții? Asta mă întreb! (Amândouă se uită la el, Lavinia surprinsă, Christine neliniștită. Pauză).

CHRISTINE: Unde-i Orin? N'ai putut căpăta concediu și pentru el?

MANNON (șovăește — apoi brusc): N'am vrut să vă spun. Orin a fost rănit.

LAVINIA: Rănit? Grav?

CHRISTINE (sărind în picioare, impulsivă — mai mult cu asprime, decât cu durere). Am știut eu! Am știut-o de când l-ai silit să meargă în războiul ăsta groaznic! (Apoi se așează din nou — cu încordare). Nu te mai osteni să mă cruți, Ezra. Orin e mort! Nu-i așa?

LAVINIA: Nu spune asta! Nu-i așa, tată, că nu-i adevărat?

MANNON (laconic — cu o nuanță de gelozie în glas): Sigur că nu! Dacă mama ta mi-ar îngădui să sfârșesc, în loc să tragă concluzii greșite despre copilășul ei... (Cu orgoliu). Nu mai e copil acum. Am făcut din el un bărbat. A fost erou. Rănit la cap, nu s'a ales decât cu o sgaritură. Dar a avut o comoție cerebrală, din pricina șocului. Acum e bine. A suferit mult, mi s'a spus la spital. N'aș fi crezut niciodată. Nervii. De altfel, nici na puteam să-mi dau bine seama. A fost totdeauna neastâmpărat. (Intorcându-se spre Christine). La fel ca tine.

CHRISTINE: Când vine acasă?

MANNON: Curând. Doctorul este de părere că trebuie să se mai odihnească vreo câteva zile. E încă slăbit. Multă vreme, nici n'a știut ce-i cu el. Parc'ar fi fost un copil. I se părea că ești lângă el. Toată ziua vorbea cu tine.

CHRISTINE (respirând adânc): Ah!

LAVINIA (compătimindu-l — cu o nuanță de ironie). Bietul Orin!

MANNON: De acum înainte, nu vreau să-l mai dădăcești, Christine. Nu trebuie să se mai fină de fustele tale.

CHRISTINE: N'ai grijă. S'a sfârșit totul din clipa în care m'a părăsit. (Altă pauză).

LAVINIA: Dar cu inima ta ce e, tată? Mi-a fost atât de teamă că ne ascunzi adevărul, ca să nu fim îngrijorate.

MANNON (morocănos): Dacă ar fi fost ceva grav, vă spuneam eu. Dacă ați fi văzut moartea atât de des cum am văzut-o eu în ultimii patru ani, nu v'ați mai teme de ea. (Sărind deodată în picioare — brusc). Să nu mai vorbim de asta. Sunt

sătul de atâta moarte! Tot ce vreau acum e să uit de ea. (Se întoarce și face câțiva pași în sus și în jos, în partea dreaptă a scării. Lavinia îl urmărește neliniștită). Tot ce știu e că durerea-i ca un pumnal. Cât timp mă ține, nu mai sunt bun de nimic. Medicul mi-a spus să mă feresc de supărări, oboseală, emoții.

CHRISTINE (Uitându-se la el). N'arăți bine. Probabil fiindcă ești obosit. Trebuie să te culci imediat, Ezra.

MANNON (se oprește drept în fața Christinei și se uită în ochii ei. Pauză. Apoi cu o voce, care vrea să fie firească): Da — imediat.

LAVINIA (care l-a urmărit, geloasă — îl trage deodată de braț — cu o volubilitate copilărească): Nu! Încă nu! Te rog, tată! De abia ai venit! N'am schimbat un cuvânt! (Sfidându-și mama). Cum poți să spui că pare obosit! Arată mai bine ca oricând. (Apoi către tatăl ei, cu o privire răzbunătoare spre Christine). Avem atâtea să-ți spunem. Despre Căpitanul Brant. (Dacă s'a așteptat 'ca mama ei să-și piardă cumpătul, s'a înșelat. Christine este pregătită și suportă, calmă, privirea bănuitoare a lui Mannon).

MANNON: Mi-a scris Vinnie că acest Brant a fost de câteva ori pe la noi. N'am auzit nicădată de el. Ce caută aici?

CHRISTINE (cu un surâs ușor): Întreab-o mai bine pe Vinnie. E ultimul ei adorator! S'au plimbat noaptea pe lună, la țărmul mării!

LAVINIA (cu respirația tăiată): Oh!

MANNON (gelos acum pe fiica lui). De asta na mi-ai pomenit nimic în scrisoarea d-tale, domnișoară!

LAVINIA: Am fost o singură dată — și asta înainte de... (Se întrerupe brusc).

MANNON: Înainte de ce?

LAVINIA: Înainte de a ști că se agată de orice femeie care-i ieșe în cale.

MANNON (supărat, Christinei): Și l-ai primit în casă, în lipsa mea!

LAVINIA: Cred că a avut impresia că mama ar cocheta cu el. De aceea am crezut de datoria mea să-ți scriu. Știi cum bârfește lumea în oraș. tată!... M'am gândit c'ar trebui să-i atragi mamei atenția că a fost o ușurință din partea ei, să-i îngăduie să vină aici.

MANNON: O ușurință! A fost o...

CHRISTINE (rece): Aș prefera să vorbim despre asta când vom rămâne singuri, Ezra, — dacă n'ai nimic împotriva. Și cred că Vinnie a făcut o greșală, plictisindu-te cu astfel de prostii din clipa în care te-ai întors! (Se întoarce spre Lavinia). Vrei să fii atât de bună să ne lași singuri?

LAVINIA: Nu.

MANNON (aspru): Isprăviți odată cu cearta. Am crezut că ați terminat cu prostiile! Nu-mi place asta, în casa mea!

LAVINIA (supusă): Da, tată.

MANNON: Cred că ar fi timpul să te duci la culcare, Vinnie.

LAVINIA: Da, tată. (Vine și-l sărută — agitată). O, sunt atât de fericită că ești aici! Să nu crezi ce spune mama... Ești singurul om pe care-l voin iubi vreodată! N'am să te părăsesc niciodată!

MANNON (mângâindu-i părul — cu o afecțiune reținută). De sigur. Ai să rămâi fetița mea dragă — cel puțin, încă un timp. (Apoi surprinzând privirea mânioasă a Christinei. O împinge deodată pe Lavinia — brusc). Și acum, pleacă!

LAVINIA: Da, tată! (Urcă treptele, trecând pe lângă mama ei, fără să se uite la e. Ajunsă în spatele Christine, sub portic, se oprește și se întoarce). Fii liniștit, tată. Am eu grijă de tine. (Intră în casă. Manon se uită la soția lui, care privește drept înainte. Iși drege glasul, ca și cum ar voi să spună ceva — apoi începe să umble în sus și în jos, în partea dreaptă a treptelor).

CHRISTINE (silindu-se să fie amabilă): Stai jos, Ezra. Ai să obosești și mai mult stând în picioare. (Mannon se așează în stânga ei, cu două trepte mai jos, cu fața spre ea. Christine îl întreabă cu o simplitate dezarmantă). Și acum, fii te rog bun și spune-mi pentru ce te îndoești de mine?

MANNON (surprins): Ce te face să crezi că mă îndoiesc de tine?

CHRISTINE: Totul. Ți-am simțit inoiala din clipa în care ai venit. Ochiul tău mă cercetau, ca și cum ai fi fost iar judecător, iar eu o acuzată.

MANNON (vinovat): Eu?

CHRISTINE: Și toate astea din cauza unei scrisori neroade, pe care Vinnie n'a avut de lucru să ți-o scrie. Cred că-i puțin exagerat să acuzi o femeie bătrână, cu copii mari, c'ar cocheta cu un biet căpitan de marină.

MANNON (impresionat și ușurat — împăciuitor): Dar cine te acuză? Ai făcut însă o greșală, dând gurilor rele prilejul să-și verse veninul.

CHRISTINE: Ești sigur că asta-i tot?

MANNON: Da! De sigur! Ce aș mai putea să-ți reproșez? (Ii bate ușor mâna — stingherit). Și acum am terminat. (Apoi, adaugă morocănos). Dar aș vrea să-mi explici cum a ajuns acest Brant să...

CHRISTINE: Cu cea ma mare plăcere! L-am

cunoscut la tata. Nu știu decît tîne la el. Așa că atunci cînd a venit aici, nu puteam să-l gonesc, nu-i așa? I-am dat să înțeleagă că vizitele lui n'ar fi prea plăcute, dar oamenii de felul ăsta nu înțeleg aluziile. De altfel, n'a fost în totu' decît de vreo patru ori. Cît despre svonuri, e o prostie. Tot ce s'a spus e că-i face curte Vinniei! Întreabă pe oricine vrei.

MANNON: Ce nerușinare! Trebuie să-i spui pe față să nu mai vină aici.

CHRISTINE (voind să arate că se căiește). Da. Îți mărturisesc, însă, că venirea lui nu mă supăra prea mult — și asta dintr'un singur motiv. Mi-aducea totdeauna vești dela tata. Ți-am scris că tata a fost tot anul, bolnav. (Apoi cu o stângere a buzelor, ca pentru a-și stăpâni un zămbet ironic). Nici nu-ți închipui cît am suferit... cu gândul la tata, la Orin și la... tîne.

MANNON (adînc mișcat, se întoarce spre ea și-o apucă de mână — cu stîngăcie). Christine, regret din suflet că am fost nedrept. (Ii sărută mîna — apoi stingherit de această izbucnire, adaugă pe un ton glumeț). Ți-a fost frică să nu mă ia dracul, ai?

CHRISTINE (stăpînindu-se să nu izbucnească într'un rîs ironic). Mai întrebî? (Pauză, Mannon se uită la ea, fascinat).

MANNON (ne mai putîndu-se stăpîni): Visul meu a fost să mă întorc la tîne, Christine. (Se apleacă spre ea. Vocea-i tremură de dorință și teamă. Ii mîngăie părul cu stîngăcie). Ești frumoasă! Ești mai frumoasă ca oricînd — și atît de stranie! Nu te mai cunosc. Ai întinerit. Mă simt bătrîn lângă tîne. Numai părul ți-e același... părul tău de-o ciudată frumusețe, pe care mereu l-am...

CHRISTINE (cu o tresărire repulsivă, ferindu-se de mâna lui). **Nu!** (Apoi văzându-l cum se retrage jignit și furios — pe un ton precipitat). **Iartă-mă, Ezra. N'am făcut-o dinadins... Sunt atât de nervoasă, astă seară.** (Mannon o ia spre dreapta și se oprește în fața pomilor, privindu-i. Christine se uită la el cu ură. Oftează obosită, se apleacă pe spate și închide ochii). **Sunt obosită, Ezra.**

MANNON (izbucnind): **Nu trebuia să te plictisesc cu prostiile mele.** (Surâde forțat). **Dar ca să-ți spun adevărul m'am simțit puțin gelos.** (Face un efort ca să se întoarcă și, văzând-o cu ochii închiși, se apropie de ea și cu stângăcie se apleacă. Ar vrea s'o sărute, dar expresia ei ciudată îi stăvilește avântul).

CHRISTINE (simțindu-i dorința și tresărind instinctiv — fără a deschide ochii): **De ce mă privești astfel?**

MANNON (retrăgându-se vinovat). **Cum te privesc? (Neliniștit). De unde știi? Ochii îți sunt închiși.** (Apoi, ca și cum ar voi să scape de o povară). **Încă nu mă pot obișnui cu casa asta. E atâta liniște aici! M'am obișnuit în faberele cu mii de soldați, noaptea, unde te simți atât de singur!** (Apoi din nou neliniștit). **Deschide odată ochii! Spune-mi ceva!** (Apoi, în timp ce ea-și deschide ochii). **Vreau să-ți vorbesc, Christine. Trebuie să-ți spun câteva lucruri care mă frământă... în orice caz, să încerc măcar!** (Se așează lângă ea). **Inchide ochii! Așa, am să pot vorbi mai ușor. Totdeauna, mi-a venit greu să vorbesc despre mine. Mai ales, când te uiți la mine. Ochii tăi au fost totdeauna atât de... atât de plini de tăcere. Și asta de când ne-am căsătorit. Înainte, nu. Pe atunci îmi vorbeau. Mă făceau și pe mine să vorbesc... fiindcă știau să-mi răspundă.**

CHRISTINE (cu ochii închiși — încordată).
Taci, Ezra!

MANNON (hotărît să continue, fără a se lăsa întrerupt): Am simțit de atâtea ori moartea, în războiul acesta încât a devenit pentru mine un lucru banal — fără nicio importanță. Asta m'a făcut să mă gândesc la viață. Cindat, nu? Moartea m'a făcut să mă gândesc la viață. Înainte, viața mă făcea să mă gândesc numai la moarte!

CHRISTINE (fără a deschide ochii): De ce vorbești tocmai despre moarte?

MANNON: Așa au fost toți Mannonii. Se adunau Dumineca seara în casa de rugăciune și meditan asupra morții. Viața însemna un fel de a muri. A te naște, însemna să pornești către moarte. A muri însemna a te naște. (Dând din cap — confuz). Cum dracul poate cineva crede în așa ceva? Casa de rugăciune! Mi-a rămas în minte — albă și curată — un templu al morții! Dar în război am văzut atâtea ziduri albe stropite de sânge! Sângele avea același preț ca lăturile! Și am văzut atâția oameni morți! Ca mormanele de gunoier! Ce sens mai avea atunci biserica? De ce se făcea atâta caz de moarte?

CHRISTINE (deschizând ochii, se uită la el, îngrozită): Nu înțeleg unde vrei să ajungi.

MANNON (ocolindu-i privirea — cu insistență). Închide ochii și ascultă! (Ea își închide ochii. El continuă pe un ton disperat). Mă gândeam de multe ori, noaptea, la viața mea și a ta. În toiul luptei, mă gândeam uneori că într-o clipă aș putea muri. Sfârșitul vieții mele n'avea nicio importanță. Dar, ascultă, sfârșitul vieții mele conjugale mi se părea un lucru absurd și nedrept — sfârșitul unui lucru care n'a existat niciodată. Atunci mi-au venit în minte toți anii cât am

fost soț și soție. Un singur lucru am înțeles limpede. Că a existat întotdeauna între noi un obstacol, un zid care ne ascundea unul de celălalt! Am încercat să-mi dau seama ce anume e acest zid, dar n'am izbutit niciodată. (Cu un gest rugător, plin de stângăcie). Tu știi?

CHRISTINE (cu încordare): Nu știu ce vrei să spui.

MANNON: Dar știi că e adevărat! Nu minți, Christine! (Se uită la fața ei calmă cu ochii închiși, implorând-o să-l liniștească — apoi continuă cu stăruință). Poate că tu ți-ai dat seama întotdeauna că nu mă iubești. Mi-amintesc de războiul mexican. Am văzut atunci că țineai să plec. Începuseși să mă urăști. Nu-i așa? (Ea nu răspunde). De aceea am și plecat. Speram că voi fi ucis. Poate sperai și tu, nu?

CHRISTINE (bâiguind): Nu, nu... eu., Ce te face să-mi spui asemenea lucruri?

MANNON: Când m'am înapoiat, toată dragostea ta era îndreptată asupra lui Orin. Nu mai existam pentru tine. Am înțeles imediat. Am încercat să nu-l urăsc pe Orin. Mi-am îndeptat afecțiunea spre Vinnie, dar o fiică nu-i tot una cu o soție. Atunci, m'am hotărti să te las în pace și să-mi continui cariera. De asta nu m'am mulțumit cu negoțul. Am fost judecător, primar și toată lumea spune că sunt atât de destoinic! Ha! Destoinic! Nu în destul ca să-mi îndeplinesc visul! Nu să te fac să mă iubești! Nu! Destoinic numai să uit ceace am pierdut! (Se uită la ea — apoi o întreabă insistent). Înainte de căsătorie, m'au iubit. N'ai să negi, nu-i așa?

CHRISTINE (disperată): Nu neg nimic!

MANNON (cu o demnitate rigidă, ca un condamnat care s'ar preda în mâinile unui adversar

de neînvins): Cu atât mai bine, atunci. Am venit acasă să mă predau în mâinile tale — cu tot ce pîrt în suflet. Te iubesc. Te-am iubit întotdeauna și te iubesc și acum.

CHRISTINE (amețită): Ezra! Te rog!

MANNON: Trebuie să ți-o spun! Poate că ai uitat. N'ai avea nicio vină. Nu ți-am spus-o și nu ți-am arătat-o de prea multe ori. Nu știu ce mă oprește totdeauna să spun ceea ce aș vrea să spun și mă face să ascund ceea ce aș vrea să arăt. Parc'aș avea o inimă de piatră — ca o statuă de om mort dintr'o piață publică. (Se apropie de ea și-i apucă deodată mîna). Vreau să aflu ce-i cu zidul acesta pe care căsătoria l-a ridicat între noi. Trebuie să mă ajuți să-l dărăm! Mai avem încă douăzeci de ani înaintea noastră! M'am gândit la ceea ce am putea face spre a ne regăsi. M'am gândit să lăsăm copiii și să plecăm singuri în lume — să găsim o insulă unde am putea fi singuri o bucată de vreme. Ai să vezi că m'am schimbat, Christine! Sunt sătul de moarte! Vreau să trăiesc! Poate acum m'ai putea iubi! (Pe un ton disperat). Trebuie să te fac să mă iubești!

CHRISTINE (trăgându-și mîna înapoi și sărind sălbatic în picioare): Pentru numele lui Dumnezeu, taci! Nu știu ce vrei să spui! Lasă-mă în pace! Ceea ce trebuie să se întîmplese va întîmpla! Mă faci să șovăi! (Apoi brusc). S'a făcut târziu.

MANNON (jignit, se retrage în armura-i rigidă de soldat — își scoate ceasul în mod mecanic): Da. E unsprezece și șase minute. E timpul să ne retragem. (Urcă două trepte cu fața spre ușă. Cu amărăciune). M'ai spus să tac. Ciudat!

CHRISTINE (care și-a revenit — îl ia de braț,

seducătoare): Am vrut să spun: toate astea n'au niciun sens. Nu există niciun zid între noi. Te iubesc.

MANNON (o apucă de umeri și se uită în ochii ei). Christine! Ce n'aș da să te cred, dar mi-e teamă! (Ea îl sărută. Insetaț el o prinde în brațe — plin de pasiune). Christine! (Ușa din spatele lui se deschide și apare Lavinia, în pantofi de casă iar peste cămașa de noapte purtând un halat închis. Văzându-i îmbrățișați, se dă înapoi cuprinsă de vrăjmășie. Ei se despart, tresărind).

MANNON (încurcat — enervat): Am crezut că te-ai culcat, domnișoară!

LAVINIA (nemîșcată): Nu mi-era somn. Am vrut să mă plimb puțin. O noapte atât de frumoasă!

CHRISTINE: Noi mergem la culcare. Tatăl tău e obosit. (Se urcă, trecând prin fața Laviniei, ținându-l pe Mannon de mână și ducându-l spre ușă).

MANNON: Acum ți-ai găsit să te plimbi? Du-te și tu la culcare!

LAVINIA: Da, tată.

MANNON: Noapte bună! (Ușa se închide în urma lor. Lavinia privește țintă înaintea ei — apoi țepăpână coboară scara și se oprește din nou. Printre obloanele dormitorului dela etajul al doilea, în stânga, străbate lumina lămpii. Lavinia se uită în sus).

LAVINIA (plină de ură și gelozie). Te urăsc! Iar m'ai prădat! Intotdeauna m'ai prădat, de când m'am născut. (Aproape suspinând, ascunzându-și fața în mâini). Mamă! Cu ce ți-am greșit? (Uitându-se din nou la fereastră — plină de desgust). Tată, cum poți iubi pe femeia asta stricăță și nerușinată? (Cu frenezie). Nu pot îngădui! Nu

voiu mai tăcea! Trebuie să-i spun adevărul. Și i-l voiu spune. (Strigă disperată). Tată! Tată! (Obloanele camerei de culcare se deschid și Mannon apare la fereastră).

MANNON (aspru): Ce e. Ce strigi așa?

LAVINIA (bâiguind): Am... am vrut., să-ți,, spun noapte bună, tată.

MANNON (exasperat): Pentru numele lui Dumnezeu! Ce... (Apoi cu blândețe). O... bine, noapte bună, Vinnie. Du-te la culcare, ca o fetiță cu minte.

LAVINIA: Da, tată. Noapte bună. (El se întoarce în cameră și trage obloanele. Ea rămâne fascinată cu ochii la fereastră, frângându-și din desnădejde mâinile).

CORTINA

ACTUL IV

Camera de culcare a lui EZRA MANNON. În fund, la mijloc, un pat mare cu patru coloane: picioarele în față, capul la perete. În stânga, la cap, o noptieră; pe ea o lumânare. În stânga noptierei o ușă ducând în camera CHRISTINEI. Ușa este deschisă. În stânga, două ferestre. Tot în stânga, în primul plan, o masă cu o lampă pe ea; alături, un scaun. În dreapta, în primul plan, o ușă care duce spre hall. În fund, lângă perete, un blou.

Niciunul din aceste amănunte nu poate fi observat dela început, camera fiind luminată foarte slab numai de razele lunii, ce trec prin barele obloanelor. Suntem aproape de zorii zilei următoare.

Se distinge silueta CHRISTINEI, fantomă albă în mijlocul întunerecului, strecurându-se încet și pe furiș din pat. Merge în vârful picioarelor la masa din stânga, apucă un halat întins pe scaun și-l îmbracă. Apoi trage cu urechea în spre pat. Pauză. Deodată se aude din pat vocea lui MANNON, o voce moale și fără voință).

MANNON: Christine!

CHRISTINE (tresare violent cu voce încordată): Da.

MANNON: E aproape de ziuă, nu?

CHRISTINE: Da. Incepe să se lumineze.

MANNON: De ce te-ai speriat când ți-am vorbit! Atât de stranie îți pare vocea mea?

CHRISTINE: Credeam că dormi.

MANNON: N'am putut dormi. Am stat și m'am tot gândit. De ce ești atât de neliniștită?

CHRISTINE: Nici eu n'am putut dormi.

MANNON: Te-ai strecurat atât de ușor din pat.

CHRISTINE: N'am vrut să te deștept.

MANNON (cu amărăciune): N'ai mai putut îndura apropierea mea?

CHRISTINE: N'am vrut să te turbur, sucindu-mă încoace și încolo.

MA?NNON: Să aprindem mai bine lampa, să stăm puțin de vorbă.

CHRISTINE (cu teamă): Nu vreau să vorbesc. Prefer să rămânem pe întunec.

MANNON: Vreau să te văd. (La chibriturile de pe noptieră și aprinde lumânarea. Christine se așează repede pe scaunul de lângă masă, împingându-l în așa fel încât să rămână pe trei sferuri cu spatele la Mannon. Acesta se ridică pe jumătate în pat. Fața lui luminată de flacăra tremurătoare a lumânării, are o expresie aspră, severă). Ți place întunecul, fiindcă, pe întunec, poți scăpa să nu-l vezi pe bătrânul tău bărbat, nu-i așa?

CHRISTINE: Nu vorbi așa, Ezra. Dacă vrei să continui mă duc în camera mea. (Se ridică în picioare, continuând să se ferească de ochii lui).

MANNON: Stai! (Apoi pe un ton rugător). Nu pleca! Nu vreau să rămân singur. (Ea se așează la fel ca înainte. El continuă umil). N'am vrut să te jignesc. Amărăciunea din mine e de vină.

CHRISTINE: Totdeauna m'ai amărat.

MANNON: Și înainte de căsătorie?

CHRISTINE: Nu-mi amintesc.

MANNON: Nu vrei să-ți mai amintești că m'ai iubit vreodată?

CHRISTINE (încordată). Nu vreau să vorbesc despre trecut. (Schimbând brusc subiectul). Ai auzit-o azi noapte pe Vinnie? S'a plimbat tot timpul prin fața casei, păzindu-te ca o sentinelă. Abia la două s'a dus la culcare. Am auzit bătând ceasul.

MANNON: Tot mai există cineva care mă iubeste! (După o pauză). Nu știu ce am, Christine.

CHRISTINE: Inima? Nu te simți bine?

MANNON (aspru): Nu! (Pauză. Apoi acuzator). Asta aștepti tu? De asta ai fost atât de dragăstoasă azi noapte? Sperai...

CHRISTINE (sărind în picioare): Ezra! Isprăvește! Nu mai pot îndura! (Face o mișcare ca și cum ar voi să se ducă în camera ei).

MANNON: Stai! Iartă-mă. (Apoi, văzând-o că se așează din nou, continuă trist). Nu inima. Altceva mă frământă — parc'aș aștepta să se întâmple ceva.

CHRISTINE: Ce să se întâmple?

MANNON: Nu știu. (Pauză — apoi continuă abătut). Casa asta nu-i casa mea. Camera asta nu-i camera mea. Patul ăsta nu-i patul meu. Totul e gol.. așteaptă pe altcineva! Iar tu, nu ești soția mea! Tu — aștepti ceva!

CHRISTINE (ne mai putând rezista, sare din nou în picioare). Ce-aș putea aștepta?

MANNON: Moartea — să te scape de mine!

CHRISTINE: Termină odată cu bănuielile tale absurde! (Apoi, plină de ură și mânie): Nu sunt soția ta? Acum câteva ore parcă eram soția ta!

MANNON (cu o ironie amară). Trupul tău? Ce înseamnă pentru mine un trup? Asta înțelegi tu prin dragoste? Crezi că m'am căsătorit cu un trup? (Apoi, ca și cum toată amărăciunea lui ar rupe orice zăgaz). Și de data asta m'ai mințit, cum m'ai mințit totdeauna! Te-ai prefăcut că mă iubești! M'ai lăsat să te iau ca pe o sclavă cum părăta la licitație. M'ai făcut să mă socotesc o bestie pătimasă, cum ai făcut întotdeauna, chiar din noaptea nunții. M'aș simți mai curat acum,

dacă aş fi fost la o casă de plăceri. M'aş simţi mai cinstit faţă de mine însumi! Mai cinstit în faţa vieţii.

CHRISTINE (cu vocea înăbuşită): Ascultă Ezra! Nu mai pot...

MANNON (cu un râs strident): Şi eu care speram că întoarcerea mea va fi începutul unei (vieţi noi... Ți-am spus tot ce am pe suflet, crezând c'ai să mă înţelegi! Ce nebun!

CHRISTINE (cu vocea stridentă): Ai crezut că poţi să mă înduioşezi — să mă faci să uit? O, nu! E prea târziu! (Apoi pe un ton ironic). Vrei să ştii adevărul? L-ai ghicit, ți-am făcut copii, dar tu ai fost de vină! Când te-am luat, te iubeam. n'am fost niciodată a ta! N'am putut! Şi numai tu ai fost de vină. Voiam să fiu a ta! Dar nu m'ai lăsat! Ai ştiut să mă scârbeşti!

MANNON (furios): Mie îmi spui asta? (Apoi căutând să se liniştească — bâigue). Nu! Taci! Nu vreau să ne certăm! Nu trebuie să mă enervez! Îmi face rău!

CHRISTINE (Aţâţându-l intenţionat — plină de cruzime). O, nu. Lasă tonul ăsta plângăreţ. Ai vrut adevărul! Ai să-l auzi!

MANNON (însământat — aproape implorând-o): Taci, Christine!

CHRISTINE: Am minţit! Căpitanul Brant e fiul Mariei Brantôme! Şi a venit aici pentru mine, nu pentru Vinnie! Eu l-am chemat!

MANNON (cuprins de furie). Ai îndrăznit!... Ai...! Pe fiul acelei!..

CHRISTINE: Da, am îndrăznit! Şi de câte ori am fost la New-York, nu m'am dus să-l văd pe tata, ci să fiu cu Adam! E bun şi afectuos, cum n'ai fost tu niciodată. E tot ceea ce am dorit de când sunt cu tine — un amant! Il iubesc! Acum ştii adevărul?

MANNON (cu frenezie — silindu-se să coboare din pat): **Ai îndrăznit, nerușinato--- Te omor!** (Deodată cade în pat gemând, cu mâna la inimă).

CHRISTINE (cu o satisfacție sălbatică). **Ah!** (Se repede în camera ei, de unde se întoarce imediat cu o cutioară în mână. Mannon stă cu spatele spre ușă și chiar dacă ar putea să-și dea seama, din cauza durerii, tot n'ar putea observa plecarea și întoarcerea ei fără sgomot).

MANNON (gâfâind). **Repede... doctoria!**

CHRISTINE (cu spatele la el, scoate o tabletă din cutie, întrebându-l cu o voce încordată). **Unde ți-e doctoria?**

MANNON: **Pe noptieră! Repede!**

CHRISTINE: **Stai. Am găsit-o!** (Se preface că ia ceva de pe noptieră — apoi îi întinde tableta și paharul cu apă care se afla pe măsufă). **Poftim.** (El se întoarce spre ea, gemând, și deschide gura. Ea îi bagă în gură tableta și-i apropie de buze paharul cu apă). **Acum bea.**

MANNON (Bea o înghițitură de apă — apoi o expresie de groază îi apare pe față. Bâigue). **Asta nu-i doctoria mea!** (Christine se retrage spre masă; cu mâna, în care ține cutia, la spate; căutând parcă un loc unde s'o ascundă. Degetele i se desfac, cutia cade pe masă și ea își aduce mâna în față, ca și cum ar voi să-i dovedească că n'are nimic. Ochii lui o țintesc cu o expresie acuzatoare. Încearcă să strige ajutor, dar vocea-i se pierde într'un murmur slab). **Ajutor, Vinnie!** (Cade pe spate în nesimțire, horcăind. Christine se uită la el fascinată — apoi tresare plină de spaimă, auzind sgomot în hall. Ia imediat cutia de pe noptieră și o ține la spate, întorcându-se cu fața spre ușă care se deschide și în al cărei prag apare Lavinia. Este îmbrăcată la fel ca

al sfârșitul actului al III-lea, în halat închis și pantofi de casă. Se oprește zăpăcită, speriată și nehotărîtă, ca și cum s'ar fi deșteptat chiar atunci din somn).

LAVINIA: Am avut un vis îngrozitor... Mi s'a părut că l-am auzit pe tata chemându-mă... m'am trezit.

CHRISTINE (tremurând îngrozită — bâigüe).
A avut... un atac

LAVINIA (dă fuga la pat). Tată! (Îl îmbrățișează). A leșinat.

CHRISTINE: Nu. Acum i-e mai bine. Lasă-l să doarmă. (În clipa aceasta, Mannon se ridică pe jumătate, susținut de brațele Laviniei, cu ochii ațintiți asupra soției sale și izbutește să ridice brațul, arătând-o cu un deget acuzător).

MANNON (gâfâind): Ea e de vină... nu doctor! (Cade slăbit înapoi).

LAVINIA: Tată! (Inspăimântată, îi cercetează pulsul, își lipește urechea de pieptul lui, să-i asculte bătăile inimii).

CHRISTINE: Lasă-l în pace. A adormit.

LAVINIA: E mort!

CHRISTINE (repede mecanic): Mort? (Apoi cu o voce fadă, bizară). Dumnezeu să-l ierte!

LAVINIA (întorcându-se spre ea cu ură): Nu te mai prefac! Ai vrut să moară! Tu... (Se întreprinde și se uită la mama ei, plină de bănuială — apoi acuzatoare). De ce a arătat spre tine? De ce a spus că tu ești vinovată? Răspunde-mi!

CHRISTINE (bâiguind): I-am spus că — Adam e amantul meu.

LAVINIA: I-ai spus-o — când știai cum stă cu inima...! Ai făcut-o dinadins! Tu l-ai ucis!

CHRISTINE: Nu — vina-i a ta — tu l-ai făcut bănuitor — vorbea într-una de dragoste și moarte

— m'a silit să-i spun adevărul! (Vocea-i devine groasă, ca și cum i-ar fi somn și ar face eforturi să nu adoarmă. Cu ochii pe jumătate închiși).

LAVINIA (apucând-o de umeri — feroce): Ascultă! Uită-te la mine! A rostit „nu doctoria”! Ce-a vrut să spună vorbele astea?

CHRISTINE (ținându-și mâna cu otrava strâns lipită de spate). Nu... nu știu.

LAINIVA: Ba știi! Spune-mi!

CHRISTINE (cu o ultimă efortare — izbutește să se ridice și să spună plină de indignare): Îți acuzi mama de...?

LAVINIA: Da! Te... (Apoi înlăturând acest gând). Nu, nu poți fi atât de rea!

CHRISTINE (fără energie — murmură încet): Nu știu — ce vrei să spui. (Se depărtează de Lavinia, luând-o spre ușa dormitorului ei, cu mâna în care ține doctoria la spate — pe un ton slab). Simt că leșin. Mă duc... să mă întind. (Se întoarce ca și cum ar voi să fugă în camera ei, se împiedică — apoi picioarele i se împleticesc și cade leșinată la picioarele patului. În clipa în care mâna ei se izbește de podea, i se desfac degetele, iar cutia alunecă pe covor.

LAVINIA (nu observă acest lucru. Speriată de leșinul Christinei, ingenunche automat lângă ea și-i cercetează pulsul. Apoi, văzând că nu-i vorba decât de un leșin, are o nouă izbucnire de ură și începe strident): Și, totuși, tu l-ai ucis — spunându-i adevărul! Îți închipui acum c'ai să fii liberă, să te măriți cu Adam? Află că nu! Atâta timp cât trăiesc eu! Te voi face să-ți ispășești crima! Voiu găsi eu mijlocul să te pedepsesc! (În clipa în care vrea să se scoale în picioare, ochii i se opresc la cutioara de pe covor. O ia imediat de jos și se uită la ea, expresia de bănuială schim-

bându-se într-una de îngrozitoare certitudine. Apoi, cu un țipăt înspăimântat, se trage îndărăt spre marginea patului, ținând cutia strâns în mână; și cade în genunchi lângă capătul patului, trecându-și brațele după gâtul mrotului. Disperată). Tată. Nu mă lăsa singură! Intoarce-te, tată, la mine! Spune-mi ce trebuie să fac!

CORTINA

FINELE PRIMEI PĂRȚI A TRILOGIEI

II

PRIGONIȚII

PIESĂ ÎN CINCI ACTE

PARTEA A DOUA A TRILOGIEI

„DIN JALE SE ÎNTRUPEAZĂ ELECTRA“

PRIGONIȚII

PERSONAJELE :

CHRISTINE, văduva lui Ezra Mannon
LAVINIA, (Vinnie), fiica ei
ORIN, fiul ei, locotenent de Infanterie
CAPITANUL ADAM BRANT
HAZEL NILES
PETER, fratele ei, căpitan de Artilerie
JOSIAH BORDEN, directorul Societății de navigație
„MANNON”
EMMA, soția lui
EVERETT HILLS, preot protestant
SOȚIA LUI
DOCTORUL JOSEPH BLAKE
CANTĂRETUL

Decorurile piesei «PRIGONIȚII»

Actul I Exteriorul casei Mannon, pe-o noapte cu lună,
două zile după asasinarea lui Ezra Mannon
Actul II Salonul casei — imediat după actul I
Actul III Biroul lui Ezra Mannon — imediat după actul II
Actul IV Partea dindărăt a corablei „Vânturi călătoare”,
pe cheiul răsăritean al Bostonului. Două
zile mai apoi, noaptea.
Actul V Același ca în actul I: exteriorul casei Mannon
noaptea zilei următoare.

PRIGONIȚII

ACTUL I

Decorul – același ca în actele I și III din piesa „Întoarcerea din războiu”. Exteriorul casei Mannon.

O noapte cu lună, două zile după asasinarea lui EZRA MANNON. Casa cu porticul ei alb, ca o mască, are, sub razele lunii, aceeași înfățișare ireală, ca și în noaptea de pomină. Toate obloanele sunt închise. O coroană funerară este prinsă de coloana din dreapta scării. Altă coroană de ușă.

Din casă se aude sgomot de voci. Ușa principală se deschide. JOSIAH BORDEN și soția lui, EVERETT HILLS, preotul parohiei, cu soția sa și DOCTORUL JOSEPH BLAKE, medicul familiei Mannon, ies dinăuntru.

CHRISTINE poate fi văzută în hall, foarte aproape de ușă. Cei cinci vizitatori rotesc în cor: „Noapte bună, doamnă Mannon”. Grupul se îndreaptă spre ușă, și ușa se închide.

Soții BORDEN și HILLS, împreună cu Doctorul BLAKE, sunt la fel ca și soții AMES din actul I al „Întoarcerii din războiu”, tipuri reprezentative ale orașului, alcătuind, ca și ceilalți, un „cor”, dar dintr'un strat social diferit. Ei reprezintă orașul, ca un fundal omenesc al dramei familiei Mannon.

JOSIAH BORDEN, directorul societății de navigație „Mannon”, este un om lăscut și priceput. Mic și sfrijit are vreo șezzeci de ani, părul alb, barba la fel, o voce nazală enervantă, ochi mici și pătrunzători. Soția sa, cu vreo zece ani mai tânără, este tipul perfect al Americancei de origine pur engleză, cu o față cavalină, dinți mari, picioare solide: o atitudine aspră și autoritară.

HILLS este tipul prelatului bine hrănit al unei parohii provinciale prospere – bine legat și gras, snob și opor-

tunist, evlavios, dar timid și totdeauna prudent. Are cincizeci de ani, ca și soția sa — o femeie slabă, fără energie și lipsită de orice personalitate.

DOCTORUL BLAKE bătrânul medic, plin de bună voință, al familiilor de condiție bună — un bătrân robust, care își dă foarte multă osteneală, susținându-și cu îndârjire părerile.

Cu toți coboară treptele spre alee. D-na BORDEN și D-na HILLS merg împreună spre stânga, până ajung în fața băncii. Acolo se opresc pentru a-și aștepta soții, care sunt în fața scării. BORDEN și BLAKE își aprind țigările de foi.

D-na BORDEN (acru): Nesuferită femeie!

D-na HILLS: Da. Are într'una ceva atât de ciudat!

D-na BORDEN: Parcă mi-e mai simpatică acum, văzând-o zdrobită de moartea bărbatului ei.

D-na HILLS: Da. Arată groaznic, nu-i așa? Doctorul Blake spune c'o să cadă și ea bolnavă, dacă nu se va îngriji serios.

D-na BORDEN: N'am crezut niciodată că are atâta suflet. Deși a fost totdeauna femeia datoriei, cum știm cu toții.

D-na HILLS: Da! Așa se pare.

D-na BORDEN: Asta arată cât de greșit poți să judeci pe cineva, fără să vrei — mai ales când e vorba de familia Mannon. Greu să-i înțeleagă cineva. Ce deosebire, de pildă, între ea și Lavinia. Lavinia e rece și calmă ca un sloin de gheață.

D-na HILLS: Da, nu pare prea îndurerată.

D-na BORDEN: Aici te'nșeli. E la fel de îndurerată ca mama ei, dar e prea mândră ca s'o arate. I-ai văzut ochii?

D-na HILLS: Am băgat de seamă că n'a scos o vorbă. Unde a dispărut, deodată?

D-na BORDEN: S'a dus la gară cu Peter Niles, să-l întâmpine pe Orin. Am auzi-o pe d-na Man-

non vorbind cu Lavinia în tindă. Insista să meargă cu Peter la gară. Se vede că Lavinia voia să se ducă singură. Maică-sa părea foarte supărată din pricina asta. (Apoi aruncându-și ochii spre soții lor, care s'au îndepărtat puțin de scară și-și vorbesc în șoaptă). Ce-or fi vorbind acolo? Josiah! Trebuie să plecăm!

BORDEN: Da, Emma. (Cei trei vin în spre cele două doamne. Borden vorbește în mers). Joe, nu știu dacă am căderea să discut hotărârile ei, dar cred că Ezra ar fi trebuit așezat în sala primăriei, unde ar fi putut veni tot orașul să-i aducă ultimul salut. Ce înmormântare ar fi avut mâine!

HILLS: De acord. A fost primarul orașului și un erou al țării...

BLAKE: Dânsa susține că așa a fost dorința lui Ezra. Așa a fost Ezra totdeauna! Nu i-a plăcut niciodată parada.

HILLS (ceremonios): A fost un om mare. Moartea lui este o adevărată pierdere pentru toți locuitorii orașului. A fost un om de bine.

BORDEN: Da. A făcut ceva pe lumea asta.

HILLS: Ce tragedie, să fie răpus tocmai în noaptea în care s'a întors nevătămat din războiu!

BORDEN: Nici nu mi-a venit să cred! Cine și-ar fi închipuit... Așa i-a fost scris!

D-na HILLS (intervine, lipsită de tact): Să știi că așa a voit soarta. Ți-a minte, Everett, cum îmi spuneai că trufia Mannonilor este un păcat strigător la cer și că, într-o bună zi, Dumnezeu o să-i pedepsească. (Toți o privesc revoltăți și înfuriați).

HILLS (zăpăcit): Nu țin minte să fi spus așa ceva...

BLAKE (indignat): Vă cer iertare, dar astea-s curate absurdități! L-am cunoscut foarte bine pe

Ezra Mannon! N'a fost niciodată mândru sau tru-faş cu cei din jurul lui!

HILLS (precipitat): Ai dreptate, doctore. Soția m'a înțeles cu desăvârșire greșit. Mă gândeam atunci, poate pe nedrept, doar la d-na Mannon.

BLAKE: Și ea este o femeie cum se cade, când o cunoști mai de aproape.

HILLS (pe un ton rece): Nu mă'ndoesc.

BLAKE: Iar acum, când oamenii aceștia sunt copleșiți de durere, cred că nu-i momentul să...

HILLS: Ai dreptate. Soția mea trebuia să țină seamă...

D-na HILLS (sdrobită): Te rog să mă ierți doctore...

BLAKE (cedând): Spuneai că nu și-ar fi închipuit nimeni... Ei bine, d-ta și cu Emma știți că eu, unul, nu mă așteptam s'o mai ducă mult...

BORDEN: Țin minte când ai spus, odată, că ți-e teamă de inima lui...

D-na BORDEN: Și eu țin minte.

BLAKE: După simptomele descrise de d-na Mannon, în urma unei scrisori primite dela el, am căpătat convingerea, ca și cum l-aș fi examinat, că are anghină pectorală. Moartea lui nu m'a mirat de loc. De multe ori, i-am spus lui Ezra că muncește peste puteri și, dacă nu se astâmpără, o pățește. Când m'au chemat, am știut ce s'a întâmplat. Și tot ce mi-a spus d-na Mannon, cum s'a deșteptat și l-a găsit gemând și încordat de durere, n'a făcut decât să-mi întărească bănuielele. I-a dat doctoria — pe care i-aș fi dat-o și eu — dar era prea târziu. Ce vreți? Istovit era, avusese o călătorie lungă și obositoare, iar anghina nu ține seamă de loc de timp. Se arată când găsește de cuviință.

BORDEN (dând din cap): Păcat! Mare păcat!

Unde mai găsești un astfel de om! (Dau cu toții din cap, întristați. Pauză).

D-na BORDEN: Nu mai avem niciun rost aiei. Hai acasă, Josiah.

D-na HILLS: Haidem și noi, Everett. (O iau încet spre stânga, Hills iese cu cele două doamne. Doctorul Blake îi face semn lui Borden să rămână în urmă. După dispariția celorlalți, șoptește cu un zâmbet semnificativ).

BLAKE: Am să-ți spun o taină Josiah. Dar numai între noi.

BORDEN (presimțind ceva interesant, datorită felului în care-i șoptește Blake — avid): De sigur. Ce e, Joe?

BLAKE: Nu i-am pus niciodată vreo întrebare delicată Christinei Mannon, dar cred că Ezra a murit din pricina amorului.

BORDEN: Cum din pricina amorului?

BLAKE: Așa a fost! În orice caz, amorul l-a provocat anghina. Pricepi dumneata, Christine e o femeie foarte frumoasă și Ezra a lipsit de acasă atâta vreme! Nimic mai natural între bărbat și nevestă — deși nu e regimul pe care l-aș recomanda împotriva anghinei. Ar fi trebuit să se ferească, dar ce vrei — om ești!

BORDEN (cu zâmbetul lasciv): N'aș putea spune că-l condamn! E atât de frumoasă! Mie nu mi-a plăcut niciodată Christine, dar — pentru Ezra — asta nu a fost moartea cea mai rea (Râd amândoi). Hai să-i ajungem pe ceilalți. (Ies prin stânga. Abia au dispărut că se deschide ușa casei și apare Christine Mannon. Se oprește, o clipă, la capătul scării, apoi coboară spre alee. Este extrem de nervoasă. Pe chipu-i de mască s'au întipărit linii adânci în jurul gurii, iar ochii îi ard intens. Simțindu-se o clipă neobservată,

încordarea ei cedează, gura i se contractează, privește cu disperare în toate părțile, ca și cum ar voi să fugă de ceva. Hazel Niles iese din casă și se oprește la capătul scării. Arată la fel ca în „Întoarcerea din războiu”. Christine îi simte imediat prezența și se stăpânește).

HAZEL (cu un glas încurajator, simpatic): Aici sunteți? V'am căutat prin toată casa și nu v'am găsit.

CHRISTINE (cu încordare): N'am mai putut sta înăuntru. Sunt atât de nervoasă. Mă chină toată lumea asta, venită să se uite la mort... și la mine.

HAZEL: Știu. Acum nu mai vine nimeni. (Apoi, fără să vrea, pe un ton nerăbdător). Peter și Vinnie se vor întoarce în curând, dacă trenul nu are întârziere. Sper că Orin va sosi într'adevăr!

CHRISTINE (pe un ton straniu): Același tren! Întârziase în seara în care a venit! Numai două zile de atunci! Parc'ar fi o veșnicie! Am îmbătrânit!

HAZEL (înduioșată): Încearcă să nu te mai gândești!

CHRISTINE (cu încordare): Crezi că n'am încercat? Dar nu pot... nu pot... nu pot.

HAZEL: Mi-e frică să nu ți se întâmple ceva!

CHRISTINE (silindu-se să-și revină și să zâmbească): Uite că mi-a trecut! Nu trebuie să par prea bătrână și prea urită când va veni Orin, nu-i așa? A ținut totdeauna să fiu frumoasă!

HAZEL: Ce bine-mi pare că-l voi revede! (Apoi, repede). Prezența lui te va alina.

CHRISTINE: Da, (Apoi, straniu). Era copilul meu cel drag, știi — până când m'a părăsit. (Se uită deodată la Hazel, ca și cum i-ar fi venit o idee). Il iubești pe Orin, nu-i așa?

HAZEL (încurcată — bâiguind timidă): Da.. il..

CHRISTINE: Imi pare foarte bine. Vreau să-l iubesti! Veau să fii soția lui! (Li pune brațul după umăr — pe un ton încordat). Facem o conspirație, vrei? Eu te ajut pe tine și tu mă ajuti pe mine.

HAZEL: Nu înțeleg.

CHRISTINE: Știi ce autoritară e Vinnie cu Orin. A fost totdeauna geloasă pe tine. Te previn că va face tot ce va putea să-l împiedice pe Orin să se însoare cu tine.

HAZEL (revoltată): D-nă Mannon, nu pot crede că Vinnie..

CHRISTINE (fără a se întrerupe): Așa că trebuie să mă ajuti. Nu trebuie să-l lăsăm pe Orin să cadă iar sub influența Vinniei. Mai ales acum, în starea bolnăvicioasă în care se află! N'ai băgat de seamă ce ciudată a devenit? Dela moartea tatălui ei, n'a scos o singură vorbă! Când îi vorbești, nu vrea să-mi răspundă. Și totuși mă urmărește pretutindeni, abia dacă mă lasă o clipă singură. (Râzând forțat-nervos). De-ai ști cum mă scoate din sărite! Imi vine să urlu.

HAZEL: Biata Vinnie! Iși iubea atât de mult tatăl! Nu mă mir că..

CHRISTINE (uitându-se la ea — straniu): Ești o fată cuminte și bună..

HAZEL (încurcată): O, nu! Nu sunt de loc..

CHRISTINE: Și eu am fost odată ca tine.. e mult de atunci.. înainte. (Apoi, plină de amărăciune). De-ași fi putut rămâne așa! De ce oare nu putem rămâne nevinovate, duioase și naive? Dumnezeu nu vrea să ne lase așa. Ne frânge, ne răsfrânge și ne chinue viețile... până când ne învenim de moarte unii împotriva altora. (Vă-

zând privirea Hazelei, își revine imediat). Nu lua seama la ce spun. Hai în casă, vrei? Mai de grabă! Iaș aștepta înăuntru pe Orin. Nu pot să-l văd venind pe alee, la fel ca... Uneori seamănă atât de mult cu tatăl său... și cu... dar ce prostii spun! Hai înăuntru! Nu pot suferi lumina lunii. E atât de sinistrală! (Se întoarce brusc și intră în casă. Hazel o urmează și închide ușa. Pauză. Apoi pași și voci din dreapta, primul plan. O clipă mai târziu, Orin Mannon intră cu Peter și Lavinia. Spectatorul este izbit, imediat, de asemănarea-i surprinzătoare cu Ezra Mannon și Adam Brant, a căror asemănare între ei am văzut-o în „Întoarcerea din război”. Același aspect de mască al feței — în nemiscare, același nas acvilin, sprâncene stufoase, aceeași piele închisă, același păr negru, aceeași ochi căprui. Gura și bărbia lui au aceleași caracteristici generale ca și gura și bărbia tatălui său, dar expresia gurii lui Orin dă o impresie de intensă sensibilitate, cu totul absentă la Generalul Ezra Mannon, iar bărbia îi este mai puțin energică și mai fină decât bărbia defunctului. Are aproape aceeași înălțime ca Mannon și Brant, dar trupul lui este slab, iar fața palidă. Capul, bandajat. Se ține când neglijent, când intenționat rigid, ceea ce arată că atitudinea militară nu-i este firească. Vorbește precipitat, având un aer straniu, vag, preocupat. Când surăde însă natural, are o expresie fermecătoare de adolescent, pe care orice femei ar dori să-l alinte. Are, ca și Brant, o mustață care nu face decât să accentueze asemănarea dintre ei, deși nu are decât douăzeci de ani, pare de treizeci. Este îmbrăcat într-o uniformă largă, care nu-i vine bine — de locotenent de infanterie din armata Uniunii).

ORIN (în timp ce intră cu Peter și Lavinia, se uită nerăbdător spre casă — apoi pe un ton de amară desiluzie). Unde-i mama? Eram sigur c'o să mă întâmpine! (Se oprește, uitându-se la casă). Doamne, cât am dorit clipa asta! Am crezut că războiul nu se va sfârși niciodată! Și acum, acasă! Nu, trebuie să fie tot vis. (Apoi, cu teamă). Dar ce stranie îmi pare casa. Sau este ceva straniu în mine? Am fost atâta timp bolnav! Cât de ciudat arată totul (de când m'am întors pe pământ! Oare, totdeauna, a fost casa atât de sinistă și de moartă?

PETER: Nu vezi că-i efectul lunii, prostituțule!

ORIN: Parc'ar fi un cavou. Țin minte că așa spunea și mama.

LAVINIA (cu imputare): Chiar și este cavou, în clipa aceasta, Orin.

ORIN (precipitat-rușinat): Am... am uitat. Pur și simplu, nu pot încă să-mi dau seama, că a murit. Ajunsesem să cred că va trăi o veșnicie. (Vocea lui începe să trădeze o urmă de resentiment. Sau, în orice caz, că voiu muri eu înaintea lui. N'am știut niciodată că suferă de inimă. Mi-a spus că nu-i nimic grav.

LAVINIA (precipitat): Și ție ți-a spus-o? Îmi pare foarte bine. (Intorcându-se spre Peter): Intră tu întâi, Peter. Spune că venim și noi în dată. Vreau să vorbesc o clipă cu Orin.

PETER: Am înțeles, Vinnie. (Intră pe ușa principală și o închide în urma lui).

ORIN: Îmi pare bine că l-ai îndepărtat. Peter. e un băiat foarte bun, dar vreau să vorbesc numai cu tine. (Pe un ton frățesc — cu brațul după umărul ei). Îmi pare atât de bine că te văd, Vinnie. Ce mai faci, „boț cu ochii înlăcrimați?”... Mi se pare atât de firesc să-ți spun iar așa. Ți pare bine că m'am întors?

LAVINIA (cu afecțiune): **Sigur că da.**

ORIN: Mă îndoiam. N'ai scos niciun cuvânt de când am venit. Ce-i cu tine? (Apoi la privirea ei plină de muștrare, își retrage brațul — puțin neliniștit). Ți-am spus că nu mă pot obișnui cu gândul că a murit. Iartă-mă, Vinnie. Știu ce lovitură trebuie să fie pentru tine!

LAVINIA: Pentru tine nu, Orin?

ORIN: Mă mai întrebi? Dar — nu pot să-ți explic! Dacă n'ai fost pe front, nu poți înțelege. M'am obișnuit cu moartea, fără să mă gândesc niciodată la ea. Datoria mea era să trăiesc! Așa m'a învățat el! Și acum, că îa venit și lui rândul, nu poate să-mi ceară...

(A vorbit cu o amărăciune treptată. Lavinia îl intrerupe pe un ton aspru).

LAVINIA: Orin! Cum poți să fii atât de nepăsător?

ORIN (din nou rușinat): N'ai înțeles ce-am vrut să spun. Sunt încă amețit. Nu văd în fața ochilor decât stafii și războiul. Pentru mine, războiul... el era războiul, care nu vroia să se sfârșească decât odată cu viața mea. Nu pot să înțeleg ce este pacea — să însemne, oare, sfârșitul lui? (Apoi exasperat). Lasă-mă puțin, să-mi vin în fire.

LAVINIA: Orin!

ORIN (mânios): Iartă-mă, tu! Știu ce gândești! Am fost un băiat atât de bun și cuminte, și acum... E bine, ai vrut să fiu erou — un om tare — trebuie să te resemnez! Moartea nu te face manierat! (Schimbând brusc subiectul). Dar ce tot vorbim despre mine? Ascultă-mă, Vinnie. Vreau să te întreb ceva... înainte de a o vedea pe mama.

LAVINIA: Grăbește-te! Acum se va arăta. Și eu am să-ți spun ceva!

ORIN: Ce-i cu acel căpitan Brant, despre care mi-ai scris că vine s'o vadă pe mama? Se spune ceva pe socoteala ei? (Apoi, fără să mai aștepte vreun răspuns, izbucnește gelos). Dacă mai îndrăznește să se arate vreodată pe aici, îl fac eu să-și muște degetele!

LAVINIA (pe un ton sever): Imi pare bine ce mi-ai spus. Dar acum n'avem timp de vorbit. Tot ce vreau e să fii atent. Nu te lăsa iar dădăcit și stăpănit de ea. Nu crede minciunile pe care ți le va spune. Așteaptă să vorbești mai întâi cu mine. Imi făgăduiești?

ORIN (uitându-se la ea — zăpăcit): De cine vorbești? De mama? Ești nebună? Ascultă, Vinie mergi prea departe în veșnicile tale neînțelegeri cu mama. Trebuie să-ți fie rușine! (Apoi, bănuitor). Ce vrei să spui despre Brant?

LAVINIA (auzind un sgomot în casă): Ssttt! (Ușa casei se deschide și Christine iese repede).

CHRISTINE (supărată, lui Peter, care se află în hall): De ce nu m'ai chemat, Peter? Nu trebuia să-l lași singur! (Pe un ton nesigur). Orin!

ORIN: Mamă! (Christine coboară repede treptele și-l cuprinde cu brațele).

CHRISTINE: Băiatul meu! Copilul meu!

ORIN (utând de orice bănuială — înduioșat): Mamă! Doamne, ce bine-mi pare că te văd. (Apoi, pe un ton aproape aspru, îndepărtând-o și uitându-se la ea). Te-ai schimbat, Ce-i cu tine?

CHRISTINE (silindu-se să suradă): Eu, schimbată? Nu cred, dragul meu! În orice caz, nu față de tine! (Atingându-i bandajul de pe frunte—afectuos). Rana ta! Te doare tare, dragul meu? Cât trebuie să fi suferit! (Il sărută). Acum s'a terminat, slavă Domnului! Ești iar al meu! (Cu brațul după gâtul lui, îl călăuzește spre scară). Hai, în

casă. Te aşteaptă cineva care moare de nerăbdare să te vadă.

LAVINIA (care a venit până la scară—aspru):
Nu uita ce ți-am spus, Orin!

CHRISTINE (se întoarce și se uită la ea. Priviri de ură fulgeră între mamă și fiică. Orin se uită bănuitor la mama lui și se desface din brațele ei. Christine își revine imediat — lui Orin, ca și cum Lavinia n'ar fi spus nimic). **Hai înăuntru, dragul meu. E răcoare. Capul tău...** (Il ia de mână, intră astfel cu el în casă și închide ușa. Lavinia rămâne lângă scară, uitându-se după ei. Apoi ușa se deschide din nou brusc și apare Christine. Închide ușa, în urma ei, și vine până la scară. O clipă, mama și fiica se uită țintă una în ochii alteia. Apoi, Christine începe șovăitoare, pe un ton pe care se silește, zadarnic, să-l facă blând și convingător). **Vinnie... trebuie să vorbesc o clipă cu tine, acum că s'a întors Orin. Văd că durerea aproape te-ă scos din fire și te înțeleg foarte bine. Dar nu pot înțelege atitudinea ta față de mine. De ce mă urmărești peste tot și te uiți așa la mine? Am fost o soție credincioasă, timp de douăzeci și trei de ani, până l-am întâlnit pe Adam. Atunci am greșit, recunosc. Dar m'am căit și l-am îndepărtat din viața mea. Și aș fi fost din nou o soție credincioasă, cât ar fi trăit. În fond, sunt mama ta, Vinnie. Eu te-am adus pe lume. Ar trebui să ții puțin la mine. (Face o pauză, aşteaptă un răspuns, dar Lavinia se uită la ea, rece și tăcută. Teama își face loc în vocea Christinei). De ce mă privești astfel? Cred că ai renunțat la bănuielele tale absurde... că eu... eu... (Apoi, cu vinovăție). Ce-ai făcut atunci noaptea, după ce am leșinat? Am... am pierdut ceva, o doctorie pe care o iau ca să pot dormi... (Un**

zâmbet de satisfacție se ivește pe buzele Laviniei. Christine exclamă speriată). Tu... tu ai găsit-o... și de sigur că ai făcut legătura cu... dar nu-ți dai seama ce nebunie e să mă bănuiești, când însuși doctorul Blake a declarat că a murit del... (Apoi, infuriată). Știu ce-ai așteptat. Să-î spui lui Orin minciunile tale și să-l faci să se ducă la poliție. Nu îndrăznești s'o faci tu însăși și vrei să-l convingi pe Orin... Nu-i așa? Iată ce-a urzit în ultimele două zile, nu-i așa? Spune-mi? (Apoi văzând că Lavinia rămâne tăcută, Christine își dă frâu liber mâniei, se repede jos pe scări o apucă de braț și o sgâlțae). Răspunde, când îți vorbesc! Ce uneltești? Ce vrei să faci? Spune! (Lavinia rămâne rigidă, cu ochii pironiți la mama ei. Christine îi dă drumul și pleacă de lângă ea. Apoi, Lavinia, întorcându-i spatele, iese încet și rigid prin stânga, pe aleeea dintre csaă și tufele de liliac. Christine se uită după ea, puterile parcă o părăsesc, începe să tremure de frică. Dinăuntru casei se aude vocea lui Orin, strigând tare: „Mamă, unde ești?”. Christine tresare și își recapătă imediat, printr'o sforțare de voință, stăpânirea de sine. Dă fuga pe scară și deschide ușa. Către Orin, cu vocea-i acum liniștită și normală): Aici, dragul meu! (Inchide ușa în urma ei).

CORTINA

PRIGONIȚII

ACTUL II

Salonul casei Mannon. Asemănător camerei de lucru, însă mult mai mare. Interior conceput în linii drepte, severe, cu ornamente greoaie. Pereții sunt zugrăviți în cenușiu deschis, cu ornamente albe. O cameră posomorâtă, lipsită de intimitate, cu atmosferă neprimltoare, trădând o pompoasă mândrie. Mobilierul este orânduit cu precizie. În față, la stânga, o ușă dă în sufragerie. Mai spre fund, în stânga, o consolă cu scaunul ei și cu fotoliu. În fund, la mijloc, o ușă dă în hall-ul principal și spre casă. În dreapta, un cămin de marmură neagră. Ferestre de amândouă părțile căminului. Pe pereți, portrete de familie. În dreapta căminului, portretul încruntat al unui preot din epoca persecuției vrăjitorilor. Între cămin și planul I, portretul bunicului lui EZRA MANON, în uniformă de ofițer al armatei lui George Washington. La mijloc, deasupra căminului, portretul lui ABE MANON, tatăl lui EZRA, la vârsta de 60 ani. Cu excepția diferenței de vârstă, chipul lui seamănă exact cu acela al lui Ezra, din portretul de pe birou.

Dintre cele trei portrete, de pe ceilalți pereți, două sunt portrete de femei: soția lui ABE MANNON, și soția ofițerului lui Washington. Cel de al treilea pare a fi al unui armator înstărit din timpul colonizării. Toate portretele au același aspect de mască, asemeni personajelor piesei. În partea stângă a camerei, în față, se află o masă cu două scaune. În mijloc în planul I, un alt scaun, iar la dreapta, tot în față, o sofa cu fața spre stânga.

Începutul actului urmează imediat după sfârșitul actului precedent. Hazel șade pe scaunul din mijloc, în primul plan, Peter pe sofa din dreapta. Din hall se aude vocea lui Orin, strigând: „Mamă, unde ești?” Întocmai ca la sfârșitul actului precedent.

HAZEL. Unde s'o fi dus? E atât de sdrobotită încât parecă nici nu-și dă seama ce face.

PETER: Și Vinnie e sdrobotită.

HAZEL: Și bietul Orin! Nu-i așa, Peter, c'arată schimbat. L-a schimbat boala. Ce groaznică lovitură!

PETER: Nu-i glumă o rană la cap. Bine c'a scăpat cu vicață. (Amândoi amușesc la vederea Christinei și a lui Orin care apar prin fund. Orin lo întreabă bănuitor).

ORIN: Unde-ai dispărut deodată?

CHRISTINE (surzând, obosită și în silă): Bucuria revederii cu tine m'a copleșit. M'am simțit, deodată, gata să leșin, și m'am dus afară la aer.

ORIN (rușinându-se — afectuos, cuprinzându-o cu brațele): Biata mamă! Imi pare atât de rău. Șezi și te odihnește. Poate ar fi mai bine să te culci chiar acum.

HAZEL: Bine faci, Orin, hotărăște-o să se culce. Am încercat și eu, dar nu mă ascultă.

CHRISTINE: Cum să mă culc, când abia mi-a revenit copilul meu drag?

ORIN (totodată, contrariat și mulțumit): Nu fac bine că te..

CHRISTINE (bătându-l ușor pe obraz): Prostii! Intoarcerea ta e doctora cea mai bună. Ea-mi dă tăria de a îndura toate. (Hazelei). Il auzi, Hazel? Ai crede că eu sunt bolnavă, nu el.

HAZEL: Da. Trebuie să te îngrijești și tu, Orin.

ORIN: Nu vă ocupați de mine. N'am nici pe dracu'.

CHRISTINE: Hazel și cu mine îți vom fi infirmiere. Până prînze de veste, ai să fii sănătos. Nu-i așa, Hazel?

HAZEL (zâmbind, mulțumită): De bună seamă.

CHRISTINE: Nu sta în picioare, dragul meu.

Trebue să fii sdrobit. Stai puțin. Hazel. vrei să-mi aduc o pernă? (Hazel aduce o pernă și ajută să fie așezată la spatele lui Orin, pe scaunul din dreapta mesei. Ochii lui Orin strălucesc. Surăde strengărește, mulțumit că e răsfățat).

ORIN: Ce bine e acasă, Peter. Pe front e cu totul altfel, nu?

PETER: N'am prea băgat de seamă.

ORIN (făcându-i semn Hazelei): Peter crapă de gelozie. Cheamă, te rog, pe Vinnie să-i puie și lui o pernă la spate.

HAZEL (surâzând):: N'o prea văd pe Vinnie atât de afectuoasă.

ORIN (plin de gelozie): Știe să fie și afectuoasă — uneori. Intotdeauna îl răsfăță pe tata și lui îi place, deși se preface că...

CHRISTINE (întorcându-se și reținându-și un fior): Orin! Vorbești ca și cum ar trăi. (Urmează o tăcere penibilă. Hazel revine, repede, la scaunul pe care ședea mai înainte, aflat în mijlocul scenei. Christine ocolește masa și se așează pe scaunul opus lui Orin).

ORIN (cu zâmbet forțat): Cu toți am uitat că-i mort, nu-i așa? Eu, unul, nu pot crede că-i mort. Il văd prin casă... mereu viu.

CHRISTINE: Orin!

ORIN (ciudat): Toate s'au schimbat într'un chip ciudat... casa... Vinnie... tu... eu... toate, în afară de tata. El nu s'a schimbat de loc și nu se va schimba niciodată. Va fi totdeauna aici—neschimbat. (Christine se înfioră, privește înainte și nu răspunde).

HAZEL: (cu blândețe): Nu i mai aminti de toate acestea, Orin.

ORIN (privind-o ținută — cu o stranie intonație de recunoștință): Ai rămas aceeași fată

drăguță și bună, Hazel... (Se întoarce către mama sa, accentuând). Slavă Domnului că măcar Hazel nu s'a schimbat!

CHRISTINE (revenindu-și, își întoarce capul și se silește să suradă): Sper că Hazel nu se va schimba niciodată. Imi pare bine că ți la ea. (Hazel pare stânjenită. Christine continuă cu grijă de mamă): Nu te-a oboșit prea mult drumul, dragul meu?

ORIN: N'a fost o călătorie plăcută. Mă ducea capul de credeam că-mi plesnește. (Christine se apleacă și îi pune mâna pe frunte).

CHRISTINE: Bietul băiat! Te doare capul și acum?

ORIN: Puțin. Când pui tu mâna, nu mă mai doare de loc! (Îi ia repede mâna și i-o sărută — strengărește). Ce bine-i acasă, mamă! (Apoi, privind-o iar bănuitor). Sta! să mă uit puțin la tine. Te-ai schimbat mult. Am băgat de seamă, și'n grădină. Ce-i cu tine?

CHRISTINE (ocolindu-i privirea și silindu-se să suradă): Mi-e teamă să nu îmbătrânesc, dragul meu.

ORIN: Nu. Ești mai frumoasă ca oricând! Și parcă mai tânără. E altceva la mijloc. (Aproape respingându-i mâna — cu amărăciune). Cred că am ghicit.

CHRISTINE (cu un surâs forțat): Mai tânără și mai frumoasă! Ce spui de el, Hazel? Știe să fie galant! (Lavinia apare în pragul ușii din fund. Se oprește chiar în pragul ușii, și-și ațintește privirea la mama și fratele ei).

ORIN (care și-a îndreptat privirea din nou spre Hazel, izbucnește aspru): Ții minte, cum mai fluturai batisat, Hazel, în ziua în care am plecat să devn erou? Am crezut că-ți vei scrânti

măna! Toate mamele și soțiile și surorile făceau la fel! Odată ar trebui să plece femeile în locul bărbaților! Să vadă și ele ce-i războiul! Să-și sdrobească și ele creierii cu patul puștilor și să-și spintece măruntaiele cu baioneetle! Pu urmă, poate n'o să-și mai fluture batistele și n'o să mai vorbească de eroism!

CHRISTINE: Orin!

HAZEL (revoltată — exclamă ceva).

CHRISTINE: Te rog!

PETER (posomoit): Acum s'a ispăvit războiul, Orin. Caută și tu să niți! Crezi că mie mi-a plăcut?

ORIN (rușinat): Ai dreptate, Peter. Sunt nebun. Iartă-mă, Hazel. Am făcut un lucru nrit vorbind astfel.

HAZEL: Nu-i nimic, Orin. Te înțeleg foarte bine.

ORIN: M'a luat gura pe dinainte. (Apoi, deodată). Mai cânti, Hazel? Te auzeam uneori cântând — acolo. Vocea ta mă făcea să cred că viața mai trăiește pe undeva — vocea ta, chipul mamei în vis și amintirea Vinniei, strunindu-mă ca un sergent instructor. Te auzeam cântând, în momentele cele mai stranii — atât de dulce, de clar și de frumos! Vocea ta se înălța peste gemetele muribunzilor...

CHRISTINE (încordată): Nu mai vorbi, te rog, tot de moarte!

LAVINIA (din prag, pe un ton brusc, peruncitor ca acela al tatălui său): Orin, vino să-ți vezi pe tata!

ORIN (sare de pe scaun și, mecanic, face un gest, ca și cum ar saluta): Am înțeles! Ordonati! (Apoi, confuz). Ce dracu? Parc'ai fi fost tata. Pentru numele lui Dumnezeu, să nu mai faci una

ea asta! Cum am sosit am vrut să-l văd, dar m'am luat cu vorba. Vin imediat. (Se silește să rădă, apoi rușinat). Mă duc.

CHRISTINE (încordată, sforțându-se să poată vorbi): Nul stai. (Supărată, către Lavinia). (Lasă-l să se 'adihnească' o clipă. Nu vezi cât e de istovit! (Apoi, către Orin). Abia ai venit... și ai lipsit atât de mult! Mai stai puțin cu mine, nu vrei?

ORIN (mișcat, se întoarce în spre ea): Stau mamă! Tu ești înaintea tuturor.

LAVINIA (câtă să răspundă cu asprime, se uită la Peter și la Hazel, apoi stăpânindu-se rostește): Foarte bine. Nu uita însă ce ți-am spus, Orin! (Se întoarce și vrea să treacă în hall).

CHRISTINE (înpăimântată): Vînnie, unde te duci?

LAVINIA (nu-i răspunde, dar îi strigă fratelui, peste umăr): Vii și tu imediat, nu-i așa? (Iese. Orin aruncă mamei sale o privire bănuitoare. Disperată, Christine încearcă să pară calmă. Peter și Hazel se ridică să plece, nesimțindu-se în largul lor).

HAZEL: Acum chiar că trebuie să plecăm, Peter.

PETER: Da.

CHRISTINE: Ați fost foarte buni venind la noi.

HAZEL (întinzând lui Orin mâna): Trebuie să te odihnești cât mai mult, Orin. Încearcă să nu te mai gândești la nimic.

ORIN: Mulțumesc, Hazel, Imi pare bine că nu te-ai schimbat de loc.

HAZEL (încântată, dar retrăgându-și cu timiditate mâna): Și mi-imi pare foarte bine.

ORIN: Noapte bună, Peter. Îți mulțumesc că ai venit să mă vezi.

CHRISTINE (îi însoțește până afară): Nu știu dacă vă face prea multă plăcere — dar mai veniți, vă rog și cât mai curând. Orin are nevoie de tine, Hazel. (Privirea lui Orin devine din nou bănuitoare. Se așează pe scaunul din stânga mesei, are o privire fixă, plină de amărăciune. Christine se întoarce, trage încet ușile alunecătoare în urma ei. Stă locului o clipă, cu ochii la Orin, pregătindu-se pentru convorbirea în cursul căreia va trebui să-și dovedească nevinovăția. Ochii îi sunt plini de teamă).

ORIN (fără a se uita la ea): De când ții așa de mult la Hazel? Înainte nici nu voiai să auzi de dansa. Nu-ți plăcea să mă vezi cu ea.

CHRISTINE (venind în primul plan și așezându-se la masă, în fața lui — pe un ton blând și mai ferm): Am fost o egoistă. Mărturisesc că am fost și geloasă. Dar acum tot ce doresc, dragul meu, e numai fericirea ta. Știu cât de mult îți plăcea Hazel..

ORIN (izbucnind): Am vrut să te fac geloasă! (Apoi, cu amărăciune). Acum că ești văduvă, n'a trecut niciun ceas de când sunt acasă și vrei să mă însori! Vrei să scapi cât mai repede de mine. De ce?

CHRISTINE: Nu vorbi așa. De-ai ști ce dormi-a fost de tine...

ORIN: De asta nu mi-ai scris decât două scrisori în ultimele șase luni!

CHRISTINE: Ți-am scris mai multe. Poate s'au pierdut...

ORIN: Am primit toate scrisorile Hazelei și Vinniei. Cum s'au pierdut totemai scrisorile tale? (Incapabil să se mai stăpânească, izbucnește). Cine-i Căpitanul Brant, care-ți face curte?

CHRISTINE (care s'a așteptat la asta, cu o mirare bine ticluită): Mie? Vrei să spui: Vinniei, nu-i așa? (Apoi, văzându-l pe Orin uimit). Cum ți-a trecut prin minte una ca asta. Imi dau seama. Ți-o fi scris Vinnie și ție prostiile, pe care le-a scris tatălui tău.

ORIN: I-a scris și lui? Și el ce-a făcut?

CHRISTINE: Ce să facă? A răs, bineniteles! Tatăl tău ținea foarte mult la Vinnie, dar știa că a fost întotdeauna geloasă pe mine, fiind în stare de orice minciună...

ORIN: Mamă, lasă toate astea acum! Faptul că nu v'ați avut niciodată bine nu înseamnă că Vinnie ar fi în stare să...

CHRISTINE: N'ar fi în stare? Sunt convinsă că în curân ^{vei} vedea cum sora ta nu se dă îndărăt dela nimic. E în stare să mă acuze de faptele cele mai mârșave, cele mai îngrozitoare.

ORIN: Mamă! Acum, serios! Nu mai vorbi astfel!

CHRISTINE (își întinde brațul și ia mâna lui Orin): Vorbesc foarte serios, Orin. N'aș spune-o niciodată în fața altcuiva. Șii foarte bine. Noi am fost întotdeauna atât de aproape unul de altul. Simt că într'adevăr tu ești trup din trupul meu! Ea, nu! Ea e tatăl tău! Al meu ești numai tu!

ORIN (cu stranie înflăcărare): Da! Și eu simt întocmai mamă!

CHRISTINE: Știu că ai să mă înțelegi, cum m'ai înțeles totdeauna. (Cu un surâs tandru). Ți-aduci aminte de lozinca noastră? N'o cunoaștem decât noi!

ORIN (fericit): „Accesul Mannonilor interzis!”.

CHRISTINE: Și asta tatăl tău și eu Vinnie nu ne-o puteau ierta! Vom face noi să trăiască lozinca noastră, nu-i așa?

ORIN: Da.

CHRISTINE: Vreau să răscumpăr toate nedreptățile pe care le-ai suferit din cauza tatălui tău. Poate că spun o vorbă prea grea, dar era gelos pe tine. Te ura, fiindcă știa că te iubesc mai mult ca pe orice pe lume!

ORIN (strângându-i mâna în amândouă palmele lui, — cu încordare): Da, mamă? Mă iubești? Adevărat? (Apoi, impresionat de cele spuse de Christine despre tatăl lui, — cu durere). Știam că nu ținea prea mult la mine, dar nu mi-am închipuit niciodată că... va ajunge să mă urască.

CHRISTINE: Te ura, totuși.

ORIN (cu o dușmănoasă amărăciune): Cu atât mai bine, deci. În fața ta, mamă, nu va trebui să mă prefac că-i regret moartea.

CHRISTINE (scăzându-și vocea — șoptind): Da și mie îmi pare bine că... ne-a lăsat în pace. Ce fericiți vom fi împreună, tu și eu, numai dacă n'o vei lăsa pe Vinnie să-ți otrăvească sufletul cu minciunile ei scârboase!

ORIN (iarăși, neliniștit): Care minciuni? (Dând drumul mâinii Christinei și privind-o cu bolnăvicioasă bănuială). Nu mi-ai spus însă nimic despre Brant.

CHRISTINE: Nici n'am ce să-ți spun. Nu te lua după Vinnie. Nu înțelegi că vrea să se răzbune pe mine? Îți spun, Orin, nu poți să-ți dai seama cum s'a schimbat cât ai lipsit! A fost totdeauna, o fată capricioasă și ciudată, dar, de când ați plecat, parcă și-a ieșit puțin din minți. E în stare să spună cele mai groaznice lucruri despre oricine. Dacă ți-aș spune unele lucruri — nu ți-ar veni să crezi. Iar acum, după moartea tatălui tău, sunt convinsă că a innebunit de-a-binelea. N'ai băgat de seamă cum se poartă? Trebuie să fi observat și tu.

ORIN: Am văzut că-i foarte schimbată. Mi s'a părut cindată, dar...

CHRISTINE: Și toată nebunia ei se manifestă prin ură împotriva mea! Să luăm, de exemplu, cazul Brant...

ORIN: Ah.

CHRISTINE: Un biet căpitan de corabie, pe care l-am întâlnit la bunicul tău, că-uia i-a trăs-nit să vie pe aici de câteva ori, fără să fi fost măcar poftit. Vinnie a crezut că vine pentru ea și s'a îndrăgostit de dânsul. Și-a dat seama repede că Brant n'a venit pentru ea.

ORIN: Pentru cine venea, pentru tine?

CHRISTINE (cu severitate): Orin! Dacă n'ar fi atât de ridicol, m'aș supăra. (Râde silit). Nu-ți dai seama că sunt o femeie măritată, bătrână, cu doi copii mari? Nu, Brant urmărea să devie prietenul familiei noastre ca să capete dela tatăl tău comanda unei corăbii mai mari. Mi-am dat seama imediat unde vroia să ajungă. Ți lăgăduesc că nu mai pune niciodată picorul aici! (Râde apoi, glumind). Acesta-i tot scandalul cu Căpitanul Brant. Te-ai liniștit acum, gelosule?

ORIN (căindu-se, vesel): Ce prost am fost! Războiul m'a smintit și pe mine. Dacă ai ști prin ce iad am trecut!

CHRISTINE: Dacă ai plecat în războiu, tot ea a fost de vină. N'am să i-o iert niciodată! Mi s'a frânt inima. Orin! (Apoi, precipitat). Dar voam să-ți arăt bănelile absurde la care a ajuns în legătură cu acest căpitan Brant. Ai să crezi că fiindcă-l cheamă Brant, e convinsă că trebuie să fie fiul guvernantei aceleia Marie Brantôme? Orn, admitând o clipă că ar fi așa, mai venea el aici? Nu-i o nebunie?

ORIN (fața lui devine dură): Aș vrea să dau

ochii cu el. Nu ne-a făcut destul de râs mama lui?

CHRISTINE (speriată, îndepărtându-se de Orin): Orin! Ce-i prirea asta? Cum semeni cu tatăl tău! (Apoi, continuă grăbită). Dar nu ți-am spus ce e mai grav. Vinnie mă acuză pe mine—că aș fi îndrăgostită de acest caraghios, că m'am întâlnit cu el la New-York și că am fost la el acasă. În ochii sorei tale sunt o simplă prostituată!

ORIN (uluit): Nu cred! N'ar fi în stare Vinnie să...

CHRISTINE: Ți-am spus că s'a smintit. M'am urmărit la New-York, când m'am dus să-l văd pe bunicul vostru bolnav, ca să mă spioneze. M'a văzut întâlnindu-mă cu un bărbat — și îndata — în mintea ei nebună — bărbatul acela nu putea fi decât Brant. E prea din cale afară, Orin! Dacă ai ști cât am avut de îndurat dela Vinnie, mi-ai plânge de milă.

ORIN: Doamne, Dumnezeu! I le-a spus pe toate astea tatei? Nu-i mirare c'a murit! (Apoi, cu asprime). Cine-i bărbatul cu care te-ai întâlnit la New-York?

CHRISTINE: Domnul Lamar, bătrânul prieten al bunicului tău, care mă cunoaște de când eram mică. L-am întâlnit din întâmplare și m'a invitat să merg cu el la fiica lui. (Apoi, văzând că Orin nu e convins, pe un ton întristat). Orin! Spui că mă iubești! Și, totuși, imi pui zeci de întrebări de parcă și tu m'ai bănuî. Și tu n'ai măcar scuza Laviniei. Tu nu ești nebun! (Plânge).

ORIN (cuprins, pe dată, de dragoste și remușcări): Nu! Ți-o jur! (Cade în genunchi la picioarele ei și o cuprinde cu brațele). Mamă! Te rog! Nu mai plânge. Te iubesc! Te iubesc!

CHRISTINE: Nu ți-am spus lucrul cel mai

groaznic. Lavinia mă bănuiește că l-aș fi otrăvit pe tatăl tău!

ORIN (îngrozit): Ce? Nu, asta-i prea mult! În cazul acesta trebuie s'o internăm într'un ospiciu.

CHRISTINE: A găsit o doctorie pe care o iau ca să dorm, dar e atât de nebună încât e convinsă.. (Apoi înspăimântată cu adevărat, agățându-se de el). Orin, dacă ai ști cât mă înspăimântă ființa asta! Dumnezeu știe ce poate să-mi facă, în starea în care se află. S'ar putea duce și la poliție să... N'o lăsa să te întărate împotriva mea. Tu ești singurul meu sprijin. Tu ești tot ce am pe lume, dragul meu!

ORIN (tandru, mângâind-o): Să mă întărate împotriva ta? N'o socot atât de smintită, încât să nu-și dea seama că așa ceva nu poate reuși! Dar, ascultă. Mi se pare că și tu, — și tu, mamă, ești puțin isterică, puțin ainrea. Tot ce mi-ai spus despre tata — cu dusul ei la poliție — ce prostii! Ți închipui că n'aș împiedeca-o? Dintr'o sută de motive: pentru onoarea familiei, pentru onoarea mea și a ei, cât și pentru a ta... chiar dacăș ști...

CHRISTINE (uitându-se la el — în șoaptă): Chiar dacă ai ști ce? Orin, nu cumva crezi?...

ORIN: Nu! Pentru numele lui Dumnezeu! Vreau să spun că orice ai fi făcut, te iubesc mai mult decât pe oricare altă ființă și...

CHRISTINE (într'o izbucnire plină de recunoștință și de bucurie, îl îmbrățișează și îl sărută): Orin, tu ești băiatul meu, copilul meu! Te ador!

ORIN: Mamă! (Apoi, apucând-o de umeri și privind-o în ochi — sumbru, încordat). Ți-ai putea ierta orice... orice... afară de, afară de Brant.

CHRISTINE: Ți jur...

ORIN: Dacă aş şti că acest om afurisit... (Cu sălbatică sete de răzbunare). Ai vedea atunci că nu degeaba am învăţat să ucid!

CHRISTINE (însăimântată pentru viaţa lui Brant): Pentru numele lui Dumnezeu, nu vorbi astfel! Parcă n'ai fi copilul meu. Eşti crud şi hidos. Mă însăimântaţi!

ORIN (căindu-se imediat, linguşind-o şi mângâind-o): Lasă, mamă, să nu ne mai gândim la la aceleaşi lucruri. Să vorbim de altceva! Vreau să-ţi spun ceva. (Se aşează jos la picioarele ei, cu privirea ridicată în spre ea. Pauză. Apoi, luându-i mâna cu gingăşie). Ți-a fost intrader văr dor de mine, mamă?

CHRISTINE (s'a mai liniştit, dar ochii îi mai sunt îngroziţi şi glasul tremurător): Ce întrebare, dragul meu!

ORIN: Scrisorile tale erau din ce în ce mai rare şi îmi păreau aşa de reci... Asta mă înnebunea! Voiam să dezertez şi să fug acasă — sau să fiu omorît... Dacă ai şti cât am dorit să fiu cu tine, aici! Uite aşa! (Îşi sprijină capul pe genunchii ei, glasul i se pierde în visare, devenind slab, mângâietor). Te visam în fiecare noapte. Ai cetit vreodată, o carte — se numeşte „Typee” — despre insulele din Sudul Pacificului?

CHRISTINE (tresărind, straniu): Insule! Unde-i linişte?

ORIN: Atunci, ai cetit-o?

CHRISTINE: Nu.

ORIN: Mi-a împrumutat-o cineva. Am cetit-o şi am recitit-o până când, în cele din urmă, insulele au început să însemne pentru mine tot ce nu era război, tot ce era pace şi căldură şi siguranţă. Visam, uneori, că suntem acofo, iar mai târziu, cât timp n'am ştiut ce-i cu mine, cre-

deam că sunt într'adevăr acolo. Nu eram decât noi doi — tu cu mine. Și, totuși, nu te vedeam. Asta-i ciudățenia. Dar te simțeam înfotdeauna în preajma mea. Sgomotul valurilor era vocea ta. Cerul avea culoarea ochior tăi. Nisipul cald era ca pielea ta. Toată insula erai tu. (Surăde cu o visătoare duioșie). Ciudat, nu-i așa? Nu trebuie să te superi că ai fost o insulă, fiindcă era cea mai frumoasă insulă de pe lume, — la fel de frumoasă ca tine, mamă!

CHRISTINE (care a privit în gol, peste capul lui, ascultând fascinată și din ce în ce mai mișcată. Când Orin a isprăvit, Christine simte trezindu-se într'însa o agonică afecțiune pentru fiul ei. Cu o chinătoare nostalgie): Oh! dece ai plecat! De ce i-ai lăsat să mi te răpească!

ORIN (neliniștit): Dar acum m'am înapoiat. O să fie iarăși bine, nu-i așa?

CHRISTINE (repede): Da. Dar nu la asta m'am gândit. Așa mi-a fost scris mie.

CRIN: De acum nu te voi mai părăsi nici odată! N'am nevoie de Hazel, n'am nevoie de nimeni. Te am pe tine, mi-e de ajuns.

CHRISTINE (din nou, cu gingășie, mângâindu-i părul și surâzând): Ești om în toată firea acum! Nu-mi vine să cred. Pareă eri mă așteptai la cămașa de noapte pe coridor, să te mai sărut încă odată, înainte de culcare, când mă urcam sus. Ții minte?

ORIN (zâmbind): Ba bine că nu. Și ce scandal când mă prindea tata! Mai ții minte cum mă lăsa să-ți pieptăn părul. Și tata care nu admitea. Ai și acum același păr frumos, mamă! Nu s'a schimbat de loc. (Intinde brațul și-i atinge părul, mângâindu-l. Ea are o tresărire de repulsie și se ferește, dar Orin est prea fericit ca

să observe). Mamă ce bine o să fie de acum înainte! Vinnie o să se mărite cu Peter și o să rămânem numai noi amândoi! (Ușile mobile din fund se întredeschid, Lavinia se strecoară, pe tăcute, înăuntru. Rămâne pironită pe loc și îi privește).

CHRISTINE (îi simte imediat prezența, își stăpânește o tresărire. Aspru): Ce vrei? (Orin se întoarce și-și privește sora cu necaz).

LAVINIA (cu voce fadă, inexpresivă): Nu vîi să-l vezi pe tata, Orin?

ORIN (ridicându-se în picioare — supărat): Bine, bine, vin acum. (Se repede, trecând prin fața Laviniei cu aerul grăbit al omului care are o datorie neplăcută de îndeplinit și care vrea să se elibereze cât mai repede, — trântind ușa în urma lui. Lavinia se uită o clipă la mama ei, apoi tot rigidă se nîtoarce să-l urmeze).

CHRISTINE (sare în picioare): Vinnie! (Când Lavinia se întoarce s'o privească, încruntată). Vino încoace, te rog! Nu vreau să strig. (Lavinia înaintează încet până la doi pași de mama sa. Ochii parcă îi înțepenesc în cap, gura i se subțiază, până ce ajunge parcă o linie. Asemănarea dintre mamă și fiică, așa cum stau înfruntându-se, reiese izbitor. Christine începe să vorbească cu un glas coborît, rece, sfidător, dar aproape triumfător). Poți să-i spui lui Orin tot ce poțtești. I-am spus eu tot, ca să te scutesc de osteneală. Mi-a răspuns că trebuie să fii neună. I-am spus că ai mințit cu privire la călătoriile mele la New-York, ca să te răzbuni, fiindcă tu însăși îl iubești pe Adam. (Lavinia are o mișcare de înfiorată descurajare, dar își recapătă imediat rigiditatea și răceala. Christine surâde disprețuitoare). Așa că ar fi mai bine să nu-l

N-ai amesteca și pe Orin în toate născocirile tale. Nu vei reuși să-l faci să se ducă la poliție. Chiar dacă l-ai convinge că eu l-aș fi omorît pe tatăl tău, tot nu vei reuși! Nu vrea nici el — după cum n'ai vrea nici tu, după uem n'ar fi vroit nici tatăl tău și nici un Mannon — un scandal public și un proces de asasinat. Ar ieși totul la iveală. Totul! Cine este Adam — și adulterul meu — și complicitatea ta — și dragostea ta pentru Adam. Crede-mă, voin avea grijă să se afle totul, dacă se ajunge la proces! Te voin arăta lumii ca pe o fiică ce a râvnit la amantul mamei ei și care, din ură și gelozie, a vrut s'o trimită la spânzurătoare! (Râde disprețuitor, Lavinia tremură, dar fața îi rămâne dură și fără expresie. Deschide buzele pentru a vorbi, dar le închide iarăși. Christine pare uluită de propria-i cutezanță). N'ai decât! Incearcă să-l convingi pe Orin de vinovăția mea! El mă iubește! Și-a urît tatăl! Îi pare bine c'a murit! Chiar dacă ar crede că eu l-am omorît tot m'ar apăra! (Toată atitudinea ei sfidătoare dispare, deodată, și Christine, cuprinsă de o spaimă isterică, de o teamă pe care și-a tănuit-o, devine rugătoare). Pentru numele lui Dumnezeu! Nu-l amesteca pe Orin în toate acestea! E bolnav. Nu vezi ce schimbat arată? A devenit crunt și necruțător! Nu se gândește decât la moarte. Nu-i spune nimic despre Adam. E în stare să-l ucidă! Eu n'aș mai putea trăi. M'aș omorî și eu! (Lavinia tresare. Ochii i se luminează de ură. Din nou, buzele-i palide se întredeschid ca și cum ar vroi să vorbească ceva, dar își stăpânește pornirea și iese din odaie cu pași automați, ca o tragică păpușă mecanică. Christine se uită țintă după ea. Apoi, când Lavinia a dispărut, Christine e gata să se pră-

bușească, sprijinuindu-se de masă. Inspăimântată).
Trebue să-l văd pe Adam! Trebue să-l pre-
vin! (Se prăvale în scaunul din dreapta mesei).

CORTINA

A C T U L III

Decorul, același ca în actul al doilea din „Întoarcerea din războiu“. Camera de lucru a lui Ezra Mannon. Trupul său neînsuflețit, îmbrăcat în uniformă militară de mare ținută, este așezat pe un catafalc negru, în fața portretului de deasupra căminului. Capul mortului este în dreapta scenei. Chipul său — ca o mască — este o izbitoare reproducere a chipului din portretul de deasupra căminului, dar asemeni chipului unei statui, planând împerturbabil dincolo de moarte. Masa și scaunele, care se aflau la mijloc, au fost mutate în stânga. Pe masă o lampă Două sfeșnice, cu câte două lumânări aprinse, sunt așezate la fiecare capăt al căminului de marmură neagră; ele își aruncă lumina pe portret și pe chipul mortului. În fața catafalcului, lângă capul mortului, un scaun.

Orin se află în fund, la capul catafalcului, drept și rigid ca o sentinelă. Nu se uită în jos spre mort, ci țină înaintea lui, cotropit de bănuială. La lumina lumânărilor, fața lui are o izbitoare asemănare cu chipul din portret și cu acela al mortului.

(Începutul acestui act precede cu câteva clipe sfârșitul actului anterior).

ORIN (rușinat — și vinovat — izbucnește împotriva lui însuși): Nici nu vreau să mă gândesc la așa ceva! Sunt un păcătos... Vinnie trebuie să fie nebună! (Apoi, crezând că-și alungă gândurile negre, se apropie să privească mortul. Pe tăcute, în aceeași clipă, apare, în pragul ușii, Lavinia, care se oprește să-l privească. El nu o vede. Orin privește chipul de mască al tatălui său și i se adresează cu o stranie ironie). Cine ești tu? Încă un cadavru! Și tu și eu am văzut

câmpii și dealuri presărate cu cadavre — și nu ne-am cutremurat de batjocura vieții față de viață. (Cu un surâs amar). Moartea îți priește atât de bine! Moartea se potrivește Mannonilor! Totdeauna mi-ai apărut ca statuia unui om mare — șezând în jilțul unui parc sau călărind pe-un cal într-o piață publică — privind fără nicio înțelegere viața din juru-ți și nesocotind-o pentru că nu te-ai învrednicit s'o trăiești. (Râde încet, cu o stranie ironie). Cât ai trăit nu ți-a trecut prin minte să mă cunoști; acum că ai murit cred că am putea fi prieteni.

LAVINIA (severă): Orin!

ORIN (Se întoarce tresărind): M'ai speriat, nu te mai furișa astfel pe lângă mine. Termină... odată. Sunt destul de nervos și altfel. (Apoi văzând că ea încuie ușa — bănuitor). Dece încui ușa?

LAVINIA: Am să-ți vorbesc și nu vreau să fiu întreruptă, (tot severă). Dece-ai vorbit așa adineanri? Nu pot crede că ai devenit atât de nesimțit și lipsit de respect.

ORIN (cu aer vinovat și, totuși, indignat): Voi cei de acasă priviți moartea atât de solemn! Pe front, v'ați fi dat seama că moartea nu-i decât o glumă! Tu nu înțelegi, Vinnie. Trebuie să te înveți să-ți bați joc de ea. Dacă nu — înnebunești, mă înțelegi? N'am spus nimic urit adinaori. M'a izbit însă expresia lui straniu de familiară. (Apoi, presia acestui străin, pe care mă deprinsesem să-l văd fără să-l fi cunoscut vreodată. (Apoi, privind mortul cu un surâs prietenesc). Știi cum era poreclit în armată? „Inrădăcinatul”, pentru că nu mai putea fi urnit înapoi, rezistând ca un arbore netemător de pietre și noroaie. Generalul Grant i-a găsit porecla. El spunea că la ofensivă

tata nu era bun de nimic; în schimb, se proptea în noroaie și-și păstra poziția, de nu i-o mai lua nici dracul.

LAVINIA: Orin! Nu uita că ți-a fost tată și că e mort!

ORIN (supărat): Generalul Grant i-a adus, de fapt, un mare elogiu.

LAVINIA: Când mă gândesc ce mândru era de tine, acum la întoarcerea din războiu? Spunea că ai săvârșit una din cele mai mari vitejii ce le-a văzut.

ORIN (înmărmurit): Una din cele mai mari vitejii? E prea mult! Îți voi spune eu ce-a fost cu această ispravă eroică. De fapt, am început-o cu o noapte înainte, când m'am strecurat printre liniile lor. Mă ofeream de bună voie oricând era nevoie de misiuni extraordinare. O făceam ca ceilalți să nu ghicească frica din mine. Era o ceață deasă și atâta tăcere încât auzeam cum ceața pătrundea în pământ. Atunci, am întâlnit un rebel, târându-se înspre liniile noastre. Pe ceață, aproape ne-am ciocnit. Am scos sabia și i-am înfipt-o în ureche. M'a fixat cu o privire idioată, ca o paiată în care tragi la țintă—și ochii i s'au întunecat și i s'au stins. (Vocea lui Orin a devenit den ce în ce mai slabă, parcă ar vorbi numai pentru el. Se oprește și își ațintește, fascinat, privirea în gol — peste trupul mortului).

LAVINIA (cu un fior): Lasă toate astea acum.

ORIN (continuă pe același ton): Înainte de a mă întoarce, a trebuit să mai ucid încă unul, în același fel. Parcă l-aș fi ucis din nou pe cel din urmă. Căpătasem simțământul că războiul însemna să ucizi mereu și mereu același om și că, în cele din urmă, voi descoperi că omul acela sunt eu însu-mi! Chipurile lor continuă să mi se arate

în vis — dar se prefac în chipul tatei și într'al meu. Ce o fi însemnând, Vinnie?

LAVINIA: Nu știu! Vreau să-ți vorbesc altceva! Pentru numele lui Dumnezeu, uită războiul! Acum s'a sfârșit!

ORIN: Nu și în noi, cei care am ucis! (Apoi, repede, pe un ton amar și glumeț). Ce-a urmat e doar o comedie! În dimineața următoare, eram iar în tranșeie. Eram la Petersburg. Nu dormisem. Eram amețit și îmi trăsnea prin cap ce lovitură ar fi pentru niște șefi mărginiți ca tata — dacă toți luptătorii, din amândouă taberele, și-ar da seama, deodată, că nu-s decât victimele unei glume sinistre, ar râde și și-ar da mâna. Mi-a venit să râd și m'am îndreptat către liniile inamice, cu mâna întinsă. (Rezultatul a fost că m'am ales cu o rană la cap. M'a cuprins atunci o furie nebună, vroiam să ucid și am luat-o înainte, răcnind. O mână de zăpăciți de-ai noștri au innebunit atunci și ei s'au luat după mine. Rezultatul a fost că am ocupat o parte din pozițiile inamice, de care până atunci nu îndrăznisem să ne atingem. Acționasem bineînțeles fără ordin, dar tata a găsit că-i mai bine să treacă cu vederea și să mă facă erou! Și te miri de ce râd?

LAVINIA (voind să-l domolească, vine la el și îl ia de braț): Ai fost viteaz, o știi foarte bine și eu sunt mândră de tine!

ORIN (neștiind cum s'o convingă): N'ai decât, fii mândră, dacă vrei! (Pleacă de lângă ea și se lasă să cadă pe scaunul din stânga mesei. Ea rămâne la capul catafalcului, cu fața la dânsul. Orin îi spune cu necaz). Ei, răcorește-te. Spune ce ai de spus. Dar te ostenești de geaba. Știi ce vrei să-mi spui. M'a prevenit mama. (Este cu-

prins de amintirea faptelor pe care îi le-a spus mamă sa). Doamne, cum poate să-ți treacă așa ceva prin gând? Rău ai ajuns! (Apoi, compătimitor). Știu că ai suferit mai înainte. Știu cât de greu te-a lovit moartea tatei. Nu crezi că ar fi mai bine să amânăm discuția până...

LAVINIA: Nu! (Cu amărăciune). A izbutit să te convingă că nu/sunt în toate mințile? Orin, cum poți fi atât de naiv? (Se duce la el, îl scutură de umeri și-și apropie fața de a lui — silindu-l să se uite la ea). Uită-te la mine! Știi foarte bine că nu m'am schimbat de loc — sunt sora ta care te iubește, Orin!

ORIN (mișcat): N'am vrut să spun — cred doar că moartea...

LAVINIA: Te-am mințit eu vreodată? Chiar când eram mici știai că-ți spun totdeauna adevărul!

ORIN: Da, dar...

LAVINIA: Atunci fii sigur că nu te mint nici acum.

ORIN: Nu spune nimeni că minți cu voie. E vorba de...

LAVINIA: Și chiar dacă te-a orbit atât, încât să pui la îndoială vorbele mele, nu te poți îndoi în fața dovezilor!

ORIN (aspru): Termină odată cu dovezile! Știu ce vrei să spui. (Apoi, enervat). Și ascultă-mă, dacă ai de gând să-mi spui o serie de absurdități despre mama, te previn că nu stau să te ascult, Mai bine nici să nu începi!

LAVINIA (amenințătoare): Dacă nu mă lași să-ți vorbesc mă duc la poliție!

ORIN: Nu fii nebună!

LAVINIA: In cele din urmă am s'o fac, dacă mă silești!

ORIN: Pentru Dumnezeu, trebuie să fii nebună să-ți treacă așa ceva prin gând!...

LAVINIA: Cei dela poliție vor fi de altă părere!

ORIN: Vinnie, știi ce ar însemna?

LAVINIA: Știu foarte bine. Noi doi, care suntem nevinovați, am suferi mai mult decât ea — pentru că ar trebui să continuăm să trăim. Ar însemna ca amintirea tatei și a tuturor Mannonilor să fie târâtă în mocirla unui proces de asasinat! Dar mai bine așa, decât să las nepedepsită uciderea tatălui nostru!

ORIN: Doamne, Dumnezeule, crezi într'adevăr?

LAVINIA: Da! O acuz de crimă. (Scoate din corsaj cutioara pe care a găsit-o în camera Christinei, îndată după crimă, — în actul IV-lea din „Întoarcerea din războiu” — și i-o întinde). Vezi cutioara asta? Am găsit-o îndată după moartea tatei.

ORIN: Nu fii nebună. Mi-a explicat că e o doctorie pe care o ia ca să doarmă.

LAVINIA (implacabilă, neținând seama de întreruperi): Tata știa că ea l-a otrăvit. Mi-a spus: „Ea e vinovată!”

ORIN: Ești pur și simplu nebună. Cum îți vine să crezi? Îți dai seama că învinovătești pe mama noastră. E cumplit și smintit ceea ce faci. Voiu vorbi cu doctorul Blake să te interneze în ospiciu.

LAVINIA: Jur pe tatăl nostru mort că îți spun adevărul. Tată! Fă-l pe Orin să mă creadă!

ORIN (cu asprime): Să nu-l amesteci pe el! A fost totdeauna de partea ta, împotriva mamei și a mea! (O apucă de mână și-i smulge cutioara). Dă-mi încoace cutia!

LAVINIA: Ah! Așadar, te temi că-i năvărat?

ORIN: Nu! Dar vreau să înțelegi odată... Sunt prost că te ascult! E o nebunie ce faci! N'am ce vorbi cu o nebună! Ascultă, Vinăle, bagă de seamă. Las-o în pace pe mama...

LAVINIA (îl privește cu amărăciune): Bietul tata! Credea că războiul a făcut din tine — un bărbat. Dar nu-i adevărat! Ești tot copilul răsfățat pe care-l poate juca cum vrea.

ORIN: Destul!

LAVINIA: Chiar adineaori ea m'a prevenit să nu-mi fac iluzii. Se lăuda că n'ai să mă crezi. Și chiar dacă vei crede, încă vei fi bucuros, pentru că îl urai! (Cu glas rugător și stăruitor). Pentru Dumnezeu, Orin, mărturisește în fața tatei că măcar astea nu-s adevărate, că ea m'a mințit.

ORIN (începând să aibe remușcări, apărându-se): Vezi bine că nu am putut rosti astfel de vorbe și cred că nici mama nu le-a spus. Dar să știi că mama înseamnă de o mie de ori mai mult decât a însemnat vreodată tata în inima mea! Ți-o mărturisește acum, în fața lui, așa cum aș face-o și dacă ar fi viu și m'ar auzi.

LAVINIA (cu nechibzuit dispreț): Dacă nu izbutesc să te fac să-ți îndeplinești datoria, în chipul acesta, voi încerca într'altul. Dacă nu vrei să-mi ajuți s'o pedepsesc, nu te cred atât de mișel încât să-i cruți amantul!

ORIN (pe un ton de dumerire): Amantul? Ce vrei să-mi spui?

LAVINIA: Mă refer la omul cu care ea a pus la cale uciderea tatei și care i-o fi procurat otrava. Mă refer la căpitanul Brant, despre care ți-am scris.

ORIN (căutând să-și înfrâneze gelozia): Minți! Mi-a spus tot ce ai născocit cu privire la Brant: știn cum ai urmărit-o la New-York. Dar nu s'a întâlnit cu Brant, ci cu domnul Lamar.

LAVINIA: A, așa ți-a spus? Ca și cum l'as putea confunda pe Lamar cu Adam Brant? Ce prost ești, Orin! Acum te sărută și-ți spune că s'a gândit numai la tine, când ea uitase că mai trăiești și nu știa decât de acest josnic amant al ei.

ORIN (sălbatic): Ajunge! Nu te mai pot asculta.

LAVINIA: Chiar și acum ceea ce o preocupă este cum să scape de mine, ca să poată fugi și să se căsătorească.

ORIN: Minți.

LAVINIA: Ea te răsfată și face pe mama iubitoare, iar tu ești atât de orb și nu înțelegi nimic. Te asigur că a fost în camera lui. I-am urmărit pe scară. Am auzit-o spunându-i: „Te iubesc, Adam!“. Și cum îl săruta.

ORIN (o sgâlțâie de umeri — o face să îngenuncheze — frenetic): Blestemato! Spun-mi că minți, sau te...

LAVINIA (neînfrică, privindu-l țintă — cu răceală): Știi foarte bine că nu mint. A fost la New-York, sub cuvânt că se duce la bunicul Hamel, dar în realitate ca să se dea lui Adam Brant!

ORIN (înfiorat): Minți! Cum cutezi să vorbești astfel despre mama. Bine, trebuie să mi-o dovedești, dacă nu... Văd că nu ești nebună. Îți dai seama ce vorbești. De aceea, trebuie să faci dovada celor spuse. Altfel, zău că te voi...

LAVINIA (aruncând de pe umeri mâinile lui Orin, se ridică): Numai să-mi dai putința s'o faci! (Cu încordare). Dar dacă-ți dovedesc, mă ajuți să pedepsesc pe ucigașii tatei?

ORIN (cu o furie criminală): Il voi ucide pe bastard! (Din nou, temător și nesigur). Dar încă

nu mi-ai dovedit nimic! Sunt sătul de atâtea vorbe. Nu te cred! Afirmi că Brant este amantul ei! Dacă-i adevărat, mă voiu învăța s'o urască! Mă voiu convinge că ea l-a omorît pe tata! Te voiu ajuta s'o pedepsești! Dar trebuie să-mi faci dovada!

LAVINIA (cu răceală): O pot face foarte lesne. De frică, ea și-a pierdut capul. La cel dintâiu prilej se va duce să se întâlnească cu Brant. Trebuie să-i dăm prilejul. Când îi vei vedea într preună, mă vei crede în sfârșit? Nu?

ORIN (chinuit): Da. (Apoi cuprins de furie). Ticălosul! Il voiu...

LAVINIA (tăios): Ssst! Taci! E cineva în antret! (Amândoi așteaptă ațintiți asupra ușii. Cineva bate tare în ușă).

CHRISTINE (dindărătul ușii, i se aude glasul speriat și încordat): Orin!

ORIN (bâigue): Dumnezeu! Nu pot da ochii cu mama!

LAVINIA (șoptindu-i repede): Nu-ți arăta bănuielele. Prefă-te că ești convins că-s nebună, așa cum ți-a spus ea.

CHRISTINE: Orin! De ce nu-mi răspunzi? (Pune mâna pe clanță, dar găsind ușa încuiată, vocea ei capătă un accent de groază). De ce mă ții afară? Dă-mi drumul! (Bate cu violență în ușă).

LAVINIA (șoptind): Răspunde-i. Dă-i drumul.

ORIN (ascultând-o mecanic, răspunde cu o voce sdrobită): Indată. Un moment! (Se duce în silă spre ușă).

LAVINIA (venindu-i deodată o idee, îl apucă de braț): Stai! (Înainte ca Orin s'o poată împiedeca, îi ia din buzunar cuțio și o așează cât mai vizibil pe pieptul mortului). Uită-te la ea când va da cu ochii de cutie, dacă vrei dovezi!

CHRISTINE: Deschide ușa! (Orin deschide cu greu ușa și se dă la o parte. Christine aproape să se prăvălească înăuntru. Este într-o groaznică stare de slăbiciune. Își prinde brațele de gâtul lui Orin, din nevoie de apărare). Orin, cum m'am speriat — când am găsit ușa încuiată!

ORIN (stăpânindu-și pornirile-i de gelozie, deși ar voi s'o dea de o parte. Intrebând-o cu asprime): De ce te-ai speriat, mamă?

CHRISTINE (bâigue): De ce te uiți așa la mine? Cum semeni cu tatăl tău!

ORIN: Nu uita că sunt fiul lui!

LAVINIA (prevenindu-l): Orin.

CHRISTINE (întorcându-se spre Lavinia, care stă la capul catafalcului): De sigur că i-ai spus toate minciunile abjecte...

ORIN (amintindu-și de sfaturile Laviniei): Lavinia-i smintită, mamă!

CHRISTINE: Nu ți-am spus? Știam că vei observa și tu. (Apoi, îngrijorată cu ochii la Lavinia). Orin, nu ți-am spus ce vrea să facă? Pune-lă cale ceva necugetat! M'a amenințat că se duce la poliție. S'ar putea ca cei dela poliție să nu vadă cât e de nebună! (Desnădăjduită, rugătoare, — cu ochii la Lavinia). N'ai s'o lași să facă un lucru atât de necugetat, nu-i așa?

ORIN (simțind-o vinovată): Nu, mamă.

CHRISTINE (ai cărei ochi au ocolit cadavrul — se ațintește deodată asupra chipului mortului): Nu uita, tatăl tău a detestat scandalurile. N'a spus să nu-l supărăm. Are nevoie de odihnă și liniște. (Vorbește mortului, pe un ton ciudat și sfidător). Nu pari de loc schimbat, Ezra! Pentru mine, ai fost totdeauna mort! Mi-e silă de arătarea morții. (Privirea îi alunecă spre pieptul mortului. La vederea cutiei, Christine tresare, se dă

îndărăt — cu un geamăt înnăbușit — și plină de teamă și remușcări, o privește țintă).

ORIN: Mamă! Te rog să taci! (Nu se mai poate stăpâni și râde cu o mare ironie). Când mă gândesc că speram să scap aici de prezența morții! Mai bine n'aș fi revenit la veață — aș fi rămas pe insula cea tihnită! (Apoi, privind-și în chip ciudat mama). Acum e prea târziu. Tu ești insula mea pierdută, nu-i așa mamă? (Împleticindu-se, iese din cameră. Lavinia se repede hoțește și apucă cutia. Astfel, distruge vraja, sub puterea căreia Christine privise hipnotic cutia. Ea privește sălbăticită fața învinuitoare și de ghiață a Laviniei).

LAVINIA (rece, sălbatică): Brant ți-a procurat doctoria asta, ca să dormi, nu-i așa?

CHRISTINE: Nu! Nu! Nu!

LAVINIA: Asta înseamnă că da. Știam,—dar am vrut să fiu sigură. (Ascundă cutia din nou în corsaj și, rigidă părăsește camera).

CHRISTINE (se uită după Lavinia — cu o privire sălbatică. Ochii se ațintesc, apoi iarăși pe fața mortului. Deodată, îl imploră, fără să-și dea seama): Ezra! N'o lăsa să-i facă rău lui Adam! Numai eu sunt vinovată! Oprește-l pe Orin!... (Apoi, ca și cum pe fața lui ar fi cetit un răspuns și cu ochii tot ațintiți asupra chipului său, se retrage, de-a-îndăratelea, spre ușă și fuge afară).

CORTINA

A C T U L IV

Pupa unei corăbii ancorate într'un cheiu din Boston. In planul I, cheiul.

Partea din mijloc și propra vasului sunt în stânga și numai partea dindărăt a catargului și cârma dela pupă sunt vizibile în dreapta. Corabla este încă neîncărcată, Silueta ei neagră se ridică cu vreo trei metri deasupra cheiului. Sus, în dreapta, pe puntea dela pupă, e roata de comandă. In stânga camera hărților și scara care duce la cabina de dedesubt. La extrema stângă este catargul dindărăt, din care se vede o prăjină mai joasă. Un stâlp se ridică deasupra punții spre dreapta. Sub punte se vede o lumină slabă dinăuntrul cabinei. Pe cheiu, în stânga, în față, se vede o parte dintr'o magazie de mărfuri.

Două zile după actul al II-lea și după înmormântarea lui EZRA MANNON. Luna strălucește în fund, lumina ei accentuând silueta neagră a corăbiei.

Refrenul melancolic al cântecului „Shenandoah“, întănat de un cântăreț acompaniat de echipajul vasului din port, este purtat de vânt. Pe jumătate afară, pe jumătate în umbra magaziei, un alt cântăreț doarme întins pe spate, sforăind sgomotos. Sunetale melodiei par să aibă înrăurire asupra lui; la un moment dat, începe să se agite, mârâie și își scoate capul anevoie din umbră.

Este un bătrân slab, dar sdravăn, de șaizeci și cinci de ani, cu păr negru și ciufulit, având o barbă neagră, neîngrijită și mustață. Fața-l arsă de soare este foarte trecută. Gură de om blând. Ochiul rotunzi și albaștri sunt totodată injectați, vișțori și amețiți de băutură. În înfățișarea lui este un aer romantic, de trubadur al mărilor.

CÂNTĂREȚUL (ascultă nemulțumit cântecul):
Unde l-au mai găsit și pe ăsta. Cănușă e cântăreț de operă, pe lângă dânsul! Să-i arăt eu

cum se cântă „Shenandoah”. (Incepe să cânte cu o surprinzător de bună voce de tenor, cam ștearsă acum din pricina băuturii și prea tristă, izbutind, totuși, să accentueze sentimentalismul cântecului).

O, Shenandoah, mi-e dor să-ți ascult
Ropotul apelor tale!
Dar departe de tine mi-e dat să fiu,
O, Shenandoah, râul meu drag!
Departe de tine sunt imbarcat
Depart, hăt, pe Missouri.

O, Shenandoah, mi-e dragă o fată,
O fată de pe malurile tale, râul meu drag!

(Se oprește, deodată, dând din cap cu tristețe).
Prost! Sunt prea cherchelit ca să mă arăt câte
parale fac. Inchide gura, băiete, și lasă-te păgubaș.
(Se tolănește iarăși, rezemându-se în coate). Un-
de-oiu fi eu? Tot aia-i! Mi-ajunge aerul curat și
lumina lunii. Tot nu-ți ajunge băiete? Ce mai
vrei? Pat de puf și pian de concert? (Cântă plân-
găreț).

Și bere, și vin
Și whisky irlandez
Cu noaptea'n cap
Le-așteaptă marinarul.

(Se oprește și îndrugă ceva). Cine-mi dă de
băut, mie, celui mai însetat cântăreț de pe
oceane? Nu mă cinstește nimeni? Bine! Am bani
și eu. (Se caută în buzunarul pantalonilor). A-
veam bani în buzunarul ăsta, mi-aduc aminte.
I-am pus aici — cei zece dolari, în buzunarul
ăsta. (Întoarce buzunarul pe dos, cu o furie de om

băut). Doamne! au dispărut! Sunt curăţat! (Se sileşte să se tolănească). Unde-am fost? Mi-a-duc aminte! Seroafa bălaie în rochie roz! M'a luat de gât şi mi-a spus ce frumos ştiu să cânt! (Vrea să se ridice repede, dar e nesigur pe picioare). Zău, mă duc eu şi-i dau o cismă în spatele-i gros, de-o învăţ minte. (Face un pas, dar alunecă în umbră şi se sprijină de peretele magaziei). Greu să tot pluteşti, domnule! Lume păcătoasă. Bine spunea omul ăla: totul s'a scufundat în afară de onoare, dar şi din asta puţin se mai poate salva! (Se sprijină de peretele magaziei. În acest moment, pe corabie se deschide uşa dela cabina de jos şi se iveşte Adam Brant. Priveşte repede în jur, cu o expresie temătoare. Poartă uniforma albastră de căpitan al marinei comerciale. Mulţumit că nu-i nimănă pe puntea vasului, vine până la barele de fier dela marginea vasului şi se uită pe cheiu, spre stânga, cu aerul unui om care aşteaptă ceva. Atitudine încordată de om nervos. O mână şi-o ţine în buzunar. Cântăreţul îşi pierde echilibrul, se împleticeşte într-o parte sau în alta, lovindu-se cu sgomot de peretele magaziei. Brant se trage îndărăt, scoate din buzunarul hainei un revolver — apoi, reze-mându-se iar de bară, strigă ameninţător).

BRANT: Cine-i acolo? Ieşi la lumină sau trag!

CANTĂREȚUL (se uită în sus, tresare, la rândul lui, se desmeticeşte pe loc, — repede): Mai încet, camarade, mai încet! Bagă pistolul în buzunar! Nu-ți fac niciun rău! (Vine în lumina lunii — devenind deodată bătaios). Nu mi-e frică de tine, nici de pistolul tău! Cine te crezi, de îndrăznești să ameninți viața unui cântăreț cum se cade? Vrei să mă jefuești?

BRANT (repede, împăciuitor): Lasă, nu-i nimic. Sunt căpitanul corabiei și au fost o groază de furturi pe aici, în ultimul timp. Țin locul paznicului și trebuie să fiu cu ochii în zece.

CANTĂREȚUL (desmățit, își duce mâna la frunte): A, așa, domnule căpitan! Știu. Am auzit că acum două nopți au pătruns niște bandiți în cabina corăbiei „Annie Lu” și au furat două sute de dolari căpitanului. Și ce criminali pe deasupra! Paznicului i-au spart capul! (Apoi, iarăși bătaios). Credeai că-s bandit, ai? Dă-te jos de acolo, și-ți arăt eu cine-i bandit. Ce-mi pasă că ești căpitan. Poți fi și amiral și nu-ți dau voie să mă insulti! N'am contract cu dumneata! N'ai niciun drept asupra mea! Sunt pe uscat și într-o țară fără robi. (Aproape sbiară. Brant e neliniștit la gândul că gălăgia ar putea strânge lume. Pune pistolul în buzunar și se uită îngrijorat în spre cheiu. Intrerupe tirada cântărețului — ordonându-i cu asprime).

BRANT: Lasă gura! Că mă dau jos și-ți bag mințile în cap!

CANTĂREȚUL (automat, se supune. Incet): Bine, bine, domnule căpitan. Am înțeles. (Apoi, fără transacție). Nu cumva aveți nevoie de un cântăreț pentru viitoare călătorie?

BRANT: Plec abia peste o lună. Dacă ești liber atunci...

CANTĂREȚUL: (mândru). Se vede că nu mă cunoști! Sunt cel mai strașnic cântăreț din câți au fost vreodată. Și nu umblu eu după slujbe, umblă ele după mine! Da, da! Căpitanii abia așteaptă să pună mâna pe mine! De câte ori n'am văzut Căpitani scuișând sânge s'o scoată la capăt cu echipajul, dar puteau să-și și omoare oamenii, ei tot nu mișeau dacă nu-mi auzeau glasul.

Atunci pornea corabia, înainte să prinzi de veste.

BRANT (nerăbdător): Nu mă'ndoiesc de talentul dumatăle. Dar te sfătuiesc să te duci acasă să te culci.

CANTĂREȚUL (n'a fost atent — cu tristețe): Da, dar asta n'o să mai ție mult. Ce facem cu vapoarele? Marea e plină acum de ceainice cu a-buri. Se duc vremurile bune. — Ce ne facem? (Din noti, pe un ton lugubru de bețiv). Totul se duce! Abe Lincoln a murit! Am lucrat pe corăbiile lui Mannon și acum văd în ziar că Ezra a murit. (Brant tresare speriat. Cântărețul continuă beat). Scria că a murit de inimă, dar știu eu adevărul. Am suferit eu pe corăbiile lui Mannon. Îți scotea sufletul din tine, și pe urmă mârcaie lături. Știu bine că n'avea inimă. Taie-l și ai să găsești, în loc de inimă, o gulie uscată! Trebuie că a lăsat o groază de bani, sgârcitul bătrân. Mă întreb cine o să aibă parte de ei? A rămas o văduvă, nu-i așa?

BRANT (aspru): De unde știu eu? (Schimbând intenționat subiectul). Ce stai aici, cântărețule? Unul e'o voce ca a ta ar trebui să fii într'o cârciumă, să cânte și să înveselească lumea.

CANTĂREȚUL: Știu, domnule Căpitan, știu! Dar am fost jefuit, domnule Căpitan, și știu de cine. O muiere bălaie, care m'a sărutat. Ferește-te de mueri! că iau pielea de pe tine, să-și facă din ea covor. Ascultă-mă pe mine! Nu-s bune pentru marinari... numai dacă vrei cu tot dinadinsul necazuri... (Apoi, insinuând). Mi-a luat toți banii, nu am cu ce bea, domnule Căpitan. De asta-s aici.

BRANT (caută în buzunar și-i aruncă jos un dolar de argint): Poftim!

CANTĂREȚUL (caută și găsește dolarul): Mul-

țunesc, domnule căpitan. (Apoi, lingușior). Frumoașă corabie, domnule căpitan!

BRANT (mulțumit, își contemplă corabia): Ai dreptate!

CÂNTĂREȚUL: Tot ce-ți trebuie e un cântăreț bun care să-ți ajute. Uite, îți cânt „Johnny Călăul”. Brant tresare, Cântărețul începe deodată să cante, „Johnny Călăul”, jalnic).

„Sunt Johnny Călăul

Poftiți la ștreang, poftiți'ncoa!

Spun toți c'o fac pentru bani

Poftiți la ștreang, poftiți'ncoa!”.

BRANT (aspru): Pleacă și cât mai repede!

CÂNTĂREȚUL (pregătindu-se să plece): Am înțeles, domnule căpitan. (Dușmănos). Văd eu că nu ți-e dragă muzica. Noapte bună.

BRANT (neliniștit, ușurat): Noapte bună! (Impleticindu-se, cântărețul pleacă, prin stânga, pe drumul dintre magazia cu mărfuri și corabie. Își începe iar cântecul, apoi vocea i se pierde).

„Spun toți că mi-am spânzurat mama

Poftiți la ștreang, poftiți'ncoa!

Spun toți că mi-am spânzurat mamă

Poftiți la ștreang, poftiți'ncoa!

BRANT (uitându-se după el, dela bordaj, șoptește furios o înjurătură, apoi începe să umble agitat încoace și'n colo pe punte): Afurisit cântec! Trist ca moartea! Am presimțirea că nu voi mai conduce niciodată în larg corabia asta. I-e scârbă de mine — un laș ascuns în fustele unei femei! Marea urăște pe cei lași! (Silueta unei femei îmbrăcată în negru, acoperită de văluri, se ivește, furișându-se prin întunerecul dintre corabie și magazia cu mărfuri. Observă că este cineva pe punte și se retrage cu un suspin, înăbușit de frică. Brant aude sgomotul. Imediat

ia revolverul în mână și se uită atent în jos, spre magazie). **Cine-i acolo?**

CHRISTINE (cu strigăt de ușurare): Adam!

BRANT: Christine! (Repede). Vino pe la debarcader. Te întâmpin acolo. (Ea se întoarce, el aleargă de-a-lungul covertei și dispare prin stânga s'o întâmpine. Se aud glasurile lor, iar o clipă mai târziu apar în stânga, pe puntea pupei. Slăbită, Christine se sprijină de brațul lui Adam. Acesta o susține, cuprinzând-o cu brațul). A trebuit să te aduc pe aici. Am zăvorât ușa din spre intrarea principală.

CHRISTINE: Mi-a fost așa de frică! Nu șiam bine care-i corabia! Am întâlnit un bețiv cântând...

BRANT: Ah! Abia am scăpat de el. Azi dimineață am dat drumul paznicului să fiu singur astă seară. Eram nerăbdător să te văd. Bețivul te-a văzut?

CHRISTINE: Nu. M'am ascuns după niște lăzi. (Apoi, înspăimântată). Dar de ce ai pistolul?

BRANT (posomorît): Ca să mă apăr — dacă s'ar întâmpla ceva.

CHRISTINE: Adam!

BRANT: Nu cumva îți închipui că m'aș lăsa prins de viu!

CHRISTINE: Te implor, Adam! Lasă o clipă gândurile astea! Strânge-mă la tine! Spune-mi că mă iubești!

BRANT (aspru): Nu-i timp acum! Vreau să știu ce s'a întâmplat? (Apoi, regretând, o sărută, dar cu un fel de asprime în afecțiunea ce i-o arată). Nu mi-o lua în nume de rău! Așteptarea asta mi-a distrus nervii. Singur aici — fără să știu decât ceea ce am cetit în ziare — că a murit. M'am simțit ca'n iad, ultimele zile.

CHRISTINE: Dacă ai ști cum m'am simțit eu!

BRANT: S'a întâmplat ceva! Se citește pe fața ta! Ce s'a întâmplat, Christine?

CHRISTINE (gângăvind): Vinnie știe...! A intrat în cameră pe când trăgea să moară! I-a spus...

BRANT (aspru): Doamne! Și ce are de gând să facă? (Fără a-i lăsa timp să răspundă, se uită repede împrejur, liniștit). Christine! Cum ai putut pleca de-acasă? Lavinia o fi bănuț că nu te duci la tatăl tău. Te-a mai urmărit odată...

CHRISTINE: Nu. N'avea nicio grijă. Orin mi-a spus azi dimineață că a fost invitat, împreună cu Vinnie, la Blackridge la verii lor. O ia și pe Vinnie cu el, socotind că această plimbare o să- facă bine. L-am făcut să creadă că și-a ieșit din minți, așa că nu ia seama la cele ce i-ar spune Vinnie.

BRANT (nerăbdător): Crede Orin că Lavinia-i nebună?

CHRISTINE (slab): Da, crede — acum — dar nu știu cât timp.

BRANT: Ah!

CHRISTINE: L-am sfătuit să facă tot posibilul să se ducă la verii săi. Astfel, am avut prilejul să pot veni la tine. Au plecat de dimineață. Ei nu știu că am plecat și chiar dacă ar afla tot n'ar putea ști unde m'am dus. Nu pot rămâne decât o clipă. Adam — trebuie să ne sfătuim — s'au întâmplat atâtea lucruri pe care nu le-am prevăzut... am venit să te previn...

BRANT: Ssstt! Hai jos, în cabină! Suntem nebuni să vorbim aici. (Cuprinzând-o cu brațul, o călăuzește pe scara care duce jos, închizând încet ușa în urma lor. Pauză, în care timp cântecul echipajului unei corăbii din port străbate trist peste ape. Apoi, apar din stânga, turisân-

du-se de-a-lungul covertei Orin și Lavinia. Ea este îmbrăcată în negru, ca și mai înainte; el poartă o mantă peste uniformă și o pălărie trasă pe ochi. Ea are o atitudine rece și posombrită. Orin este stăpânit de-un sălbatic gând de răzbunare. Amândoi se apropie în cea mai desăvârșită tăcere, de luminatorul cabinei de jos. Orin se apleacă să asculte. La lumină, fața i se arată descompusă de gelozie și furie. Lavinia îl apucă de braț, pentru a-l reține dela vreo acțiune nesocotită.

Scena aceasta se pierde în întunec. Se presupune că ar fi trecut câteva minute. Când se face lumină, o parte a corăbiei a fost îndepărtată, astfel că acum se vede interiorul cabinei: o încăpere mică, cu pereții proaspăt vopsiți în cafeniu deschis. În mijlocul tavanului este luminatorul, care dă pe puntea de deasupra. De luminator atârână un compas maritim. Alături de compas, o masă de brad cu trei scaune, unul în fund, altul în dreapta și altul în stânga. Pe masă, o sticlă de whisky, pe jumătate golită, un pahar și o cană cu apă. În peretele din dreapta este fixat un pat lung și îngust, cu perne de piele. În peretele din fund, mai în dreapta, o ușă duce în camera de lucru a căpitanului. La peretele din stânga, în mijloc, un bufet mare, iar pe bufet un clopot de vapor. Mai încolo, o ușă duce în coridorul covertei principale. O scară dă în acest coridor. Pe bufet, o lampă aprinsă, iar pe marginea din dreapta mesei, o lanternă de vapor de asemeni aprinsă.

Brant șade pe scaunul din dreapta mesei. Christine pe cel din fund. Privirea îi este rătăcită și îmbătrânită, gura strânsă, cu colțul buzelor lăsate în jos. Din felul cum îi șade părul și îi arată veșmintele, Christine are o înfățișare de om pri-

gonit. Tocmai a terminat de povestit crima și cele ce s'au petrecut în urmă. Brant o ascultă cu încordare. Pe coverta de deasupra se văd Orin și Lavinia, în poziția de mai înainte. Orin este aplecat lângă grindă, ascultând).

CHRISTINE: Înainte să moară m'a arătat cu degetul și i-a spus că eu sunt vinovată! Pe urmă, Lavinia a găsit otrava...

BRANT (sărind în picioare): Pentru numele lui Dumnezeu, de ce n'ai...

CHRISTINE (jalnic): Am leșinat înainte de a o ascunde! Pusesem totul la cale cu atâta grijă! Cum puteam bănuî că va intra tocmai în clipa aceea? Cum puteam ști că Ezra imi va vorbi numai de moarte, — ca să mă înnebunească astfel și să mă chinuiască! M'a făcut să-mi pierd mințile. Abia așteptam să moară — să mă lase odată în pace!

BRANT (ai cărui ochi strălucesc, din pricina unei sălbătice mulțumiri): Spui că înainte de a muri a aflat al cui fiu sunt? Mă prind că asta l-a înnebunit!

CHRISTINE (repetă jalnic): Pusesem totul la cale cu atâta grijă... dar a intervenit ceva și a stricat totul.

BRANT (cuprins de o sumbră descurajare): Am știut-o! Aveam un presentiment! Așa-mi trebuie dacă m'am luat după tine. Nu în acest chip jurasem la căpătâiul mamei, s'o răzbun. Trebuia să fac așa cum am vrut — să mă lupt cu Ezra Mannon, așa cum se luptă doi bărbați pentru dragostea unei femei! (Cu un amarnic dispreț de sine). Cred că am în mine sângele laș al tatei! Da!

CHRISTINE: Adam! Mă simt atât de vinovată în fața ta!

BRANT (revenindu-și, rușinat): N'am vrut să orice caz, acum e prea târziu pentru regrete. te învinovățesc, Christine. (Apoi cu asprime). In Trebuie să ne gândim ce e de făcut.

CHRISTINE: Da! Mi-e teamă de Vinnie! Adam, făgăduiește-mi c'ai să fii prudent! Dacă-l convinge pe Orin că ești amantul meu... De ce nu putem pleca, Adam? Odată departe de ea, nu mai poate să facă nimic.

BRANT: „Vânturi călătoare” pleacă abia peste o lună sau mai târziu. Nu putem avea măr-furi așa curând, cum se așteptau armatorii.

CHRISTINE: Nu putem pleca cu altă corabie — ca pasageri — spre Orient! Ne-am putea căsători acolo...

BRANT (posomorît): Toată lumea din oraș ar ști că ai plecat. Ar începe bânuiele.

CHRISTINE: Nu. Orin și Vinnie i-ar minți pe toți. Vor spune că sunt la New-York, la tata. Adam, e singurul lucru pe care îl putem face! Dacă nu fugim imediat de Vinnie, să știi că se întâmplă ceva îngrozitor.

BRANT (cedând descurajării): Bine! Dacă-i singura-i scăpare, „Atlantis” pleacă vineri spre China. Mă înțeleg cu comandantul să ne ia vineri în zori. Ne întâlnim aici, joi seara, (chinuit). Scriu astă-seară lui Clark și Dawson să-și caute alt căpitan pentru „Vânturi călătoare”.

CHRISTINE (dându-și seama cât e de lovit Adam — pe un ton plângăreț): Ce lovitură pentru tine să-ți părăsești corabia, Adam!

BRANT (revenindu-și, vinovat, îi bate ușor mâna, — totodată afectuos și posomorît). Sunt destule corăbii! Femei ca tine, nu, Christine!

CHRISTINE: Mă simt atât de vinovată! Nu ți-am adus decât necazuri!

BRANT: Mi-ai adus dragostea ta — restul e

doar prețul ei. Îl merită de un milion de ori! Acum ești numai a mea! (O trage la el, privind cu niște ochi triști și sticloși înaintea lui și deasupra capului ei).

CHRISTINE (cu un glas tremurător): Mă tem că nu mai ai cu ce să te mândrești acum. Ultimele zile m'au îmbătrânit. Sunt urîță! Dar mă voi face din nou frumoasă — pentru tine! Te voi răsplăti! Caută să nu-ți pară prea rău după corabie!

BRANT (posomorit): Să nu mai vorbim de corabie! (Apoi, zâmbind în silă). Am să renunț la mare. Sunt un om sfârșit. Marea urăște pe cei lași.

CHRISTINE (căutând să-l îmbărbăteze): Nu mai vorbi așa! Mă ai pe mine, Adam. Mă ai pe mine. Vom fi fericiți, odată adăpostiți pe insulele fericirii! (Apoi, deodată, ușor înfiorată). Ciudat Orin mi-a vorbit de o insulă... (Pe covertă deasupra Orin care s'a aplecat și mai mult pe grindă, face un gest amenințător. Lavinia îl apucă de braț, reținându-l).

BRANT (cu un geamăt desnădăjduit, amar): Da! Insulele fericirii. Poate mai putem găsi încă fericirea și uitarea! (Apoi straniu, ca pentru el însuși). Parcă le văd — atât de aproape — și totuși la sute de mile depărtare! Pământ cald sub razele lunii! Alizeele tremătând printre palmieri. Valurile izbindu-se de stâncile cu corali și îngânând parcă un cântec de leagăn! Da, da! Acolo o să fim liniștiți și o să uităm totul, dacă vom mai putea găsi insulele acelea.

CHRISTINE (disperată): Le vom găsi! Le vom găsi! (Îl sărută. Pauză. Deodată, privește speriată spre ceas): Ia uite cât e ceasul! Trebuie să plec, Adam!

BRANT: Pentru numele lui Dumnezeu, țerește-te de Lavinia! Să nu ți se întâmple ceva tocmai acum...!

CHRISTINE: Nu mi se va întâmpla nimic. Tu trebuie să fii prudent, în cazul când Ori... La revedere, dragostea mea! Trebuie să plec! Trebuie! (Se smulge din brațele lui, dar se aruncă imediat iar în ele, îngrozită). O, sunt atât de tristă parcă te-ași vedea pentru ultima oară! (Plânge isteric, cu suspine). Adam, mărturisește-mi că nu-ți pare rău! Spune-mi că vom fi fericiți! Nu pot să mai îndur desnădejdea ce mă cuprinde!

BRANT: Sigur că vom fi fericiți! Hai, lasă! Nu mai sunt decât două zile. (Se îndreaptă amândoi spre ușă). Trecem pe puntea principală. E drumul mai scurt. Te conduce până la capătul cheiului. Nu merg mai departe. Ne-ar putea vedea cineva.

CHRISTINE: Atunci mai avem câteva minute până să ne luăm rămas bun. Mulțumesc lui Dumnezeu! (Ies pe culoar. Brant închide ușa în urma lui. Pauză. Pe puntea de deasupra, Orin scoate un revolver de sub haină și face o mișcare ca și cum ar vrea să fugă în stânga, spre puntea principală, pentru a-i urmări. Lavinia, care s'a temut de lucru acesta i se aruncă în cale, apucându-l de braț).

ORIN (șoptește furios): Lasă-mă!

LAVINIA (luptându-se cu el): Nu! Taci! Sstt! Li aud pe punctul Repede! Hai în cabina lui! (El împinge pe culoar. O clipă mai târziu, ușa cabinei de dedesubt, în stânga, se deschide și pătrund înăuntru). O conduce până la capătul cheiului. Avem răgaz câteva minute. (Inversunată). Ai vrut dovezi? Acum ești mulțumit?

ORIN. Da! Canalia! Moartea e prea bună pentru el! Ar trebui...

LAVINIA (poruncindu-i — cu asprime): Orin! Ține minte, m-ai făgăduit să nu-ți pierzi capul! Trebuie să îndeplinești totul așa cum am plănuit, — să nu cadă asupra noastră niciun fel de bârnia! N'ar mai exista dreptate, dacă noi am fi...

ORIN (nerăbdător): Mi le-ai spus de o mie de ori! Crezi că sunt nebun? Nu vreau să fiu spânzurat pentru ticălosul ăsta! (Apoi, cu ciudă și amărăciune). Am auzit-o cum îi cerea s'o sărutate! Am auzit-o spunându-i să se ferească de mine! (Izbucnind într'un râs nervos). Și insula de care i-am vorbit, insula noastră! Vrea să se ducă acolo — cu el! (Furios). Blestemato! De ce m'ai oprit? L-aș fi ucis chiar în fața ei!

LAVINIA (batjocoritor): Afară, pe punte, unde s'ar fi auzit cu siguranță detunătura? Am fi fost imediat arestați. Ca să scăpăm, ar fi trebuit să mărturisim totul! Ea ar fi fost spânzurată, iar viața noastră, chiar dacă am fi izbutit să scăpăm, ar fi fost nimicită. Singurul care ar fi câștigat din toate astea ar fi fost Brant! Ar fi murit fericit, știind că s'a răzbunat împotriva noastră mai cumplit decât a îndrăsnit să spere vreodată! Asta vroiai tu?

ORIN (posomorît): Nu!

LAVINIA: Atunci, bagă-ți mințile în cap. (Privește împrejur, chibzuind — apoi pe un ton poruncitor). Du-te și te ascunde afară. În întunec, nu te va vedea, când va trece pe culoar. Va veni drept încoace. Atunci...

ORIN (mânios): Nu trebuie să-mi spui ce să fac. Am învățat bine jocul ăsta, grație ție și tatei.

LAVINIA: Grăbește-te! Du-te acum! Trebuie să se întoarcă!

ORIN (se duce la ușă; apoi, repede): **Îl aud venind.** (Se strecoară afară. Ea se ascunde în stânga bufetului. O clipă mai târziu, apare în pragul ușii Brant. Rămâne pe loc și clipește din pricina lumînii. Privește împrejur cu tristețe).

BRANT (cu voce sugrumată): **Rămâi cu bine, corabie dragă. Ai dreptate. N'am fost vrednic de tine!**

ORIN (dă buzna pe ușă și cu pistolul aproape proptit în trupul lui Brant — trage două focuri).

BRANT (se prăvălește la pământ, lângă masă, cu fața înainte, apoi se rostogolește și rămâne întins pe spate. Se mai contractă o clipă și rămâne nemișcat. Dintr'o săritură, Orin se repede înainte și rămâne în fața cadavrului cu pistolul îndreptat în jos, ca și cum ar fi gata să tragă iar).

LAVINIA (fascinată, privește chipul calm al lui Brant): **A murit?**

ORIN: **Da!**

LAVINIA (aspru): **Nu sta cu mâinile în sân! Unde-i daltă pe care ai adus-o? Sparge toate sertarele. Trebuie să se creadă că a fost prădat. Ia tot ce găsești de preț! Le aruncăm noi în apă, pe urmă! (Orin pune revolverul pe masă și trage de sub cingătoarea aflată sub haină o daltă. Se duce spre camera comandantului. O clipă mai târziu, se aude cum forțează lemnul unei mobile).**

LAVINIA (se îndreaptă, încet, spre cadavru și privește în jos spre chipul lui Brant. Chipul ei este înghețat și lipsit de orice expresie. Pauză. Se aude în camera comandantului, cum Orin răvășește și golește sertarele. Pe urmă, Lavinia se ardrează cadavrului, îngânând cu necaz): **Cum ai putut iubi atât de mult pe această femeie bătrână și rea? (Își alungă gândul cu asprime): Acum ești mort! S'a isprăvit! (Hotărîtă, își în-**

toarce privirile dela cadavru — apoi, deodată, se întoarce din nou într'acolo, rămânând țeapănă și dreaptă. Incruntată, se roagă cu răceală — ca și cum ar îndeplini o datorie): Dumnezeu să-ți ierte păcatele! Facă Domnul Dumnezeul nostru ca sufletul vărului nostru, Adam Mannon, să se odihnească în pace. (Orin se înapoiază și aude ultima parte a rugăciunii).

ORIN (aspru): În iad, vrei să spui! (Se apropie de ea). Am făcut tot ce trebuia.

LAVINIA: Atunci să plecăm! Ia-ți revolverul! Nu-l uita! (se duce spre ușă).

ORIN (își bagă revolverul în buzunar): Trebuie să golim buzunarele lui Brant, să se știe că a fost jefuit. (Îi ia revolverul pe care îl găsește la el, împreună cu niște însemnări. Mai găsește și ia monete, un ceas cu lanț, un briceag, etc... și le pune în buzunarul lui). Voiu asvârli în apă, mai încolo, tot ce am luat de aici. (După ce a terminat, rămâne încă aplecat asupra cadavrului. Privește chipul lui Brant. Orin are în ochi o stranie fascinație).

LAVINIA (neliniștită): Orin!

ORIN: Cum seamănă cu tata!

LAVINIA: Nu-i adevărat! Hai să plecăm!

ORIN: (vorbind ca pentru el însuși): Parcăș visa din nou. Nu-i prima dată că-l ucid — l-am ucis de zeci de ori până acum.

LAVINIA: Orin!

ORIN. Ți-am spus că toate chipurile oamenilor pe care i-am ucis luau trăsăturile tatei și, în cele din urmă, aveau înfățișarea mea? (Surâde sarcastic): Seamănă și cu mine! Poate eu m'am sinucis!

LAVINIA (îngrozită, îl scutură de braț). Trebuie să plecăm! Poate să vie cineva!

ORIN (nu i se împotrivesc, dar continuă să se uite la Brant. Straniu). In locul lui, aş fi făcut la fel. Aş fi iubit-o cum a iubit-o el şi l-aş fi ucis pe tata pentru dânsa!

LAVINIA (încordată, apucându-l de braţ): Orin, pentru numele lui Dumnezeu, lasă prostiile şi să plecăm. Vrei să fim prinşi aici? (Il trage afară cu violenţă).

ORIN (aruncând mortului o ultimă privire): Ce ciudaţenie! Cineva şi-a bătut joc de toţi! (Se lasă împins afară spre culoar).

CORTINA

A C T U L V

Decorul același ca în actul al III-lea din „Întoarcerea din războiu” — exteriorul casei MANNON. Noaptea următoare. Luna abea a răsărit. Partea din dreapta a casei este în umbra brazilor. Iar în partea stângă portalului — lumina lunii cade din plin. Ușa din mijloc e deschisă și o lumină se vede în hallul casei. Toate obloanele ferestrelor sunt închise.

Christine umblă încoace și încolo, pe aleea din fața porticului, trecând din lumina lunii în umbra brazilor și îndărăt. Într-o stare de groaznică încordare, nu poate sta locului.

Christine așteaptă pe cineva, care trebuie să vie dinspre aleea din stânga. Dă fuga până în dreptul băncii, în întâmpinarea persoanei așteptate.

HAZEL (intră prin stânga. Cu un surâs blând): Iată-mă! Seth mi-a adus scrisoarea și am venit imediat.

CHRISTINE (o sărută cu o efuziune neîrească): Imi pare așa de bine că ai venit! Nu trebuia să te supăr, dar...

HAZEL: Nu-i nimic, doamnă Mannon. Imi face plăcere să vă țin de urît.

CHRISTINE: Sunt atât de tristă și nervoasă. Hannah și Annie s'au dus în oraș. Sunt singură. (Se așează pe bancă). Să ședem aici. Nu pot sta în casă. (Hazel se așează lângă ea).

HAZEL (compătimitoare): Vă înțeleg. Trebuie să vă simțiți grozav de singură. Ii simțiți cumplit lipsa!

CHRISTINE (înfiorată): Te rog nu-mi vorbi de... mort. S'a dus!

HAZEL (cu blândete): S'a dus în tihna raiului, doamnă Mannon.

CHRISTINE (cu o ironie amară): Credeam și eu, odată, ca tine! Credeam și eu în raiu! Acum știu că nu există decât iadul!

HAZEL: Sstt! Nu vorbești astfel!

CHRISTINE (revenindu-și și silindu-se să suradă). Imi dau seama că nu mă pot potrivi cu o fată tânără. Dumitale îți trebuie tinerețe, frumusețe și libertate. Eu sunt bătrână și urâtă, băntuită de izul morții. (Apoi, vorbind ca pentru sine, pe ton scăzut și cu descurajare). Nu trebuie să mă urîtesc! Nu trebuie!

HAZEL: Sunteți istovită. Ar trebui să vă siliți să dormiți.

CHRISTINE: Nu cred să mai existe somn pe pământ. Numai în pământ poate dormi cineva! Trebuie să fie atât de bine — acolo — nu ți-e teamă de nimic. (Apoi, silindu-se să rădă). Doamne, Dumnezeule, ce plictisită trebuie să fii! Sincer, n'am trimis după dumneata ca să... Vreau să te întreb dacă dumneata sau Peter știți ceva despre Orin și Vinnie...

HAZEL (surprinsă): Nu, nimic. Nu i-am văzut delă înmormântare.

CHRISTINE (sforțându-se să suradă): Mi se pare că m'au părăsit. (Apoi, repede): Trebuiau să se întoarcă de mult. Nu știu de ce întârziase. Au plecat la Blackridge, la familia Bradford.

HAZEL: Atunci de ce să fiți îngrijorată? Deși nu înțeleg cum v'au lăsat singură, tocmai acum.

CHRISTINE: Nu-i nimic. Eu am stăruit să se ducă acolo. Au plecat imediat după înmormântare. Apoi, m'am gândit că ar fi și pentru mine, o bună ocazie să-l văd pe tata la New-York. E bolnav, știți, dar l-am găsit mult mai bine, așa

incât m'am întors imediat acasă. Vinnie și Orin terbuiau să se întoarcă azi după masă. Nici urmă de ei. Îți mărturisesc că sunt îngrijorată și speriată. Nu știi ce înseamnă să stai toată noaptea singură în casa asta! (Se uită înapoi la casă — fiind străbătută de un fior).

HAZEL: Dorți să rămân la noapte cu Dvs.! Dacă nu vin ei?

CHRISTINE (cu aviditate): Da, vrei? (Îi apar lacrimi în ochi, o sărută pe Hazel din recunoștință). Nu-ți pot spune cât de recunoscătoare ți-aș fi. Ești așa de bună! (Apoi, cu răs silit). Dar n'am drept să-ți cer așa ceva. Orice sgomot mă face să tresar. Nu vei închide ochii o clipă.

HAZEL: Nu face nimic.

CHRISTINE: Nu trebuie să dorm! Dacă mă vezi dormind, făgăduiește-mi că mă vei trezi.

HAZEL: Dar trebuie să dormiți!

CHRISTINE: Da, pe urmă — acum nu. (Profund desnădăjduită). De ce nu se întorc, odată, Orin și Vinnie!

HAZEL (îngrijorată): Poate că i s'a făcut rău lui Orin și nu poate veni. Sper însă că nu-i asta pricina. (Apoi, ridicându-se). Dacă rămân la noapte aici trebuie să dau fuga până acasă, să-i spun mamei să nu fie îngrijorată.

CHRISTINE: Da, du-te. (Apoi, temătoare). N'ai să stai mult, nu-l așa? Mi-e teamă să rămân singură.

HAZEL (sărută pe Christine. Compătimitoare): Mă întorc cât mai repede. (Pleacă pe aleea din stânga, fluturând cu mâna, în timp ce dispare. Christine stă lângă bancă și, apoi, începe iarăși să umble încoace și încolo).

CHRISTINE (ochii îi sunt atrași de ceva, ce se petrece pe alee. Șoptește înfiorată): S'a întâlnit

cu cineva la poartă. O, de ce mi-e atâta teamă? (Se întoarce cuprinsă de panică și aleargă spre casă, apoi se oprește în capul scării și privește împrejur. Din pricina slăbiciunii se sprijină de o coloană). Doamne, mi-e teamă de orice veste nouă! (Peste o clipă apar pe alee Orin și Lavinia, Orin dă dovadă de o nervozitate bolnăvicioasă. Are un ziar în mână).

ORIN (vorbindu-i Vinniei, în timp ce intră pe scenă): Să mă lași pe mine să vorbesc! Vreau să fiu eu acela care... (O vede pe mama sa — tresărind). Mamă! (Apoi, cu răzbunătoare ironie). Măcar acum mă întâmpini!

CHRISTINE (bâigue): Orin! De ce ați...

ORIN: Ne-am întâlnit adineauri cu Hazel. Spunea că ți-e frică singură. Ciudat — când amintirea tatei ți-ar putea ține de urit!

CHRISTINE Ați fost... ați fost, tot timpul la familia Bradford?

ORIN: N'am fost la niciun Bradford.

CHRISTINE (perplexă): N'ați fost la Blackridge?

ORIN: Am luat trenul într'acolo, dar ne-am răsândit și ne-am dus la Boston.

CHRISTINE (îngrozită): La Boston?

ORIN: Iar la Boston am așteptat trenul de seară.

CHRISTINE: A!

ORIN: Ne-am gândit c'ai să profiți de plecarea noastră la Blackridge ca să pleci și tu. Și ai plecat. Iar noi te-am urmărit când te-ai dus în cabina amantului tău de pe „Vânturi călătore”.

CHRISTINE (cu o penibilă sfortare de a se revolta): Orin! Cum îndrăznești să vorbești astfel! (Apoi, sdrobotită): Orin! De ce mă privești astfel? Spune-mi...!

ORIN: Amantul tău! Nu minți! M'ai mințit destul, mamă! Am fost pe punte și am auzit totul! Ce-ai fi făcut dacă ai fi dat peste mine? Ți-ai fi pus amantul să mă ucidă, mamă? Te-am auzit, spunându-i să se păzească de mine! A fost în zadar!

CHRISTINE (cu vocea sdrobotită): Cum? Nu te pricep!

ORIN: L-am ucis!

CHRISTINE (cu un strigăt de groază): Am bănuț eu! (Apoi, agățându-se de Orin). Nu, Orin. Mi-o spui numai ca să mă faci să sufăr, nu-i așa? Mi-ai spus că mă iubești, că mă vei apăra, c'o vei apăra pe mama ta. Tu nu poți uicide.

ORIN (aspru, dând-o la o parte): Tu nu l-ai ucis pe tata? (Ii vără ziarul în mână, arătându-i anumite rânduri). Poftim! Citește, dacă nu mă crezi! L-am cumpărat la Boston să văd pe cine bănuiește poliția. Numai câteva rânduri. Brant nu prezenta importanță decât pentru tine. (Uimită, Christine privește ziarul. Apoi, lasă să-i alunece dintre degete și se prăbușește pe treapta de jos a scării și începe să se tângue, frângându-și mâinile. E profund chinuită. Orin își întoarce fața dela ea și începe să umble pe scări în sus și în jos. Lavinia stă în partea stângă a scării, rigidă, dreaptă cu fața-i ca de mască).

ORIN (aspru): Lumea crede ceea ce-am vrut noi: că Brant a fost asasinat de niște hoți. N'avem nici o legătură cu moartea lui! (Se oprește lângă mama sa. Ea privește țintă înainte, frângându-și mâinile și plângând. — Orin izbucnește). Mamă! Nu mai plânge. (Christine pare că nu-l aude. Orin începe din nou să umble în sus și în jos pe scări. Cu o dușmănie sălbatică). Ce tot plângi

pentru bastardul unei slujnice? El a pus la cale
 asasinarea tatei! Tu nu erai în stare s'o faci. Te-a
 zăpăcit ca să se poată răzbuna! Te-a hipnotizat!
 Din clipa din care m'am întors din războiu,
 mi-am dat seama că am' a face cu o altă ființă.
 Ții minte? Altminteri, cum ți s'ar fi năzărit să
 iubești pe nenorocitul acela? Altfel nici nu mi-aș
 putea explica vorbele dulci pe care i le spuneai.
 (Se oprește în fața ei). Te-am auzit plănuiind să
 pleci cu dânsul pe insula de care ți-am povestit,
 știi insula noastră, a ta și a mea! (Incepe din
 nou să meargă pe scări. Orin e zăpăcit. Chri-
 stine rămâne în poziția de mai înainte. Geamătul
 i se pierde. Orin se oprește din nou în fața ei și
 îngenunche pe scări lângă ea. Disperat, se roagă
 de dânsa). Mamă! Nu mai plânge! Ești încă sub
 puterea lui! Dar ai să-l uiți! Am să te fac să-
 uiți! Am să te fac fericită! O lăsăm pe Vinnie
 aici și plecăm într-o călătorie pe mările de Sud.

LAVINIA (aspru): Orin!

ORIN (neluând-o în seamă, privește pe Chri-
 stine drept în față. Ea nu mai geme. Groaza din
 ochi îi dispare. Acum privește în gol. Expresia
 gurii se prefăce într-o grimasă de durere îndo-
 bitocită. Pare că nu aude glasul lui Orin. Acesta
 o sgudue cu disperare). Mamă! Nu mă auzi? Il
 vei iubi totdeauna? Mă urăști? (Cade în genunchi
 în fața ei). Mamă! Răspunde-mi! Spune-mi că
 mă ierți!

LAVINIA (disprețuitoare): Orin! După câte
 s'au întâmplat mai poți face pe copilul răsfățat?
 (Orin tresare, se ridică în picioare și o privește
 ea și cum ar fi uitat că Lavinia există. Această
 îi vorbește din nou cu un glas poruncitor, care-i
 amintește pe tatăl ei). Las-o în pace! Du-te acasă!
 (Cum el șovăește, — cu mai multă asprime). Nu
 m'auzi? Du-te imediat!

ORIN (automat, schițează aproape un salut vag): **Am înțeles, să trăiți!** (Urcă mecanic scările. Se uită în sus. Straniu). **De ce sunt trase obloănele? Tata a murit! Să lăsăm să pătrundă razele lumii.** (Intră în casă. Lavinia se apropie lângă mama ei. Cu ochii împăienjeniți, Christine privește în gol. Chipul i-a devenit o tragică mască a morții. Niciun semn că știe de prezența fiicei sale. Lavinia o privește învinuitoare).

LAVINIA: **Și-a primit pedeapsa cuvenită. S'a făcut dreptate. Numai așa se putea face dreptate.** (Christine tresare. Vorbele o trezesc din liniștita ei amorteală spre o nouă agonie. Sare în picioare și rămâne ținându-și fiica cu o groaznică privire, în care o ură sălbatică dă luptă cu groaza și frica. În ciuda recei stăpâniri-de-sine, Lavinia se dă înapoi, din pricina acestei priviri. Cu ochii tot la Lavinia, Christine se retrage de-andaratele pe trepte, până când, ajunsă sus, se oprește între cele două coloane ale porticului, în fața ușii. Lavinia schițează deodată un gest ca spre a o trezi. Strigă slab ca și cum vorbele i-ar scăpa împotriva voinței ei). **Mamă! Ce vrei să faci? Ai dreptul să trăiești!**

CHRISTINE (o privește ca și cum vorbele Laviniei ar fi o ultimă insultă. Sarcastică). **Să trăiesc!** (Izbucnește într'un răs ascuțit, apoi se întrerupe brusc. Își ridică mâinile, între ea și fiica sa și le împinge înainte cu un gest ce parcă ar vrea să alunge pe Lavinia, pentru totdeauna, din fața și din sufletul ei. Apoi, se întoarce și aleargă în casă. Lavinia face din nou o mișcare ca pentru a o urma, dar îndată luptă să-și îndepărteze această pornire. Apoi se întoarce hotărâtă cu spatele spre casă, rămânând țeapănă, cu umerii dreupți, ca o sentinelă mohorâtă).

LAVINIA (necruțătoare — către ea însăși): S'a făcut dreptate! (Din spre stradă se aude slaba voce de bariton a lui Seth, cântând cu trisețe favorita-i melodie „Shenandoah”. Seth se apropie de poarta aleii, venind dela cârciumă, unde se duce în fiecare seară).

O, Shenandoah, mi-e dor să-ți ascult
Ropotul apelor tale!

Dar departe de tine mi-e dat să fiu —

(Din partea stângă a parterului casei, unde se află camera de lucru a lui Ezra Mannon, se aude o puternică detunătură de revolver. Laviniei i se taie respirația, într'un găfăit de groază. Se îndreaptă spre trepte, vrea să le urce, dar se oprește iar și murmură cadentat). S'a făcut dreptate! Ți-a venit dreptatea, tată! (Din spre salonul din dreapta se aude cum Orin strigă: Ce-i asta? Undeva se trănțește o ușă. Apoi, se aude strigătul de groază al lui Orin, atunci când își zărește mama moartă în camera de lucru. O clipă mai târziu, Orin vine alergând în scenă. Vorbește frenetic:

ORIN: Vinnie! (O apucă de braț și bâigue aiurit). Mama... s'a împușcat... cu pistolul tatei... chiamă doctorul... (Apoi, chinuit și fără speranță). Nu... e prea târziu... a murit (Sălbatic). De ce... de ce s'a omorît, Vinnie? (Chinuit, învinovățindu-se). Eu am împins-o la gestul acesta! Am vrut s'o chinuiesc! Ea nu m'a putut ierta! Dece m'am lăudat că l-am ucis?... Pentru ce?...

LAVINIA (speriată, acopere cu mâna gura lui Orin). Tac!

ORIN (Ii dă la o parte mâna. Cu violență): De ce n'am lăsat-o să creadă că l-au ucis hoții? Nu m'ar fi urît. L-ar fi uitat! S'ar fi întors la mine! (Conchide, acuzându-se cu strășnicie): Eu am ucis-o!

LAVINIA (îl scutură de umeri): Pentru numele lui Dumnezeu, taci odată.

ORIN (frenetic, căutând să se elibereze): Dă-mi drumul! Trebuie să vorbesc cu ea! S'o fac să mă ierte! Trebuie să... (SDdrobit, plânge isteric și torturat. Lavinia îl cuprinde cu brațul și îl mângâie. El suspină desnădăjduit). Dar... a murit... S'a dus...

LAVINIA (mângâindu-l): Sstt! Ssst! Mă ai pe mine. Te iubesc! Am să te ajut eu să uiți! (Orin se întoarce să intre în casă. Tot mai suspină jalnic. Vocea lui Seth se aude foarte aproape din spre aleia din dreapta):

Ea-i departe peste vijelioase ape,

Depart de ea sunt imbarcați!

(Seth intră prin față, dreapta. Lavinia se întoarce cu fața spre el).

SETH (apropiindu-se): Ascultă-mă, Vinnie, n'ai auzit o împușcătură?

LAVINIA (tăios): Du-te și chiază pe doctorul Blake. Spune-i că mama s'a sinucis, înnebunită de durere din pricina morții tatei. (Apoi cum Seth o privește uluit, dar cu fața inexpresivă, Lavinia rostește răspicat): Ții minte ce să-i spui?

SETH (încet): Da, da, Vinnie... Am să-i spui așa cum spui tu... tot ce spui tu. (Posomorît, Seth pleacă prin dreapta. Lavinia se întoarce și pășește rigidă, cu chipu-i aspru și parcă de mască, urmându-l pe Orin în casă).

CORTINA

FINELE PĂRȚII A II-a DIN TRILOGIE

III

S T A F I I L E

PIESĂ ÎN PATRU ACTE (cinci tablouri)

PARTEA III-a A TRIOLOGIEI

DIN JALE SE INTRUPEAZĂ ELECTRA

STAFILE

Piesă în patru acte (cinci tablouri)

Partea a III-a a Triologiei

PERSONAJELE :

LAVINIA MANNON
OKIN, fratele ei
PETER NILES
HAZEL, sora lui
SETH
AMOS AMES
IRA MACKEL
JOE SILVA
ABNER SMALL

DECORURILE

- Actul I (Tabloul I): Exteriorul casei Mannon, într-o seară din vara anului 1866
Actul I (Tabloul al II-lea): Salonul casei (Urmează imediat după tabloul precedent)
Actul II Camera de lucru. O lună mai târziu, seara
Actul III Salonul (urmează imediat după actul al II-lea)
Actul IV Acelaș ca în actul I, Tabloul I — exteriorul casei Mannon — trei zile mai apoi, spre sfârșitul după amiezei.

ACTUL I

TABLOUL I

Exteriorul casei Mannon, pe care-l cunoaștem din părțile I-a și a II-a a triologiei. Un an mai târziu, în seara unei zile senine de vară. E imediat după asfințitul soarelui dar razele purpurii, care nu s'au stins pe cer, scaldă porticul alb într-o lumină roșiatică. Coloanele își proiectează umbra pe zidul dindărătui lor. Trepte obloanele sunt închise, iar ușa principală e astupată, invederându-se astfel că nimeni nu locuiește în casă.

Un grup de cinci bărbați se află pe alee, lângă banca din stânga, în primul plan. SETH BECKWITH e printre ei, ca și AMOS AMES, care a apărut în primul act din „Întoarcerea din războiu”. Ceilalți sunt: ABNER, SMALL, JOE SILVA și IRA MACKEL.

AMES, SMALL, SILVA și MACKEL alcătuesc, ca și orășenii din primele acte ale pieselor „Întoarcerea din războiu” și „Prigoniții”, un cor reprezentând orașul, ca un fundal omenesc al dramei Mannonilor.

Small este un om mărunț și nervos, de 65 de ani, funcționar într'un magazin de fierărie. Are părul alb, o barbă rară cu țaf de țap, ochi mari și cercetători, față rumenă, glas ascuțit și fără nuanță. SILVA este portughez, căpitanul unei corăbii de pescuit, un om gras și îngâmfat, cu glas răgușit de bas. Părul cenușiu este aspru. Are mustața mare, căruntă. Vârsta: 60 de ani. MACKEL este fermier. Fiind șchiop, se ajută de baston. Fața-i lucioasă și sbârcită, încadrată de favoriți albi. E chel. Ochii săi căprui arată vicleni. Vorbind, pare a mormăi. Toți cinci sunt beți. SETH poartă un ulcior în mână. Grupul acestor bătrâni, cu aerul unor copii care se țin de ștrengării, produce o atmosferă grotească.

SMALL: Doamne, Dumnezeu! nu cumva ți s'a lipit ulciorul de mână, Seth?

MACKEL: Afurisit om, l-a apucat sgârcenia la bătrânețe!

SILVA (deodată, începe să cânte):

Și bere, și vin

Și whiskey irlandez

Cu noaptea'n cap

Le-așteaptă marinarul.

AMES (ironic): Ce te faci dacă te prinde nevasta?

SILVA: E dusă la rudele ei, la New Bedford. Ce-mi pasă! (Începe iar să cânte).

Ura! Ura! Cânt de bucurie și de bine.

Rudele nevestei mele m'au desrobît pe mine!

AMES (bătându-l pe umeri). Ai devenit poet, Joe. (Râd cu toții).

SMALL: Doamne, Dumnezeu, Seth, nu mai ai înlmă de loc? Mă vezi cum tânjesc după o dușcă de whiskey? Parcă ți-a înghețat mâna pe ulcior. (Întinde mâna să ia ulciorul).

SETH: Nu! Jos mâna! Știu eu ce poftesci. (Face cu ochiul celorlalți). Vrea să-și dea curaj, să nu-i pese chiar dacă i s'ar așeza o stafie pe genunchi. Deștept mai ești, Abner! Vrei să-mi bei tot whiskeyul și să câștigi și prinsoarea!

MACKEL: Bine zici, Seth. Nu-l lăsa să te păcălească!

JOE: Zău, dacă stafiile seamănă cu oamenii vii, aș lăsa stafia nevestei lui Ezra să-mi stea pe genunchi. Mm! (Pleoscăe pofticios din buze).

AMES: Și eu! Ce frumoasă era!

SMALL (se uită neliniștit spre casă): Stafia ei umblă pe aici, nu-i așa?

SETH (făcând semn celorlalți): Da, stafia ei și a celorlalți Mannoni. Cimitirul e plin de Mannoni. Noptile, toți dau târcoale pe aici. Nu te teme, Abner, are cine să-ți țină de urât! (Ceilalți

râd, dar cu o veselie cam silită. Lui Small pare că i se face rău).

SMALL: Când am pus rămăşag, ne-am înţeles să nu-mi bagi în cap nimic din toate astea. (Sîlindu-se totuşi să-l înfrunte). Crezi că mă sperii? Nu există stafii!

SETH: Sunt sigur, ţi-e teamă să-mi dovedeşti că nu există stafii! Să ne înţelegem lămurit, aici, faţă de martori. Eu te las înăuntru şi pun rămăşag pe zece dolari şi cinci litri băntură că nu rămâi acolo până diseară la zece, când răsare luna. Dacă stai mai puţin, ai pierdut. Dar trebuie să rămâi pe întunec, să n'aprinzi niciun chibrit! Primeşti?

SMALL (încearcă să pară curajos). Primeşte. E ca şi cum ţi-aş fura cei zece dolari!...

SETH: Vedem noi pe urmă. (Apoi, cu un rânjet). Ne-am înţeles să intri în casă treaz. Dar am inimă bună. Te las să tragi o duşcă bună. Cât despre mine, n'aş vrea să văd — ce-ai să vezi tu! Nici cu un butoiu lângă mine. (Ii întinde ulciorul). Na! Ce, ai început să te îngălbenesci?

SMALL: Ce ţi se năzăreşte, fii serios! (Ia, însă ulciorul şi-i trage o duşcă).

MACKEL: Ia, mai potoleşte-te. Doar n'oi bea pentru noi toţi? (Small îi dă ulciorul, Mackel bea, apoi beau şi ceilalţi, iar în cele din urmă ulciorul ajunge iarăşi la Seth. Intre timp, Small vorbeşte cu Seth).

SMALL: N'ar fi mai bine să intru în casă cât mai e lumină? Aş vrea să-mi dau seama de loc, cât mai e lumină.

SETH: N'ar fi rău. N'aş vrea să te împiedici de mobile şi să strici ceva, — când or băntui stafiile şi or umbla după tine! Vinnie şi Orin trebuie să se întoarcă în curând din China şi-mi arată

ei mie dacă se strică ceva. (Ulciorul ajunge la Seth. Trage o înghițitură și, apoi, îl așează jos, pe alee). Hai! Am desfăcut șuruburile dela ușa. Poți să intri numaidecât. (Se duce spre portic, Small îl urmează, fluierând cu o voită nepăsare).

SMALL (către ceilalți, care rămân pe loc): Cu bine, băieți! Li tragem un chef cu dolarii ce-i câștig acum.

MACKEL (cu un zâmbet răutăcios): Poate l-ascultă, Abner, mă lași să-ți țin și eu una din panglici la înmormântare?

AMES: Eu am să ncerc să-ți mângâi bătrâna — dac'o vrea să fie mângâiată — ceea ce nu prea cred!

SILVA: Iar eu am să-ți stropesc florile de pe mormânt în fiecare Duminică, după slujbă. Așa sunt eu. Nu-mi uît niciodată pretenii morții!

SETH (dela portic): Și noi te vom ajuta, Joe. Dacă n'o muri, zău, îl înecăm noi în vin. (Toți izbucnesc în râs, Small e amărît. Gluma i se pare prea crudă. De pe cer a dispărut restul de luminozitate. Se întunecă).

SMALL: Să vă ia dracul pe toți! (Seth dă la o parte ușa de scânduri și deschide ușa dela intrare).

SETH: Hai! Să-ți arăt eu locul cel mai potrivit pentru ultima rugăciune (Seth și Small intră în casă. Afară, ceilalți sunt îngândurați).

AMES (exprimând părerea tuturor). N'aș vrea să fiu în pielea lui Abner! Nu trebuie să glumim cu astfel de lucru!

MACKEL: Crezi în stafii, Ames?

AMES: Tot ce se poate. Cine poate fi sigur?

MACKEL: Eu, unul cred. Ia, de pildă, casa lui Nims. Acest Nims și-a ucis nevasta cu un topor — îl cicălea toată ziua, — pe urmă s'a spân-

zurat în pod. L-am cunoscut pe Ben Willett, care a cumpărat casa. N'a putut sta în ea — a trebuit să se mute. Acum e o ruină. Ben anzea cum mișcându-se. Și nu era nici mincinos, nici fricos. Cineva bate în uși și'n geamuri, și vedea scaunele mișcându-se. Și nu era nici mincinos nici fricos.

SILVA: Există stafii! Vărul meu Manuel a văzut una. Era pe o corabie în Oceanul Indian. Un om fusese înjunghiat și aruncat peste bord. În nopțile cu lună, îl vedeau cum sta lângă cațarg și se văeta. Da, fraților, vărul meu Manuel nici el nu minte — decât când e beat — și avăzut strigoiul cu ochii lui!

AMES (uitându-se liniștit împrejur, întinde mâna să ia ulciorul): Ia, să mai bem puțin. (Ia și bea tocmăi în clipa în care Seth, venind din casă, închide ușa în urma lui).

MACKEL: Uite-l pe Seth. Văd că nu ține să stea mult înăuntru. (Seth coboară în spre ei, căutând să nu pară grăbit).

SETH (Silindu-se să glumească). Zău c'ar trebui să-l vedeți pe Abner! Se sperie până și de îmbrăcămintea mobilelor, iar dinții au și început să-i clănțane. O să dea buzna afară. Mă'n-treb dacă are zece dolari.

MACKEL (șiret): Par'că și tu tremuri puținel?

SETH (încruntat): Nu-i adevărat! Ce mă pân-diți ca niște cucuvăi?

MACKEL: Vorbeam de stafii. Crezi, într'adevăr, că umblă stafii în casa aceasta sau îți bați joc de Abner, Seth?

MACKEL (insistând): Totuși, n'ar fi mirare ca locul să fie bântuit de stafii. Doar aici s'a împușcat doamna Mannon. Crezi c'a făcut-o din pricina morții lui Ezra, cum a spus lumii fiică-sa?

SETH: Desigur!

MACKEL: Și Ezra care a murit pe neașteptate, chiar în noaptea în care s'a întors din răst-boiu. Ciudat!

SETH (supărat): Ciudat e că bătrâni proști ca tine, cu'n picior în groapă, nu-și văd de treburilor lor — cât mai au de trăit. Asta-i ciudat!

MACKEL (supărat, la rândul său). Vreu să spun că dacă n'ar fi fost vorba de familia Mannon, cu tot orașul la picioarele ei, ar fi ieșit multe încă mai prost decât mine! Iar piciorul tău e la iveală! Bătrân prost! — ești și mai bătrân și mai înfipt în groapă decât al meu!

SETH (amenințând pe Mackel cu pumnul): Nu destul de adânc ca să nu-ți pot frage o mână de bătaie.

SILVA (interpunându-se între ei): Hei, hei, cocoși bătrâni! Lupta-i interzisă!

MACKEL (domolindu-se, mormăie). Suntem într-o țară liberă, nu? Am dreptul să cred ce vreau.

AMES (deodată privind pe alce, stânga): Sstt! Ia vezi, Seth! Vine cineva!

SETH (uitându-se): Da, cine i-a mai adus și pe ăștia! Peter și Hazel. Ascundeți ulciorul repede! (Unul din ei ascunde ulciorul, după tufa de liliac. O clipă mai târziu, intră Hazel și Peter. Stau locului, surprinși la vederea lui Seth și a prietenilor săi. Seth îi salută, dându-și importanță). Bună seara; tocmai le arătam prietenilor mei...

PETER: Bună seara, Seth. Pe tine te cântam. Am primit chiar acum o telegramă. Vinnie și Orin au sosit la New-York și... (Este întrerupt de un strigăt de groază, care vine din spre casă. Pe când se întorc cu toții să vadă ce este, ușile sunt date de pereți și Small se repede afară și coboară

treptele fără a se opri. Fața-i este albă ca varul, iar ochii holbați).

SMALL (ajungând jos, lângă prietenii. Ingrozit): Doamnă! Le-am auzit, cum umblau după mine. Am fugit în camera cealaltă. Dar acolo am dat peste stafia lui Erza, în haine de judecător, ieșind din perete și, zău, am fugit! (Scoate din buzunar un bilet de bancă și-l dă lui Seth). Ia-ți banii! N'aș sta acolo nici pentru un milion! (Vorbele din urmă au domolit încordarea. Bătrânii își dau drumul într-o veselie isterică, sgomotoasă de bețivani, care râd cu urlete și se bat pe umeri).

PETER (aspru): Ce-i cu voi? Ce-a căutat înăuntru?

SETH (ținându-și răsul, încurcat): Am făcut o glumă Peter. (Apoi, întorcându-se spre Small, batjocoritor). A fost portretul lui Ezra, nu o stafie, prostule!

SMALL (indignat): Știu eu ce-i un portret, și-l cunosc eu și pe Ezra. Era el, nu portretul! Haideți să plecăm, am stat destul în locul ăsta blestemat!

SETH: Luați-o voi înainte. Vin și eu numai decăt. (Cu toții spun „bunăseara” lui Peter și Hazelei și ies din scenă, prin stânga. Vocea agitată a lui Small se pierde, în timp ce începe să năstăcească tot felul de blestemății în jurul întâmplării sale).

SETH (se întoarce spre Peter, scuizându-se): Abner Small se laudă totdeauna că e tare curajos — de aceea am pus rămașag că nu va putea rămâne multă vreme înăuntru.

HAZEL (indignată): Seth! Ce-ar spune Vinnie dac'ar ști de ce te ții tu?

SETH: N'am făcut niciun rău. Sunt sigur că Abner n'a stricat nimic. Vinnie nu s'ar supăra.

dacă ar ști. Am vrut să pun capăt svonurilor care merg prin oraș că ar fi o casă bântuită de stafii. Ați auzit și voi, nu-i așa?

PETER: Am auzit unele născociri, dar nu le-am dat nicio crezare...

SETH: Totul a început dela proasta aia, pe care am adus-o o lună după plecarea Vinniei și a lui Orin, să curețe prin casă. Ea a spus la toată lumea că-s strigoii pe aici. Știi cum prind vorbele. M'am gândit c'ar fi prilej bun să le pun capăt, prefăcând totul într-o glumă de care să râdă toată lumea. Când o să spun mâine în oraș ce s'a întâmplat, n'o să mai creadă nimeni în stafii...

PETER (aprobandu-l): Ai dreptate, Seth. Ai avut o idee foarte bună! Numai cu gluma go- nești strigoii.

SETH: Da. Dar... (șovăește, apoi se hotărăște să vorbească). Intre noi fie vorba — nu-i chiar glumă — chestia cu stafiile!...

PETER (neîncrezător): Vrei să-mi spui că și tu crezi în povestea casei bântuită de stafii!

SETH (posomorit): Poate da, poate nu. Tot ce știu e că n'aș rămâne în casă toată noaptea, de mi-ai dăruî orașul întreg.

HAZEL (impresionată, efortându-se să vorbească calm): Nu ți-e rușine să vorbești așa, Seth?

PETER: Prima dată, te-aud spunând că ți-e frică de ceva.

SETH: Câteodată, trebuie să fii de-a-binelea nebun să nu-ți fie teamă! Să nu vă între în cap că aș crede în stafii care se arată în giulgiuri, sau în alte năzbătii de-astea. Nu. Dar dăhuri necurate există, dăhuri rele care stau la pândă... Le-am simțit înăuntru, când m'am dus ziua după

treburi. Le-am simțit parcă măcinând pereții casei.

PETER: Prostii!

SETH (liniștit): Nu-s prostii, Peter. Necurațul a intrat în casa asta dela zidire — de când s'a clădit pe ură — și n'a mai ieșit de aici. Tot ce s'a petrecut în ea o dovedește. Mă credeți că v'o spun numai vouă? Și v'o spun pentru că voi doi sunteți mai aproape de Vinnie și de Orin. Acum că se înapoiază, hotărâți-i să nu mai locuiască aici. (Aducă impresionat). Pentru binele lor! (Apoi, pe alt ton). Și-acum că mi-am deșertat sufletul, spune-ți-mi ce știți despre ei. Când se întorc?

PETER: Măine. Vinnie ne-a rugat să pregătim casa. N'avem decât să începem.

SETH (cu vădită silă): Astă seară?

PETER: Da! Seth. Nu mai avem timp. Să aranjăm prin camere și să scoatem învelitorile de pe mobile.

SETH: Bine. Mă duc să aduc felinarele. Larmăturile sunt înăuntru. (Se întoarce brusc și iese prin stânga, pe aleea dintre casă și tufele de liliac).

HAZEL (privind după el, neliniștită). Nu înțeleg purtarea ciudată a lui Seth!

PETER: Nu-l lua în seamă! Șușetele bătrânești!

HAZEL (dând din cap, încet). Nu. Casa asta are, într'adevăr, ceva straniu. Am avut totdeauna acest sentiment, chiar înainte de moartea Generalului și de sinuciderea Christinei. (Infiorată). Parcă o văd și acum, șezând pe bancă în ultima seară. Ii era teamă să rămână singură! Am crezut că odată cu întoarcerea Vinniei și a lui Orin o să-i treacă. (Apoi, cu tristețe). Bietul Orin! N'am

să uit niciodată cum arăta în ziua înmormântării! Abia l-am recunoscut. Dar tu?

PETER: Nici eu. Era sfâșiat.

HAZEL: Și atitudinea lui, parc-ar fi fost în transă. Nu cred că-și dădea seama ce face sau unde se duce sau ce-l cu el, când l-a luat Vinnie în călătorie.

PETER: Călătoria aceasta a fost, pentru amândoi, cel mai bun mijloc de uitare.

HAZEL (neconvinsă): Da. Probabil — dar — (se oprește și oftează. Apoi, cu îngrijorare). Mă întreb ce-o fi făcând Orin. Scrisorile Vinnieei pomenesc puțin despre ei amândoi. Vorbesc numai de călătorie. (Seth se apropie, fluierând. Aduce două lanterne aprinse). Uite-l pe Seth. (Hazel urcă treptele spre portic. Peter o urmează. Ea șovăește și rămâne să se uite la casă. Cu glas scăzut aproape înfricată). Avea dreptate Seth. Simți cum te cuprinde un fior, îndată ce pășești în ea.

PETER: Prostii! Te-a influențat și pe tine. (Apoi, râzând, încet). Ia auzi-l cum fluieră să-și dea curaj! (Seth vine din stânga. Ii dă lui Peter una din lanterne).

SETH: Ha! Peter.

HAZEL: Bine. Haidem înăuntru. Mai bine, hai întâi cu mine la bucătărie, Peter, să-mi ajuți să aprind focul. (Cu toții intră în casă. Pauză, în care timp se poate auzi cum Peter deschide ferestrele dindărătul obloanelor de la parter. Apoi, tăcere. Pe urmă, apare Lavinia dinspre aleea din stânga și rămâne să privească locuința. Spectatorul observă, de îndată, o schimbare extraordinară în înfățișarea Laviniei. Trupul, mai înainte atât de subțire și nedesvoltat, s'a împlinit. Mișcările și-au pierdut rigiditatea. Are acum o

asemănare izbitoare, în toate privințele, cu mama ei. Și-a însușit până și culoarea preferată a acesteia, verdele. Trece pe lângă tufele de liliac și rămâne acolo privind casa).

LAVINIA (se întoarce și vorbește pe un ton mângâietor, cu care desmierzi un copil): De ce te-ai oprit acolo, Orin? Nu-ți fie teamă. Vino încoace! (Orin intră prin stânga, încet și șovăind. Își ține acum trupul drept, țeapăn ca un soldat. Mișcările și atitudinile lui sunt, acum, la fel cu acelea ale unei statui, cum erau și la tatăl său. Pe lângă mustață, poartă acum și o barbă tăiată scurt, ceea ce accentuează și mai mult asemănarea cu tatăl său. În nemișcare, aparența de mască a Mannonilor este mai pronunțată ca oricând. A devenit îngrozitor de slab, iar hainele negre, pe care le poartă, îi atârnă pe trup. Chipul său răătăcit și pământnițu are o expresie lipsită de viață, goală. Lavinia îl privește neliniștită, ascunzându-și teama sub maternul ei ton mângâietor). Trebuie să ai curaj. E o mare încercare. Trebuie s'o înfrunți! (Apoi, îngrijorată, văzând că Orin nu răspunde). Crezi că ai să poți — acum că suntem aici?

ORIN (plictisit): Am să pot — grație ție.

LAVINIA (îi ia mâna și o bate ușor, încurajându-l): E tot ce vroiam! Să te aud vorbind astfel. (Intorcându-se spre casă). Uite, zăresc o lumină prin obloanele salonului. Trebuie să fie Peter și Hazel. (Apoi, observând că Orin tot nu privește spre casă). De ce nu privești casa? Ti-e frică? (Apoi aspru, pe ton poruncitor): Orin! Vreau să privești! M'auzi?

ORIN (năuc și supus): Da, Vinnie. (Întoarce capul, privește casa și oftează adânc).

LAVINIA (cu ochii ațintiți asupra lui, ca și

cum ar vrea să-i treacă tăria ei). Ei? Nu-i așa că nu vezi nicio stafie? Spune!

ORIN: (ascultător): Nu.

LAVINIA: Fîndcă nu există stafii! Mărturisește-mi că nu crezi în stafii, Orin.

ORIN (același joc): Nu există stafii, Lavinia!

LAVINIA (neliniștită, îl cercetează, apoi părînd mulțumită): Hai înăuntru, vom găsi pe Hazel și pe Peter. Le vom face o surpriză.. (Îl ia de braț și-l conduce pe trepte. El umblă ca un automat. Când ajung la locul în care a văzut-o pentru ultima dată pe Christine, la sfârșitul actului al V-lea din „Prigoniții”, Orin se oprește înfiorat).

ORIN (bâigue, arătînd): Aici... aici... am văzut-o pentru ultima dată în viață!

LAVINIA (cu repeziciune, grăbindu-l, poruncitoare): Toate astea s'au sfârșit! Morții au uitat de noi. Și noi de ei. Hai! (El o ascultă, ca de lemn. Ea îl împinge pe scări, apoi amîndoi intră în casă).

CORTINA

ACTUL I

TABLOUL II

Același decor ca în Actul al III-lea din „Prigoniții”. Salonul casei MANNON. PETER a aprins cele două lumânări de pe cămin și a pus lanterna pe masa din față. În lumina slabă, pălpâindă, încăperea pare plină de umbre. Salonul are acea înfățișare lipsită de vlață a încăperilor care au stat multă vreme închise. Mobilele, cu învelișurile pe ele, au un aspect fantomatic. În lumina pălpâindă a lumânării, ochii MANNONILOR din portrete te urmăresc cu o aspră severitate.

LAVINIA (apare în pragul din fund. În camera luminată, se poate observa mai bine izbitoarea schimbare a înfățișării ei. La prima vedere, poate fi confundată cu mama ei, așa cum aceasta ne-a apărut în actul întâi din „Întoarcerea din războiu”. Pare o femeie matură, sigură pe puterea ei de seducțiune. Părul ei castaniu-arămiu este pieptănat la fel cum și-l pieptăna mama ei. Rochia ei verde pare o copie a aceleia pe care Christine a purtat-o în actul I din „Întoarcerea din războiu”. Înaintează încet. Mișcările trupului au acum grația feminină a mișcărilor trupului Christinei. Ochii îi sunt atrași de ochii Mannonilor din perete. Se apropie în silă, împotriva voinței ei până ajunge exact în dreptul portretelor, în fața căminului, fiind dominată de aceste tablouri ce planează deasupra capului ei. Deodată li se adresează cu o voce aspră, dușmănoasă). De ce vă uitați așa la mine? Mi-am făcut datoria față

de voi. Totul s'a sfârșit! Totul e uitat! (Își ia privirile dela ei, se întoarce și observă că Orin n'a urmat-o în cameră. Indată e neliniștită și speriată. Aleargă spre ușă, strigând): Orin!

ORIN (a cărui voce vine din hallul întunecat) Sunt aici.

LAVINIA: Ce faci acolo? Vino încoace! (Orin se arată în prag. Pare năuc. În ochi are o expresie sălbatică, înspăimântată. Alergă înspre ea, parcă pentru apărare. Ea exclamă speriată): Orin! Ce-1 asta?

ORIN (bizar): Am fost în birou. Eram sigur că mă așteaptă mama, acolo... (Chinuîț). Dar nu e acolo. Nu-i nicăiri. Numa! ei sunt aici... (Arată spre portrete). Sunt peste tot! Mama a plecat pentru totdeauna. Nu mă mai poate ierta!

LAVINIA (aspru): Orin! Taci odată!

ORIN (nu-i dă nicio atenție. Deodată, încearcă o amarnică și dușmănoasă sfidare). N'are decăt! Ce-am eu cu dânsa? Nu mai sînt fiul ei. Sunt fiul tatei. Sunt un Mannon! Ei trebuie să mă întâmpine aici, nu ea!

LAVINIA (mânioasă, poruncind): Incetează! M'auzi?

ORIN (adus la realitate de tonul vocii ei, — stânjenit și trist). Nu te supăra, Vinnie, nu vreau să te supăr!

LAVINIA (îl mângâie): Nu sunt supărată, dragul meu. Stăpâne-te-te și — capul sus! (Ducându-l până la canapea): Hai! Vino aici! Să sedem o clipă — și să ne deprindem aici. Suntem la noi acasă. (Se așează amândoi. Îi pune brațul pe umeri. Muștrătoare). Nu știi cât mă înspăimântă cu purtarea ta ciudată? Nu o faci împotriva meu, nu-i așa?

ORIN (adânc mișcat): Iau mărtor pe Dumnezeu

zeu. Vinnie! Tot ce mi-a rămas pe lume, ești tu. (Îi ia mâna și i-o sărută umil).

LAVINIA (mângâindu-l): Așa te vreau. (Revenindu-și la realitate — voioasă). Peter și Hazel trebuie să fie la bucătărie. Nu-ți pare bine s'o revezi pe Hazel?

ORIN (iarăși plictisit): În călătoria de înapoiere mi-ai vorbit tot timpul de ei. De ce? Nu văd ce-i mai feagă de noi.

LAVINIA: Îi leagă foarte mult și pe noi la fel. Prietenia și dragostea lor ne vor ajuta, mai mult ca orice, să uităm tot ce-a fost.

ORIN (cu bruscă asprime): Să uităm? Credeam că tu ai dat totul uiării — dacă te mai năpădea vreodată trecutul — ceea ce cred că nu ți s'a întâmplat. (Sumbri și amărât). Ce drept mai avem — eu și tu — la dragoste?

LAVINIA (sfidătoare): Avem tot dreptul!

ORIN (cu necaz): Așa credea și mama... (Apoi, cu o privire ciudată). Nici nu știi cât de mult semenii acum cu mama, Vinnie. Nu numai că te-ai făcut tot atât de frumoasă...

LAVINIA (cu o ciudat de timidă aviditate): Mă crezi, într'adevăr, la fel de frumoasă ca ea, Orin?

ORIN (ca și cum n'ar fi fost întrerupt). Mă gândesc la prefacerea din sufletul tău. Te-am observat de când am plecat. Incetul cu incetul, sufletul tău s'a transformat în sufletul mamei — ca și cum i l-ar fi furat — ca și cum moartea ei te-ar fi desrobît — ca să-i iei locul!

LAVINIA (neliniștită): Iar începi cu prostiile!

ORIN (uricios): Nu mai crezi în suflete? Să locuim aici o bucată de vreme și vei crede! Sufletele Mannonilor îți vor purta de grijă. (Se întoarce batjocoritor spre portrete): Întreabă-i, dacă n'am dreptate.

LAVINIA (aspru): Orin! Ce te-a apucat? N'ai mai avut o astfel de criză, de când am părăsit insulele. Mi-ai jurat că ai să fii cuminte — altfel n'aș fi acceptat niciodată să ne'ntoarcem acasă.

ORIN (cu aer bizar și răutăcios): Trebuia să găsească un mijloc de a pleca de acolo. Trebuia să te conving într'un fel. Mi-era datoria de frate. Dacă mai stăteai mult acolo... (Râde încet, într'un mod neplăcut).

LAVINIA (vag stânjenită): Nu știu ce vrei să spui. Doar pentru tine m'am dus acolo.

ORIN (râzând iarăși). Da — dar pe urmă...

LAVINIA (aspru): Orin, mi-ai făgăduit c'ai să isprăvești cu prostiile! (El o aprobă cu blând dește. Ea continuă — muștrătoare). Adu-ți aminte prin câte am trecut, din cauza ta. Luni de zile n'ai știut ce-i cu tine. Trăiam tot timpul cu frica'n sân, să nu spui ceva, care să ne fie fatal. N'aș mai vrea să trăiesc clipele acelea, pentru nimic în lume. Adu-ți aminte că tu ai vrut să ne întoarcem acasă. Mi-ai spus că dacă te-ai întoarce acasă și-ai înfrunța strigoii, ai scăpa, pentru totdeauna, de povara trecutului.

ORIN: Da, Vinnie, așa e.

LAVINIA: Și eu te-am crezut. Păreau atât de stăpân pe tine. Acum ai devenit iarăși atât de ciudat, dintr'odată. Mă sperii. Totul depinde cum îți vei reîncepe viața aici. (Pe un ton aspru-poruncitor). Ascultă, Orin! Vreau să-ți începi din nou viața, înfruntând toate stafiile, chiar din clipa asta. (Orin se întoarce către Lavinia și din clipa asta ochii rămân țintă în ochii ei. Ea-l întreabă cu severitate): Cine l-a ucis pe tata?

ORIN (poticnindu-se): Brant l-a ucis... din răz-bunare pentru...

LAVINIA (și mai severă): Cine l-a ucis pe tata? Răspunde-mi!

ORIN (înfiorat): Mama era sub influența lui...

LAVINIA: Minți. Ea l-a influențat. Știi foarte bine adevărul.

ORIN: Da.

LAVINIA: A fost o adulteră și o ucigașă, nu-i așa?

ORIN: Da.

LAVINIA: Dacă am fi denunțat-o, ar fi fost condamnată la spânzurătoare, nu-i așa?

ORIN: Da.

LAVINIA: Dar noi am apărut-o. Ar fi putut trăi mai departe, dacă vroia! Ea s'a sinucis — de bună voie! S'a pedepsit singură. A fost un act de dreptate! Tu n'ai avut niciun amestec. Ai înțeles acum, nu-i așa? (Cum Orin șovăiește și e cuprins de un tremur puternic, ea îl sgâlțae cu violență). Spune!

ORIN (aproape în șoaptă): Da, am înțeles.

LAVINIA: Iar credința ta că ai fi vinovat de moartea ei, nu-i decât rodul unei închipuiri smintite, pe care nu o vei mai avea niciodată.

ORIN: Nu, n'o voi mai avea niciodată.

LAVINIA (mulțumită, dar sleită de încercarea de-a fi insuflat lui Orin propria-i voință). Așa. Vezi că poți, dacă vrei! (Il sărută. El se lasă copleșit la pieptul ei, suspinând încet. Ea îl mângâie). Hai! Nu mai plânge! Ar trebui să fii tare! Le-a' dovedit strigoilor că poți râde în fața lor. (Apoi, brusc pentru a-i schimba gândurile). Și acum, ajută-mi să scot învelitorile de pe mobile. Să facem puțină ordine în casă. (Lavinia începe lucrul. Orin o ajută o clipă. Apoi, se duce la una dintre ferestre, împinge oblonul și privește încrămențit afară. Peter apare în ușa din

fund. La vederea Laviniei, rămâne locului, tresare, crezând, pentru o clipă, că are în fața lui stafia Christinei, și scoate un strigăt de groază. În același moment, Lavinia-l vede și ea. Il privește cu o poftă stranie. Il chiamă cu glas dulce: **Peter!** (Merge la el surâzând, așa cum i-ar surâde mama ei). **Nu mă mai recunoști, Peter?**

PETER (bâlbâindu-se): **Vinnie!** Credeam... că-i... Nu-mi dădeam seama că ești tu. Semenă atât de mult cu... (Vrând să repare, cu stângăcie). Vroiam să spun că... te-ai schimbat atât de mult... și nu ne așteptam să sosiți așa de... (Mecanic, îi ia mâna, în timp ce privește încremenit pe Lavinia).

LAVINIA: Știu. Întâi am vroit să rămânem la New-York astă seară; apoi, ne-am hotărît să venim de-a-dreptul acasă. (Surâzându-i, cu conștiința că-i aparține). Ia să te văd, Peter. Tu n'ai fost plecat și nici nu te-ai schimbat, nu-i așa? Nu, nu te-ai schimbat de loc, slavă Domnului! Apropiindu-mă de casă m'am gândit tot timpul la tine și măntrebam dacă... mă temeam că te-ai schimbat.

PETER (luându-și curaj): Știi, foarte bine, că nu m'aș putea schimba niciodată, față de tine! (Apoi, speriat de această îndrăzneală își întoarce privirile).

LAVINIA (necăjindu-l): Nici nu mi-ai spus că-ți pare bine să mă vezi.

PETER (din nou, cu privirea îndreaptă asupra ei, fascinat. Un val de dragoste și dor îi învinge timiditatea. Direct). Știi cât de mult... (Apoi se întoarce din nou rușinat, refugiindu-se într-o vorbire precipitată). Zău, Vinnie, ar fi trebuit să ne vestești mai din timp. Abia am intrat în casă. Am fost cu Hazel în bucătărie și am făcut focul.

LAVINIA (râzând cu blândete): Da. Ești același Peter drag al nostru. Tot îți mai este teamă de mine. Acum, nu trebuie să-ți mai fie. Știu că am fost nesuferită și rece, dar...

PETER: Cine a spus-o? Nu-i adevărat. (Cu entusiasm). Ești atât de frumoasă și de... sănătoasă! Călătoria ți-a făcut foarte bine. (Sorbind-o din ochi): Nu mă pot obișnui să te văd în culori deschise. Te îmbrăcai totdeauna în negru.

LAVINIA (cu un surâs straniu): Pe atunci eram moartă.

PETER: Ar trebui să te îmbraci totdeauna așa.

LAVINIA (foarte încântată): Crezi?

PETER: Da. Îți stă foarte bine. Am... (Apoi, stânjenit, schimbă vorba). Dar unde e Orin?

LAVINIA (privind împrejur): Era aici. (Îl vede la fereastră): Orin, ce faci acolo? Uite-l pe Peter. (Orin trage oblonul pe care-l deschisese, înaintează cu privirea încrămențită de parcă nici n'ar ști că mai e cineva de față. Lavinia îl observă neliniștită și-i vorbește cu asprime). Nu-l vezi pe Peter? De ce nu-i vorbești! Nu fii sălbatic!

PETER (binevoitor): Lasă-l în pace. Bună seara, Orin! Ce bine-mi pare că te-ai întors. (Își dau mâna. Peter își ascunde anevoie surprinderea de a-l vedea astfel pe Orin).

ORIN (revenindu-și, se silește să suradă și face o efortare să se poarte prietenește, ca odinioară cu Peter). Bună seara, Peter. Cred că știi cât îmi pare de bine. Vinnie e tot moralista de altădată, ți-aduc aminte, întotdeauna gata să mă nvețe cum să mă port...

PETER: Țin minte! Dar, ia spune-mi, parcă s'a schimbat? Gata să n'o mai recunoască! S'a in-

grășat așa de mult. Tocmai îi spuneam cât de bine îi stă'n rochi! deschise. Nu ești de acord?

ORIN (deodată, pe un ton răutăcios): N'ai întrebat-o de ce a furat culorile mamei? Nu știu încă de ce... Și cred că nici dânsa nu știe. Dar faptul acesta trebuie să aibă un motiv ciudat, o cauză pe care am s'o descopăr!

LAVINIA (îi face semn lui Peter să nu-l ia în serios pe Orin. Apoi, se căznește să surăcă): Nu lua în seamă tot ce spune, Peter.

ORIN (viclean, insinuant, ironic): A devenit romantică. Inchipuește-ți! Influența Oceanului „de-un adânc și întunecat albastru”... și a insulelor — nu, Vinnie?

PETER (surprins): V-ați oprit pe insule?

ORIN: Da. Am profitat că ne aflam pe una dintre corăbiile familiei Mannon și l-am rugat pe căpitan să vie să ne lă. Am stat o lună întregă. (Cu o aprigă dușmănie). Dar s'au dovedit a fi fi insulele Vinniei, nu ale mele. Pe mine m'au scârbit... Femeile acelea goale m'au desgustat. Probabil că sunt prea puritan, pentru ca dintr'un Mannon să devin păgân. Dar s'o fi văzut pe Vinnie... printre toți bărbații aceia...

LAVINIA (revoltată, însă cu oarecare vinovăție: Cum poți să...)

ORIN (batjocoritor): Frumoși și cu inimă albastră, nu-i așa Vinnie? Cu cârpe colorate la mijloc și cu flori la ureche! La început, a fost puțin revoltată de dansurile lor, dar pe urmă s'a îndrăgostit de fiii insulelor! Dacă mai rămâneam încă o lună, aș fi găsit-o și pe ea într'o noapte cu lună, dansând sub palmieri, goală ca și celelalte!

LAVINIA: Orin! Ești desgustător!

ORIN (arătând spre portrete — ironic): Inchi-

puește-ți, dacă poți, reacțiunea acestor Mannoni cu frica lui Dumnezeu în fața unui astfel de spectacol!

LAVINIA (aruncând o privire îngrijorată lui Peter: Cum poți născoci povești așa degustătoare?

ORIN (cu un surâs tăinuit, răutăcios): N'am fost chiar atât de orb pe cât mă făceam. Îți amintești de Avahanni?

LAVINIA (furioasă): Isprăvește, odată! (Orin se supune. Ea se silește să suradă și ia un ton mângâietor de mamă). De ce nu ești cuminte? Ce-o să creadă Peter? Sigur, știe el că vrei să mă necăjești — dar nu trebuie să mergi prea departe. Nu-i frumos. (Apoi, schimbând brusc subiectul). De ce nu te duci să vorbești cu Hazel? Stai să te văd. Vreau să arăți cât mai frumos, când va da cu ochi de tine! (Ii potrivește hainele, cămașa, cravata, ca o mamă. Orin se înțepenește într-o atitudine soldățească, ceea ce pe Lavinia o jignește): Nu te ține ca o prăjină! Ce chipeș ai fi dacă ți-ai rade barba asta uricioasă și nu te-ai ține ca un soldat de plumb!

ORIN (cu aer viclean): N'aș mai semăna atât cu tata! Aș semăna mai mult cu un romantic căpitan de corabie, nu-i așa. (Cum ea tresare și-l privește speriată, Orin surâde cu răutate și batjocură). Nu te speria așa, Vinnie!

LAVINIA (speriată, aruncă o privire lui Peter. Apoi, rugătoare, dar și amenințătoare către Orin). Sstt! Mi-ai făgăduit că termini cu năzbățiile! (Il bate pe umăr). Așa! Acum dă fuga la Hazel!

ORIN (bănuitor, își plimbă privirea dela ea la el): Abia aștepti să scăpați de mine. (Se ntoarce și părăsește camera, țepăn și jignit. La-

vinia se întoarce spre Peter. Purtarea lui Orin i-a cerut o concentrare care a obosit-o. Deodată, pare slăbită și speriată).

PETER (foarte mirat): Ce-i cu el?

LAVINIA (cu un glas încordat): Același lucru ca și înainte: urmările războiului, pe deasupra moartea tatel. — apoi groaznica lovitură cu sinuciderea mamei...

PETER (o cuprinde cu brațul, consolând-o). Nu-i nimic. N'avea nicio grijă, Vinnie!

LAVINIA (sprijinindu-și capul la pieptul lui Peter, recunoscătoare): Mulțumesc, Peter! Ești atât de bun! (Apoi, privindu-l drept în ochi). Mă mai iubești, Peter?

PETER: Mai întrebi? (O strânge la piept cu oarecare teamă și îi șoptește). Dar tu... acum crezi că m'ai putea iubi?

LAVINIA: Da!

PETER: Intr'adevăr?

LAVINIA: Da. Cred. M'am gândit mult la tine! Toate lucrurile îmi aduceau aminte de tine — corabia — marea — tot ce era cinstit și curat! Și indigenii de pe insule mi-au amintit de tine. Erau atât de frumoși, cu suflet ales... (Apoi, precipitat). Nu trebuie să crezi cele ce a spus Orin despre insule. A devenit un adevărat Mannon, evlavios și puritan.

PETER (uimit): Vinnie...

LAVINIA: Știu, trebuie să-ți pară foarte curios să mă auzi vorbind astfel. Dar, ține seama, că numai pe jumătate port în mine sângele Mannonilor. (Privește sfidătoare portretele). Față de ei mi-am îndeplinit toată datoria! N'ar putea crâncni că nu mi-am făcut-o!

PETER (amăgit și fericit). Doamne! Cum te-ai schimbat! Imi pare atât de bine.

LAVINIA: Ormă mă necăjește într-una spunând că m'am uitat la săbaticul acela de pe insulă. Adevărul e că ei îmi zâmbea și eu trebuia să-l răspund.

PETER (necăjind-o): Incep să fiu și eu gelos.

LAVINIA: N'ai de ce. Îmi aducea aminte de tine. Mă lăcea să mă gândească la căsătoria noastră și la... tot...

PETER: Atunci retrag tot ce am spus. Trebuie să-i fiu recunoscător. (O trage spre el).

LAVINIA (visătoare): Dac'ai ști ce-au însemnat insulele acelea pentru mine! Sălășluia acolo ceva frumos și misterios — un duh — duhul dragostei care emană din pământ și din apă. Mă făcut să uit de moarte. Acolo nu există lumea de apoi. Există doar lumea asta — pământul cald îmbrățișat de razele lunii — alizeele fremătând printre palmieri — valurile care se izbesc de stâncile corailor — focuri strălucind în noapte — bătaia tobelor svăenind ca inima — localnicii dansând goi, nevinovați, fără conștiința păcatului. (Se oprește brusc, speriată). Parcă aș fi o moară stricăță. Trebuie să mă crezi smintită!

PETER (râzând încet): De loc! Mă bucur că te văd așa. Înainte, trebuia să ți se scoată cuvintele cu cleștele.

LAVINIA (cuprinsă, deodată, de o recunoscătoare iubire. Fără a se mai stăpâni, îl cuprinde cu amândouă brațele). Peter, strânge-mă tare în brațele tale! Vreau să știu ce e dragostea! Dragostea e cel mai frumos lucru pe lume. N'am știut până acum. Am fost o proastă. (Îl sărută pătimaș. Peter o sărută și el, stârnit și'n același timp puțin uimit de îndrăzneala ei. Ea continuă cu un glas străbătut de dorință): Ne vom căsători în curând — nu-i așa — și ne vom stabili

la țară, departe de oameni și de oameni și de clevetiri. Vom ridica o insulă a noastră, vom avea copii pe care-i vom iubi și îi vom învăța să iubească viața, încât să nu fie niciodată stăpâniți de ură și de moarte! (Tresare, șoptindu-și): Am uitat de Orin!

PETER: Ce legătură are căsătoria noastră cu Orin?

LAVINIA: Nu-l pot lăsa singur până nu se face bine. Mă tem să nu...

PETER: N'are decât să stea cu noi.

LAVINIA (cu o bruscă intensitate): Nu! Vreau să nu mai am a face cu trecutul. (Apoi, uitându-se repede la el, pe un ton de spovedanie). Vreau să-ți spun ce e cu Orin... să mă poți ajuta împreună cu Hazel. Orin se simte vinovat de sinuciderea mamei. S'a certat cu ea în seara aceea. Era gelos și absurd; i-a spus lucruri pe care le-a regretat apoi, dar care i-au muștră conștiința, ajungând să se socotească vinovat de moartea ei.

PETER: Dar asta-i curată nebunie!

LAVINIA: Știu și eu, Peter, dar nu-i nimic de făcut, când îl apucă vedențiile acestea. Să nu crezi că e mereu așa cum l-ai văzut astăseară. De obicei, este ca înainte — doar mai tăcut și mai trist — atât de trist că mi se rupe inima. Spune-i, te rog, toate astea Hazelei, să fie îngăduitoare, dacă i-ar declara vreo năzbâtie.

PETER: Am să-l spun. Și, acum, nu mai fii supărată din pricina lui. Vom găsi noi un mijloc să-l vindecăm.

LAVINIA (din nou, recunoscătoare și sentimentală): Ți mulțumesc, Peter: (Il sărută. În acest timp Hazel și Orin apar în pragul din fund. Hazel, uimită în prima clipă, surâde, arătându-se bucurasă. Orin tresare de parcă ar fi fost lovit

de ceva. Îi privește cu furie de om gelos și-și strânge pumnii de parc'ar vrea să-î lovească).

HAZEL (râzând, necăjindu-i): **Mi se pare că n'avem ce căuta aici, Orin.** (Peter și Vinnie se despart zăpăciți).

ORIN (amenințător): **Aha, acum mă dumiresc eu. Bine...**

LAVINIA (speriată, dar căutând să fie severă): **Orin!**

ORIN (încearcă să se stăpânească. Zăpăcit, caută să zâmbească, dar zâmbetul îi este de om bolnav): **Nu fii atât de gravă, domnișoară moralistă! Te-am speriat în glumă!** (Intorcându-se spre Peter, îi întinde mâna cu un zâmbet hidos). **Cred că e cazul să te felicit. Îmi pare bine.** (Peter îi ia mâna cu stângăcie. Hazel vine la Lavinia s'o felicite. Chipul Hazelei e turburat. Lavinia privește pe Orin cu niște ochi plini de teamă).

CORTINA

ACTUL II

Decorul același ca în actul al III-lea din „Prigoniții”, camera de lucru a lui EZRA MANNON. O lună mai târziu, seara. Obloanele ferestrelor sunt închise. Lumina lumânărilor de pe cămin se proiectează pe portretul lui EZRA MANNON, în robă de magistrat. Orin șade pe scaunul tatălui său, în stânga biroului și scrie la lumina unei lămpi. Lângă brațul său drept se găsește un mic teanc de manuscrise. ORIN lucrează cu sârguință. A îmbătrânit în luna cea trecut. Arată aproape tot atât de bătrân ca tatăl său în portret. Este îmbrăcat în negru și, astfel, deosebirea dintre ei este aproape neînsemnată. Când se oprește din scris și recitește pasajul pe care tocmai l-a terminat, un hidos zâmbet de satisfacție îi apare pe buze. Apoi, pune jos hârtia și ridică privirea spre portret, sprijinindu-se de speteaza scaunului.

ORIN (sardonice, adresându-se portretului): Adevărul, întregul adevăr și nimic altă decât adevărul! Asta-mi cere tată? Ești sigur că vrei întregul adevăr? Ce vor spune vecinii, dacă se va cunoaște vreodată adevărul întreg? (Râde încet — palid). Gîngărită hotărîre din partea ă-v., domnule judecător! (Cineva bate la ușă. Orin strânge repede foile și le pune în sertarul biroului). Cine-i acolo?

LAVINIA: Eu sunt!

ORIN (încuie repede sertarul și pune cheile în buzunar): Ce vrei?

LAVINIA (aspru): Deschide ușa. te rog!

ORIN: Bine. Imediat. (Orândușe în grabă masa, ia la întâmplare o carte din raft, o așază deschisă pe masă, ea și cum ar fi în curs de a o

ceti. Apoi, descuie ușa și se întoarce la birou, în timp ce Lavinia intră în cameră. Ea poartă o rochie de catifea verde, asemănătoare aceleia pe care a purtat-o Christine în actul al III-lea din „Întoarcerea din războiu”, ceea ce îi scoate în relief părul și ochii. E vădit că, sub o înfățișare calmă, ea ascunde un sentiment de teamă și de desperare).

LAVINIA (îl privește bănuitoare, dar se silește să păstreze un ton firesc): De ce te-ai închis în birou? (Vine până la birou). Ce faci?

ORIN: Citesc.

LAVINIA (ia cartea în mână): Cărți de drept? Cărțile tatei?

ORIN (ironic): De ce nu? Mă gândesc să studiez dreptul. Ți-ai minte că a fost dorința lui.

LAVINIA: Îți închipui că am să te cred, Orin? Spune-mi adevărul: ce faci aici?

ORIN: Curioasă mai ești!

LAVINIA (sforțându-se să suradă): Am și motive. Te porți atât de ciudat în ultima vreme, încuindu-te aici cu perdelele lăsate, cu lampa arzând chiar și în toiul zilei. Nu-ți face bine să stai în camera asta închisă, pe-o astfel de vreme. Ar trebui să stai afară, la aer.

ORIN (aspru): Urăsc lumina zilei. Ochii lumii pară mă învinovătesc. Nu, noi am renunțat la lumina zilei, sub care trăiesc oamenii normali — sau mai curând ea renunță la noi. Noaptea veșnică — întunerecul morții în viață — acești bârlogul celor vinovați! Tu crezi că poți scăpa, dar eu nu sunt atât de smintit să cred ca tine!

LAVINIA: Iar începi cu neghiobiile!

ORIN: Apoi găsesc lumina artificială mult mai potrivită pentru lucrarea mea — lumina omenească, nu cea dumnezeiască — acea biată strădanie

a omului de a se înțelege pe sine, de a exista pentru el însuși în întunec! E însuși simbolul vieții omenești — o lampă arzând într-o încăpere plină de umbre care-l așteaptă!

LAVINIA: Lucrarea ta? Ce lucrare?

ORIN (ironic): Studiul legii crimei și a pedepselor, precum ai văzut.

LAVINIA (silingu-se iarăși să suradă, se duce de lângă el): Bine, dacă nu vrei să-mi spui. N'ai decât să faci mai departe pe misteriosul, dacă-ți place. (Cu glas încordat). Aerul e atât de închis aici! E înăbușitor! Nu-ți face bine! (Se duce la fereastră, împinge brusc obloanele și privește afară. E o besnă ca smoala. O singură stea nu-i pe cer).

ORIN (sumbru): Întunec și nicio stea, care să ne îndrumeze. Încotro mergem noi, Vinnie? (Apoi, răsând, încet). Știi! Crezi că știi încotro mergi — dar sunt atâtea alunecături, nu ita!

LAVINIA (cu glas strident, de parcă și-ar pierde stăpânirea de sine). Taci! Nu te poți gândi decât la... (Apoi, înfrângându-se, vine la el cu blândețe). Iartă-mă. Sunt foarte nervoasă asta seară. Cred că din cauza căldurii. Și tu nu mai uiți o clipă trecutul. E tot ce poate fi mai rău pentru sănătatea ta. (Il bate ușor pe braț, mângâietor). Sunt convinsă, dragul meu.

ORIN: Îți mulțumeesc că-mi porți grija. Dar, în privința sănătății mele, de geaba orice speranță. Din întâmplare, mă simt foarte bine!

LAVINIA (învârtindu-se în jurul său, schimbă vorba): Cum îmi poți strecura asemenea grozăvii? (Din nou, controlându-se, surâde silit). Știu că vrei să mă necăjești... și n'am să-ți fac jocul. Sunt atât de mulțumită că te simți bine. Ai mân-

cat cu poftă astă seară. Lunga plimbare, pe care am făcut-o cu Hazel, ți-a prins bine.

ORIN (moale): Da. (Se lasă în scaunul lui din stânga mesei). De ce nu mă lași niciodată singur cu ea? Ai fost de acord s'o cer în căsătorie — și acum, când ne-am logodit, nu ne lași niciodată singuri. (Apoi, cu surâs amar). Cunoșc destul de bine motivul. Ți-e teamă să nu-i spun ceva.

LAVINIA (se așează pe scaunul din fața lui — obosită): Mai poți să-mi faci vreo imputare după purtarea pe care ai avut-o?

ORIN (sumbru): Nu. Și mie mi-e teamă să rămân prea mult singur cu ea — mi-e teamă de mine însumi; n'am dreptul să trăiesc în lumea ei. Dragostea ce mi-o hărăzește mă face să mă socot mai puțin vrednic, chiar în fața ochilor mei! (Apoi, cu un râs aspru). Și'n acelaș timp de-un milion de ori mai vinovăt — acesta-i blestemul! Mi-e teamă că nu ți-e dat să scapi de mine, cu ajutorul Hazelei. Ea este încă una din insulele pierdute! Te previn că-i mai bine pentru tine s'o ții pe Hazel departe. Atunci când văd strălucind în ochii ei dragostea pentru un ucigaș, vina mă copleșește până în gâtlee, ca o otravă — și-mi vine să-i dau drumul afa-ă... să mă spovedesc odată!

LAVINIA (cu voce scăzută): Da, asta-i chinul meu — ca într'una din crizele tale să nu spui ceva — acum când nu mai e nicio bănuială.

ORIN (aspru): Speri să scapi de răsplată? Nu se poate. Mărturisește și ispășește, până la împlinirea legii! E singurul mijloc să ne curățim sufletele de sângele mamei noastre.

LAVINIA (căutând să-i smulgă aceste gânduri): Sstt! Tac!

ORIN: Intreabă-l pe tatăl tău — judecătorul — dacă nu-i așa! El știe. Mi-o spune fără încetare.

LAVINIA: Doamne! Iar începi! N'ai să scapi niciodată de absurdele remușcări ale conștiinței? Nu vezi cum mă chinuești? Mă faci să mă simt vinovată, văzându-te astfel. (Cu instinctivă răbufnire a vechii ei gelozii). Cum mai poți iubi pe-această femeie mărșavă — când știi prea bine că vroia să te părăsească și să se mărite cu acel nemernic...

ORIN (învinovățind-o usturător): Da. Toamai așa cum vrei și tu să mă părăsești și să te măriți cu Peter! Dar, ascultă-mă pe mine, n'ai să reușești! Ai să încetezi îndată cu meșteșugurile tale, când vei afla ce-am scris!

LAVINIA (încordată): Ce-ai scris?

ORIN (furia i s'a schimbat într-o voluptoasă satisfacție): Ți-e frică, nu-i așa? Foarte bine, are și de ce să-ți fie!

LAVINIA: Spune-mi ce-ai scris!

ORIN: Nu te privește!

LAVINIA: Trebuie să știu!

ORIN: Bine. Dat fiindcă am isprăvit — acum ți-aș putea spune. La cererea sa insistentă. (Batjocoritor, arată cu mâna portretul). Ca ultim urmaș masculin al familiei Mannon — Slavă Domnului că nu mai sunt și alții — am scris istoria familiei noastre! (Adaugă, aruncând o privire portretului și răsând răutăcios). Nu susțin că el aprobă, în totul, cele ce am scris.

LAVINIA (căutând să rămână calmă. Cu încordare): Ce fel de istorie ai scris?

ORIN: O istorie adevărată a tuturor crimelor din familie noastră, începând cu cea a bunicu-

lui Abe — istoria tuturor crimelor — inclusiv a noastră, mă pricepi?

LAVINIA (speriată): Vrei să spui c'ai scris...

ORIN: Da. Am încercat să descopăr în trecutul Mannonilor tainele destinului nefast al vieții noastre! Am crezut că dacă voi fi în stare să văd limpede în trecut, voi putea să prevăd care va fi soarta noastră în viitor, — Vinnie — țar n'am îndrăsnit să proorocesc... încă nu... deși sunt sigur... că... (Râde încet, sinistru).

LAVINIA: Orin!

ORIN: Cel mai mult am scris despre tine. Am găsit că ești cea mai interesantă criminală din noi toți.

LAVINIA (izbucnind): Cum înfrăznești să-mi vorbești astfel, după tot ceea ce am...

ORIN (ca și cum n'ar fi auzit-o — implacabil): Atâtea taine ciudate din trecutul Mannonilor se îmbină în tine! De exemplu, ți-aduci aminte de secundul Wilkins, din timpul călătoriei noastre spre San Francisco? Mă știai copleșit de durere, dar orb nu eram! Am văzut cât de mult îl dorea!

LAVINIA (cu ciudă, dar cu o urmă de vinovăție): Nu i-am dat nicio atenție. Pentru mine, era un simplu ofițer de marină și nimic mai mult!

ORIN (batjocoritor): Adam Brant nu era și el ofițer de marină? Wilkins ți-amintea pe Brant.

LAVINIA: Nu.

ORIN: Acesta a fost motivul pentru care, deodată, ai renunțat la doliu, la San Francisco și ți-ai cumpărat rochiile noi, ca rochiile mamei.

LAVINIA (furioasă): Isprăvește odată cu ea! Dacă m'aș lua după tine, aș crede că eu nu exist prin mine însămi.

ORIN: L-ai dorit pe Wilkins, cum l-ai dorit și pe Brant.

LAVINIA: Minți!

ORIN: Tu ești aceea care minte. Știi foarte bine cum îndărătul afirmației tale că asasinarea mamei e doar un act de dreptate — se ascunde gelozia ta, plină de ură! M'a prevenit ea și acum înțeleg foarte bine! Ai vroit ca Brant să fie numai al tău.

LAVINIA (cu cruzime): Minți! Il uram!

ORIN: Da, după ce ai știut că era amantul ei! (Râde încet, cu o cruzime sinistă). Dar, să lăsăm trecutul și să vorbim de prezent — știu că e un lucru pe care n'ai să-l admiți, niciodată: să vorbim de aventurile tale din insulele mele pierdute. Sau mai bine spus, insulele lui Adam Brant. Și el a fost acolo, dacă-ți mai amintești. Poate că a și trăit cu vreuna din localnicele acelea goale. Era în stare. Te-ai gândit la asta, când eram acolo?

LAVINIA (sufocându-se): Incetază! Ai ajuns prea departe.

ORIN (nu ține seamă, — cu acelaș ton batjocoritor): Ce paradis au fost insulele acelea pentru tine! Toți bărbații aceea chipeși, care se uitan la tine și la părul tău frumos și ciudat. Acolo ai devenit, în sfârșit, frumoasă ca mama! Știi că toți te doresc — nu-i așa? Erai mândră. Mai cu seamă Avahanni! Il vedeai cum îți privește trupul prin veșminte, cum ți-l desbrăca! Și tu îl doreai!

LAVINIA: Nu!

ORIN: Nu minți! Invinovățind-o aprig). Ce-ai făcut cu el în seara, când eram bolnav și te-ai dus să privești dansurile lor nerușinate? S'a întâmplat ceva între voi! Ți-am văzut chipul, când v'ați întors și v'ați oprit în fața colibei noastre!

LAVINIA (acum liniștită și cu o simplă demnitate): L-am sărutat și i-am spus noapte bună — asta a fost tot — drept mulțumire! Era atât de bun și naiv! Pentru prima dată în viața mea, am simțit că dragostea-i ceva suav și firesc.

ORIN: Prin urmare, l-ai sărutat! Și asta a fost tot?

LAVINIA (cu o bruscă și răutăcioasă sgândărire, care amintește de replica mamei sale din ultimul act al „Intoarcerei din războiu”, când sfidase pe Ezra Mannon până ce l-a înfuriat, înainte de a-l otrăvi): Și dacă n'a fost tot? Ce te privește Am dreptul să iubesc!

ORIN (reacționează ca tatăl său — devine livid — cu un strigăt, înăbușit de furie, se repede s'o strângă de gât): Lepădătură... Te omor! (Apoi, deodată, e zdrobit). Nu! Nu-i așa că minți? Pentru numele lui Dumnezeu. Vinnie, spune-mi că m'ai mințit?

LAVINIA (ciudat impresionată, tremură și se bâlbâie): Da. Am mințit... cum ai putut crede că eu... Orin... nu știu ce m'a făcut să-ți spun asta... împotriva voinței mele... am simțit ceva în mine... un duh necurat!

ORIN (râde sălbatic): Stafiile! Niciodată n'ai semănat cu mama mai mult ca adineaori!

LAVINIA (rugătoare, vrând să-i schimbe gândurile): Nu-mi mai vorbi! Să uităm ceea ce s'a întâmplat! Iartă-mă! Uită, te rog!

ORIN: Bine, dacă stafiile ne vor lăsa să uităm. (O privește țintă o clipă, apoi mulțumit). Cred tot ce mi-ai spus despre Avahannî. N'am avut nici cea mai mică bănuială, altfel f-aș fi ucis... și pe el — și pe tine! Cred că ești convinsă! (Apoi, cu vechia sa insistență). Sufletul tău este totuși vinovat!.

LAVINIA (cuprinsă de furie): Isprăvește, odată. Nu mă mai chinui, sau eu însă-mi... Ți-am spus... Ți-o spun din nou! Nu mai pot îndura! Și nu voi îndura!

ORIN (cu un zâmbet ironic, calm): Atunci, de ce nu mă ucizi? Te ajut eu să pui totul la cale — cum am făcut și eu Brant, ca să nu cadă asupra ta niciun fel de bănuială! Dacă ai ști cât de recunoscător ți-aș fi! Mi-e scârbă că mă trăiesc!

LAVINIA (încremenită de groază, abia poate articula): Oh!

ORIN (cu o calmă și nebunească insistență). Nu vezi că eu am luat acum locul tatei și tu locul mamei? Iată ce ne-a hărăzit soarta: ceea ce n'am îndrăznit să prezic. Sunt acel Mannon, de care tu ești ierectată în lanțuri! Așa că...

LAVINIA (astupându-și urechile cu mâinile): Pentru numele lui Dumnezeu, taci odată! (Apoi, groaza i se schimbă, deodată, într-o furie violentă. Repetă inconștient amenințarea, pe care mama ei a fost silită să i-o adreseze în actul al II-lea din „Întoarcerea din războiu”). Ia seama Orin! Tu vei fi de vină, dacă... (Se oprește brusc îngrozită de propriile ei cuvinte).

ORIN (drăcește de răutăcios): Dacă ce? Dacă voi muri pe neașteptate, în urma unui atac de inimă?

LAVINIA: Lasă-mă, lasă-mă în pace! Isprăvește odată! Cum poți fi atât de îngrozitor! Parcă n'ai ști că sunt sora ta care te iubește, care și-ar da viața să-ți aducă liniștea?

ORIN (pe un ton aspru, amenințător): Nu te cred! Știu eu că pui la cale ceva. Dar ia seama! Am să te urmăresc! Și nu te voi lăsa să mă părăsești de dragul lui Peter! Această spovedanie,

pe care am scris-o va fi încredințată unor mâini sigure, să fie cetită dacă te căsătorești cu Peter — sau dacă mor eu..

LAVINIA (apucându-l frenetic de braț, sguindându-l cu violență): Nu-mi băga astfel de gânduri în cap. Mă chinuești ca în iad. Nu te mai pot asculta! (Lavinia își pierde cumpătul, izbucnind în lacrimi. Plânge cu hohote).

ORIN (Orin o privește zăpăcit și fără nicio inițiativă. Apoi, pare să-și revie. Licărirea sălbatică a ochilor dispare. Ochii îi rămân însă sticloși. Straniu). Nu plânge. Cel blestemați nu plâng! (Se așează greoiu în scaunul tatălui său, cu ochii în jos. Deodată, îi spune pe un ton brual). Pleacă te rog! Vreau să fiu singur, să-mi sfârșesc lucrarea. (Cu mâna la ochi încă oftând. Lavinia își dibuește drumul spre ușă și pleacă, închizând-o. Orin descuie sertarul, scoate manuscrisul și ia condeiul în mână).

CORTINA

ACTUL III

Decorul, acelaș ca în actul I, tabloul al II-lea, salonu casei Mannon. Lampa de pe masă este aprinsă, dar potrivită ca lumina să fie mică. Pe căminul din dreapta, ard două lumânări, aruncând lumina lor pâlpâindă asupra portretului lui ABE MANNON, ca și asupra celorlalte portrete ale MANNONILOR. Ochii lor trădează o profund amărată vieată, așa încremeniți cum sunt. Ei exprimă cele spuse de Orin în actul al III-lea, din „Prigoniții”, anume că au privit fără nicio înțelegere vieata din jurul lor nesocotind-o, „pentru că nu s’au învrednicit a o trăi”.

Imediat după sfârșitul actului precedent. Lavinia abia a părăsit biroul tatălui ei. Vine lângă masă și mărește lumina. Este într-o groaznică stare de nervi. Colțurile gurii îi tremură. Își sucește și răsucesce degetele mâinilor ei, strânse împreună, cu mișcări încete, amintind astfel gesturile mamei sale din ultimul act al piesei „Prigoniții”.

LAVINIA (chinuită — umblă încoace și încolo, spunându-și tare gândul): Nu mai pot! De ce stărue să-mi bage în cap că trebuie să moară?... Mai bine ar face-o singur... (Apoi, înspăimântată și cuprinsă de remușcări, caută înconștient spre portretele Mannonilor din dreapta, ca și cum Mannonii ar fi simbolul vizibil al Dumnezeuului ei). Doamne, nu lăsa să-mi răsară astfel de gânduri! Știi că-i iubesc pe Orin. Povățuește-mă cum să-l scap! Nu mă mai lăsa să mă gândească la moarte. N’as mai putea îndura încă o moarte. Te implor! (Auzind sgomof în hall, ia o carte și se preface

SETH (apare în prag): Vînnie!

LAVINIA: Ce-i, Seth?

SETH: Iar au apucat-o dracii pe afurisita de

Hannah. S'a dus în pivniță și spune c'a fost urfă marită de stafii. Chiam-o, te rog, s'o liniștești. Spune că pleacă de aici. (Aducă, cu silă). Așa ne trebuie, dacă am desrăbit pe negri!

LAVINIA (obosită): Vin eu să-i vorbesc, (Iese cu Seth. Pauză. Apoi se aude clopotul dela intrare, Seth deschide ușa dela intrare și poate fi auzit spunând bună seara Hazelei și lui Peter. Când aceștia apar pe scenă, Seth îi urmează).

SETH: Vinnie e în fund, are puțină treabă. Vine îndată. Poftiți și ședeți.

PETER: Bine, Seth. (Seth pleacă. Ei înaintează și se așează pe scaune. Peter are o înfățișare prietenoasă, de bună dispoziție. Hazel, deși are un aer hotărât, pare nervoasă și neliniștită). Trebuie să plec îndată. Sunt nevoit să fac act de prezență la ședința consiliului. N'am putut scăpa. Mă întorc peste jumătate de oră... poate și mai curând.

HAZEL (puțin înfiorată): Nu-mi place casa asta. Mi-e silă să vin aici. Dacă n'ar fi Orin... Îi mărge din ce în ce mai prost. Rău face Vinnie că-l ține tot timpul închis în casă.

PETER: El nu vrea să iasă. Știi bine că trebuie silit să meargă cu noi la plimbare.

HAZEL: Îl însoțește totdeauna. Nu-l lăsa o clipă singur!

PETER (zâmbind): De asta ești supărată pe Vinnie?

HAZEL (aspru): Nu fii prost, Peter! Părerea mea este — și am să i-o spun în față — tare o influență nefastă asupra lui Orin! Se petrece ceva ciudat aici. Uneori, Orin mă înspăimântă. Am observat-o pe Vinnie cum te privește. S'a schimbat atât de mult. A devenit atât de îndrăzneată!

PETER (ridicându-se brusc de pe scaun): Nu ți-e rușine să vorbești așa?

HAZEL: Uite că nu! Am dreptul să spun că nu-mi place cum e îngrijit. Și am să-i cer să-l lase să stea câtva timp la noi. Mama n'are nimic împotrivă.

PETER: Ideea-i bună pentru amândoi. Și Vinnie are nevoie să scape puțin de el!

HAZEL: Vinnie e de altă părere. Eri, am adus vorba și mi-a aruncat o privire... Am să-i cer să vie mâine la noi — indiferent de părerea ei!

PETER (împăcătuitor, o bate pe umăr): Nu te mai necăji degeaba. Te ajut eu s'o faci să-l lase la noi. (Apoi, răsând cu înțelege). Te ajut la orice pentru însănătoșirea lui Orin... dacă nu de altceva decât din egoism. Câtă vreme Vinnie este preocupată de Orin nu ne putem căsători.

HAZEL (se uită în ochii lui, încet): Mai vrei, într'adevăr, să te căsătorești cu Vinnie?

PETER: Ce întrebare absurdă. Nu te pricep!

HAZEL (vocea-i tremură și e gata să izbucnească în plâns): Nu știu ce să-ți spun, Peter, nu știu!

PETER (cu compătimire, dar și exasperat): Ce dracu' te-a apucat!

HAZEL (aude sgomot, se stăpânește, îl previne): Sstt! (Orin apare în pragul ușii din fund. Le aruncă o privire, apoi se uită împrejur să vadă dacă nu cumva este acolo Lavinia. Amândoi îi spun deodată „Bună seara, Orin”).

ORIN: Bună seara! (Apoi murmură agitat, venind spre ei). Unde-i Vinnie?

HAZEL: Are puțină treabă. Ne-a spus Seth!

PETER (uitându-se la ceas): Aoleu! Trebuie să mă duc la întrunire!

ORIN (zelos): Pleci?

PETER (glumind): Nu-i nevoie să-mi arăți că ești mulțumit! Nu-i politicoș!

ORIN: Vreau să rămân singur cu Hazel!

PETER: Foarte bine! Nu trebuie să mă go-
nești. (Râde, bătându-l pe umăr și pleacă. Orin
il urmărește din ochi până ce aude închizându-se
ușa dela intrare).

ORIN (întorcându-se spre Hazel. — Cu o ner-
vositate bizară). Ascultă-mă, Hazel! Vreau să te
rog ceva! Stai puțin. Trebuie să aduc aici... (Fuge
din cameră și poate fi auzit străbătând hall-ul
ca să intre în birou. Hazel îl urmărește îngrijor-
ată. După o clipă, îl vede revenind cu un plic
mare, sigilat, pe care i-l dă, în timp ce vorbește
pe nerăsuflete, mișcând nervos din cap și privind
temător spre ușă). Ia plicul acesta. Repede! Să
nu te vadă Vinnie. Vreau să-l păstrezi într-un
loc sigur și să nu știe nimeni că-i la tine! Dacă
l-aș ține aici, mi l-ar fura. O cunosc eu. Imi fă-
găduiești?

HAHEL: Dar ce-i aici, Orin?

ORIN: Nu pot să-ți spun. Nu trebuie să mă în-
trebi. Și trebuie să-mi făgăduiești că n'ai să-l des-
chizi decât numai dacă mi se întâmplă ceva.

HAZEL (speriata de tonul său): Ce vrei să
spui?

ORIN: Dacă mor — sau — mai ales dacă
Vinnie încearcă a se căsători cu Peter, atunci în
ajunul cununiei — te rog, dă-i lui Peter să câ-
tească cele scrise aici.

HAZEL: Cum, nu vrei să se mărite cu Peter?

ORIN: Nu! Nu trebuie să fie fericită! Trebuie
să-și ia pedeapsa! (Luându-i brusc mâna. Iritat).
Ascultă-mă Hazel! Nu trebuie să mă mai iubești.
Eu nu voin mai fi legat decât de vinovăția mea
ceea ce-mi aduce și mai multă vinovăție, prăvă-

lindu-mă până în fundul iadului, unde poate mi-oiu găsi tihna ispășirii! (Râde dur și se'ntoarce dela ea).

HAZEL: Orin! Nu vorbi astfel! (Apoi, stăpânindu-și groaza, bună și mângâietoare). Ssst! Bietul băiat! Vino lângă mine! (Orin se apropie. Ea îl cuprinde cu un braț). Ascultă, știu că ești chinuit de ceva. Nu vreau să te iscodesc dar simt că ai scăpa de o povară dacă mi te-ai spovedi. Nu ești de aceeași părere, Orin?

ORIN (dornic): Da! Da! Vreau să mă spovedesc ție, care ești atât de curată. Vreau să fiu iertat. (Gata să vorbească, se'nterupe brusc. Cu tristețe). Nu pot. Nu mă'ntreba. O iubesc.

HAZEL: Vinnie i-a spus ea însăși lui Peter ce-1 cu tine și l-a rugat să-mi spună și mie.

ORIN (sălbatic): Ce i-a spus?

HAZEL: Cum te-ai certa cu biata mama ta în seara aceea înainte de a se... și cum te sfocotești vinovat de moartea ei.

ORIN (dur): Înțeleg! Astfel ca în cazul în care ți-aș fi spus... Ce șireată! De data asta, n'a fost destul de șireată! (Răzbunător). Nu uita ce ți-am incredințat, Hazel, și procedează exact cum te-am rugat. (Apoi, rugând-o disperat). Pentru numele lui Dumnezeu, Hazel, dacă mă iubești, arjută-mi să plec de aici. Dacă nu, se va întâmpla ceva groaznic!

HAZEL: Asta vreau și eu. Vii mâine și rămâi la noi câțva timp.

ORIN (amărit): Ți închipui o clipă că mă va lăsa să plec?

HAZEL: N'ai dreptul să faci ce vrei?

ORIN (tainic): Aș putea să mă furișez până la tine, să mă ascunzi. Când va veni după mine, să-1 spui că nu sunt acolo.

HAZEL (indignată): Eu nu mint, Orin! (Apoi mâniată). Cum poate să-ți fie atâta teamă de Vinnie?

ORIN (aude sgomot. Precipitat): Sstt!. Vine! Nu cumva să vadă ce ți-am dat. Du-te imediat acasă și ascunde bine plicul. (se'ndepărtează de ea în vârful picioarelor, ca și cum i-ar fi teamă să fie surprins prea aproape de ea. Se așează pe canapeaua din dreapta, luând o atitudine prea firească. Hazel are o atitudine rigidă. Lavinia apare în prag și tresare văzându-i pe Hazel și Orin împreună. Simte îndată că s'a petrecut ceva neobișnuit și, în timp ce pășește în cameră, cercetează cu privirea pe unul și pe celălalt).

LAVINIA (către Hazel, silindu-se să ia un ton obișnuit): Regret că a trebuit să lipsesc așa mult.

HAZEL: Nu-i nimic.

LAVINIA (așezându-se pe scaunul din mijloc): Unde e Peter?

HAZEL: A fost nevoit să se ducă la o întrunire. Se'ntoarce imediat.

LAVINIA (neliniștită): A plecat de mult?

HAZEL: Nu așa de mult.

ORIN: (simțindu-i neliniștea, ironic): Mi-am terminat lucrarea.

LAVINIA: Ai terminat-o? (Aruncă o privire cercetătoare Hazelei, silindu-se să pară că glumește). Doamne, ce misterioși sunteți. Ce-ați pus pus la cale?

HAZEL (silindu-se să râdă): De ce, Vinnie? Ce te face să crezi?

LAVINIA: Mi-ascundeți ceva. (Hazel tresare și, instinctiv, ascunde și mai mult plicul, pe care-l ține în mâna dela spate. Lavinia observă.

La fel și Orin, care, neliniștit, vine în ajutorul Hazelei).

ORIN: Nu ascundem nimic. Hazel m'a invitat să stau câțva timp la ei și am primit.

HAZEL (sustinându-l cu hotărîre): Da Orin vine de mâine la noi.

LAVINIA (alarmată, dușmănoasă și rea): Foarte frumos din partea ta. Știu că ai cele mai bune intenții. Dar nu se poate!

HAZEL (tăios): De ce?

LAVINIA: Cred că nu mai e nevoie să-ți spun, Hazel. Știi și tu...

HAZEL (mânioasă): Nu știu nimic. Orin este un om în toată firea și poate să facă ce-i place.

ORIN: Las-o Hazel, să vedem ce spune. De acum încolo pot hotărî și eu ceva. Se mai schimbă lucrurile. (Lavinia îl privește, înspăimântată de satisfacția pe care i-o trădează vocea).

HAZEL (dorind să nu piardă ceea ce a câștigat și nici Orin să nu cedeze): Cred că-ți pare bine. I-ar face nespus de bine.

LAVINIA (întorcându-se spre Hazel — cu asprime): Nu te amesteca în chestiuni care nu te privesc, Hazel.

HAZEL (sare în picioare, uitând, în furia ei, să mai ascundă plicul, pe care îl ține acum în mână): Ba, mă privește. Il iubesc pe Orin mai mult ca tine. Ba, după cum văd că te porți cu el, creî că nu-l iubești de loc!

ORIN (observă plicul, acum în văzul tuturor și îi atrage atenția): Hazel! (Ea înțelege îndată și-l ascunde din nou, cu mâna la spate. Lavinia vede, dar nu prinde încă sensul acestor mișcări. Orin continuă s'o previe pe Hazel). Spuneai că trebuie să te duci acasă. Nu vreau să-ți amintesc dar...

HAZEL (precipitat): Da. (Pregătindu-se de plecare, caută să ascundă plicul știind că Lavinia o cercetează bănuitoare. Pe un ton sfidător, adresându-se lui Orin). Pe mâine! Pregătim camera. (Apoi Laviniei, cu răceală). După cuvintele pe care mi le-ai spus, cred că ți-ai dat seama că prietenia noastră s'a dus. (Caută să se furișeze până la ușă).

LAVINIA (interupându-se deodată, — pe un ton acuzator): Ce ascunzi la spate? (Hazel se întoarce la Orin). I-ai dat ceea ce ai scris? (Cum el șovăește, pe un ton violent și poruncitor). Răspunde-mi!

ORIN: Mă privește! Și dacă ți-am dat?

LAVINIA: Trădătorule! Lașule. (Către Hazel — aprigă). Dă-mi plicul! M'auzi?

HAZEL: Vinnie! Cum îndrăznești să-mi vorbești astfel? (Caută să plece, dar Lavinia i se așează în cale).

LAVINIA: Nu pleci de aici până ce... (Apoi, cedând — rugătoare). Orin! Gândește-te ce faci! Spune-i să-mi dea plicul!

ORIN: Nu!

LAVINIA (se duce la el, îl cuprinde cu brațul, îl imploră în timp, ce el ocolește s'o privească în față): Gândește-te bine! Nu poți face așa ceva. Ești un Mannon!

ORIN (aspru): Tocmai de asta!

LAVINIA: Gândește-te la mama!

ORIN: Mult ți-a părut de toate astea! Nu-mi mai vorbi de ea.

LAVINIA (disperată): Fă-o pentru mine, știu cât te iubesc! Spune-i Hazelei să-mi dea plicul! Fac tot ce vrei tu!

ORIN (o privește drept în ochi, aplecându-se)

capul până când fețele lor se apropie mult de tot. Cu o tresărire morbidă): **Adevărat?**

LAVINIA (dându-se îndărăt, tulburată): **Da,**

ORIN (râde, într'un nebunesc triumf. Se întrerupe brusc din răs. Se duce la Hazel, care a rămas de o parte, neînțelegând despre ce este vorba, dar simțind că se petrece ceva groaznic. E foarte înspăimântată. Orin îi vorbește laconic, cu ochii ațintiți asupra Laviniei): **Dă-mi plicul, Hazel.**

HAZEL (îl dă — cu glasul tremurând): **Mă duc acasă. Să nu te mai așteptăm mâine, nu-l așa?**

ORIN: Nu. Uită-mă. Orin acela pe care l-ai iubit a fost ucis în războiu. (Cu surâs chinuit). Să-ți amintești doar de eroul mort, nu și de strigoiul pe care-l vezi! Adio! (Apoi cu duritate). Pleacă, te rog! (Hazel începe să plângă în hohote și, zăpăcită, iese grabnic din cameră. Orin se întoarce spre Lavinia, care a rămas proptită de scaun. Ii dă plicul). Poftim! Înțelegi, însă, că, trebuie să renunți la Peter? Să nu-l mai revezi niciodată!

LAVINIA (cu încordare): **Da.**

ORIN: Și-ți închipui că asta-i tot, că am să mă mulțumesc cu o făgăduială pe care ți-am smuls-o cu sila și pe care ai să încerci totdeauna s'o calci? O, Nu! Nu sunt atât de prost. Trebuie să mă asiguri! (Ea nu-i răspunde și nici nu-l privește. El o fixează încetul cu încetul, în timp ce pe chipul lui se ivește o expresie de dorință). Ai spus c'ai să faci orice vreau eu. Ai făgăduit foarte mult, Vinnie! Orice!

LAVINIA (dându-se îndărăt): **Ce vrei să spui? Ce gând groaznic nutrești, îndărătul nebunărilor vorbe? Nu, nu vreau să mai știu nimic. De ce mă privești așa?**

ORIN: Mi se pare că nu înțelegi ceea ce însemeni tu acum pentru mine — ceea ce tu singură ai voit să însemni — de când ne-am ucis mama!

LAVINIA: Orin!

ORIN: Te iubesc acum cu toată puterea vinovăției mele — cu toată vinovăția din care ne-am înfruptat. Poate că te iubesc prea mult. Vinnie!

LAVINIA: Nu-ți dai seama ce spui!

ORIN: Sunt dăți când mi se pare că nu mai ești sora mea, nici mama — ci o străină cu același păr frumos. (Îi mângâie părul. Ea îl respinge cu violență). Poate că ești Maria Brantôme! Și mai susții că nu există stafii, în casa asta!

LAVINIA (pîrbindu-l încremenită de groază): În numele lui Dumnezeu. Nu! Ești nebun! Nu te te cred în stare să...

ORIN: Altfel cum aș fi sigur că n'ai să mă părăsești? Așa, n'ai mai îndrăzni să mă părăsești niciodată! Ai fi la fel de vinovată ca și mine! Ai fi la fel de blestemată ca și mine! (Apoi, văzând cum pe fața ei se ivește o îngrozitoare repulsiune, devine deodată furios). Nu'nțelegi, dacă n'am certitudinea că nu mă vei părăsi — înnebunesc? Vrei să'nnebunesc? Aș spune prea multe! Aș mărturisii! (Apoi, ca și cum acest cuvânt ar fi răscolit ceva într'însul, tonul i se schimbă dintr'odată într'unul profund rugător). Vinnie! Pentru numele lui Dumnezeu, hai să mergem să mărturisim totul, să ispășim pedeapsa pentru moartea mamei, — să ne găsim amândoi tihna!

LAVINIA (ispitită și chinută, șoptește nostalgic): Tihna! (Apoi, încordându-și voința, sare în picioare, sălbătică). Nu! Iașule! N'avem nimic de mărturisit! N'a fost decât un act de dreptate!

ORIN (se întoarce și rânjind nebunește portre-

telor de pe pereți): O auziți? Pe Lavinia Mannon o veți doborî mai greu decât pe mine! Va trebui s'o pândiți și s'o urmăriți o viață întreagă!

LAVINIA (nemai putându-se stăpâni, se întoarce cu fața spre el, dând drumul urii și furiei ei). Te urăsc. Mai bine ai fi mort! Ești prea scârnav ca să mai trăiești! Dacă n'ai fi mișel, te-ai sinucide!

ORIN (se dă înapoi, ca și cum ar fi fost lovit de ceva. Expresia, chinută de nebunie, i se schimbă într-una de încremenită spaimă): Vinnie!

LAVINIA: Da! Da! Dorese să nu mai fii! (Plânge în hohote, sdrobită).

ORIN (șoptindu-i jalnic și rugător): Vinnie! (O mai privește, o clipă, prin acea spaimă încremenită, apoi revine la o expresie crunt de sălbatică. Cu o tăioasă ironie): Încă un act de dreptate, nu? Vrei să mă faci să mă sinucid așa cum am făcut eu cu mama? Ochiu pentru ochiu, nu-i așa? Dar... (Deodată se oprește, privește în gol, ca și cum ideea aceasta ar fi pus stăpânire pe chinuita lui închipuire. Își vorbește sie-și fascinat) Da! S'ar face — acum — tu ești mama! (Din ce în ce mai stăpânit de această idee). Da! Astfel îmi voiu recăpăta liniștea... o voiu regăsi pe mama... insula mea pierdută... și moartea e o insulă, o insulă a păcii... mama mă va întâmpina acolo... (Vorbind acum cu mama moartă, avântat și agitat). Îți voiu cere iertare și-ți voiu povesti... (Gura lui are mișcări convulsive, de parcă s'ar sili să-și verse otrava). Îți voiu mărturisi că-s fericit să-ți regăsese iubirea, mamă! Îți voiu ura multă fericire ție și lui Adam! (Râde triumfător). M'auzi? Te simt acum aici în casă! Aud cum mă chemă! Mă aștepti să mă iei cu tine. (Se întoarce și a-leargă spre ușă).

LAVINIA (și-a ridicat, între timp, capul și l-a privit pe Orin îngrozită. Roasă de remușcări, a leargă după el și-l cuprinde cu brațele): Nu! Orin, Nu!

ORIN (o dă deoparte cu o bruschetă de frate supărat): La o parte din calea mea! M'așteaptă mama! (Ajunge la ușă. Se'ntoarce și-i spune aspru): Sstt! Uite-l pe Peter! Taci acum! (Se retrage de-a'ndărâtelea din cameră, pe când Peter apare în pragul ușei).

PETER (pe un ton prefăcut, ca să pară natural): S'a dus acasă. (Apoi, către Lavinia — cu o privire repede, plină de înțeles). Mă duc în birou să-mi curăț pistolul. Afurisite, lucrurile astea care ruginesc. Bine c'ai venit, Peter. Ii vei ține de urât Vinniei. (Se'ntoarce și iese din cameră. Peter se uită cu nedumerire în urma lui).

LAVINIA (cu un strigăt înăbușit): Orin! (Niciun răspuns, afară de sgomotul pricinuit de ușa biroului, când o închide Orin. Pornește după el, dar se oprește și se aruncă în brațele lui Peter, ca pentru a se apăra împotriva ei însăși și începe a vorbi repede, pentru a-și alunga gândurile): Strânge-mă tare, Peter, nimic n'are mai mare însemnătate ca dragostea, nu-i așa? Dragostea, înainte de toate! Niciun preț nu-i prea mare pentru ea, nu-i așa? Sau pentru liniște! Avem nevoie de liniște — suntem prea slabi ca să uităm — nimeni n'are dreptul să ne lipsească de liniște! (Face o mișcare pentru a-și acoperi cu mâinile urechile).

PETER: (alarmat de agitația ei): Ce i-a venit să-și curețe tocmai acum pistolul? În starea în care se află! Să mă duc să i-l iau!

LAVINIA (ținându-l strâns, volubilă): Peter, va fi minunat când ne vom căsători și vom avea

casa noastră cu grădină și pomi! Vom fi atât de fericiți. Imi place tot ce crește și se înalță firesc către soare, — tot ce-i drept și puternic! Urăsc tot ce-i strâmb și întortochiat, tot ce se macină pe sine — și pierе în umbra vieții. (Apoi, vocea ei crește, gata să izbucnească isteric. Apoi, face instinctiv gestul de a-și acoperi urechile). Nu mai pot aștepta... s'aștept într'una... și iar s'aștept... (Dinspre birou se aude o împușcătură stinsă).

PETER (se smulge de lângă ea și aleargă spre ușă): Doamne, Dumnezeu, ce s'a întâmplat? (Se repede dincolo).

LAVINIA (se încovoiază moale, sprijinindu-se de masă. Cu un glas pierdut și tremurător): Orin! Iartă-mă. (Se stăpânește, cu o oribilă sforțare de voință. Gura-i devine ca de ghiață. Mecanic, ascunde plicul sigilat, încuindu-l în sertarul mesei). Trebuie să mă duc acolo... (Intorcându-se să plece întâlnește ochii acuzatori ai Mannonilor din portrete. Sfidătoare). De ce mă priviți astfel? Nu era oare singurul mijloc de a păstra totodată și tainele voastre? Acum am sfârșit pentru totdeauna cu voi, mă auziți? Sunt fiica mamei mele — nu a voastră! Voiu trăi în ciuda voastră! (Își îndreaptă umerii cu acea mișcare abruptă, ostășească, bine copiată dela tatăl ei și pe care o măi avusese, ca și cum, tocmai prin actul de a fi înfruntat pe Mannoni, înseamnă că poate să li se alăture — și părăsește camera țeapănă și parcă mărșuind).

CORTINA

ACTUL IV

Decorul, același ca și în actul I, Tabloul I: exteriorul casei Mannon. Sfârșitul unei după amiezi — trei zile mai târziu. Casa Mannon arată așa cum arăta în actul I din „Întoarcerea din război”. Dulcea lumină a asfințitului revarsă o ceață luminoasă pe porticul alb ca de templul intensificând albeața coloanelor, verdele arbuștilor, negru, și verdele brazilor. Coloanele înscriu linii negre de umbre pe zidul de platră cenușiu, dindărătul lor. Toate obloanele sunt proptite astfel ca ferestrele să rămână deschise. Oberlichturile ferestrelor dela parter, ridicate în sus, reflectează pe sticlele lor lumina mocnindă a soarelui de asfințit, părând niște ochi răzbunători.

SETH (apare venind încet din spre alea din dreapta. Are în mână niște foarfeci de tăiat iarbă, cu care își face de lucru, îndreptând iarbă de pe marginea aleii. În realitate, caută să-și treacă timpul, mestecând tutun și cântând jalnic pentru sine însuși — cu vocea lui bătrânească, epava unei bune voci de bariton, — cântecul „Shenandoah”):

O, Shenandoah, mi-e dor să-ți ascult
Ropotul apelor tale!

Dar departe de tine mă-e dat să fiu,

O, Shenandoah, râul meu drag!

Departe de tine sunt îmbarcat

Depart, hăt, pe Missouri.

O, Shenandoah, mi-i dragă o fată,

O fată de pe malurile tale, râul meu drag!

SETH (se oprește din cântat, stă și privește spre stânga, unde se află grădina de flori, apoi dă din cap, mormăind): Iar îmi ia toate florile! La fel ca mamă-sa. A umplut cu flori toate camerele. Am crezut c'o să se potolească după înmormântare. N'o să-mi mai rămână o floare, în toată grădina! (Se întoarce și începe să-și facă iar de lucru, mormăind cu necaz): Toată lumea se miră — un ofițer să se omoare curățindu-și pistolul! O s'o cam ocolească toți, de acum înainte. Zice lumea că-i destul să vezi un Mannon ca să vezi moartea. (Mândru). Dar cu Vinnie nu le merge. Nu pot scoate nimic dela ea. Sânge curat de Mannon!

LAVINIA (intră prin stânga. Cele trei zile, care au trecut, au schimbat-o de-a-binelea. Trupul ei, înveșmântat în mare doliu, pare din nou slab și neîmplinit. Asemănarea cu chipul de mască al Manonilor e acum mai accentuată pe fața ei. Chipul îi este adânc brăzdat, chinuit de nesomn și încordare, încremenit într-o expresie de piatră, nepăsător. Are buze palide, urît contractate. Poartă în brațe un mănunchiu mare de flori. I le întinde lui Seth, vorbindu-i cu o voce bizară, seacă). Ia florile astea, Seth, și dă-le Hannei. Spune-i să le pună în casă. Vreau să fie casa plină de flori. S'a anunțat Peter și vreau să fie totul frumos și vesel. (Se duce și se așează pe treapta cea mai de sus a scării, — dreaptă și țeapănă, cu brațele lipite de trup, cu picioarele alăturate. Privește soarele care apune, fără să clipească, cu niște ochi fieși, reci și sfidători).

SETH (rămâne cu florile în mână și o privește supărat). Te-am găsit aci pe scară azi dimineață la cinci, când m'am sculat.. și'n toate diminețile,

să privească drept înainte, ca și cum n'ar fi auzit nimic. El continuă s'o mângâie). Vrei să-ți aduc o canapea dinăuntru, să te odihnești, Vinnie? Poate te fură puțin somnul și-o să-ți faci bine.

LAVINIA: Nu, îți mulțumesc, Seth. Il aștept pe Peter. (După o pauză, îl întreabă curioasă). De ce nu-mi spui să mă duc în ca-ă, să mă odihnesc? (Seth se preface că nu a auzit întrebarea, ocolind privirea Laviniei). Înțelegi tu! Ești de-atâta vreme la noi. Știi că nu poate fi odihnă în casa asta, pe care bunicul a clădit-o să fie un templu al urii și al morții!

SETH (izbucnind): Nici să nu încerci să rămâi aici, Vinnie! Mărită-te cu Peter și pleacă.

LAVINIA: Am să mă mărit. Am să plec cu el și am să uit toate câte s'au întâmplat aici!

SETH Așa, zic și eu!

LAVINIA: Am s'o închid și am s'o las să fie distrusă de soare și ploaie. Portretele Mannonilor vor putrezi pe pereți, iar stafiile se vor risipi în moarte. Mannonii vor fi dați uitării. Sunt ultima dintre ei — și nu pentru multă vreme. În curând, voi fi doamna Peter Niles. Atunci se va sfârși cu ei! Slavă Domnului! (Se întinde pe spate, în lumina soarelui, și-și închide ochii. Seth o privește îngândurat, dă din cap, scuipă. Apoi aude ceva și se uită pe alee).

SETH: Vine Hazel, Vinnie.

LAVINIA (redevine țeapănă. Cu o privire alarmată): Hazel? Ce vrea? (Sare în picioare, ca și cum ar vrea să fugă în casă, apoi rămâne unde se găsește, sus pe treaptă. Vocea i se înăsprește). Seth, du-te-te rog, și vezi-ți de treabă.

SETH: Bine! (Pleacă încet, prin dosul tufelor de liliac, și în timp ce Hazel intră prin stânga,

în primul plan, Seth îi spune): „Bună seara, Hazel!”.

HAZEL: Bună seara, Seth. (Se oprește brusc și se uită țintă la Lavinia. Aceasta îi răspunde, cu o privire dură, sfidătoare. Hazel poartă mare doliu. Fața Hazelei, palidă și tristă. Ochii arată cât de mult a plâns. Are însă un aer de îndărătnică hotărîre, atunci când pășește spre casă).

LAVINIA: Ce vrei? Sunt foarte ocupată.

HAZEL (calmă): Nu te rețin mult, Vinnie! (Deodată, izbucnește). Nu-i adevărat că Orin s'a omorît din imprudență! E o sinucidere. A făcut-o intenționat!

LAVINIA: Bagă de seamă ce spui! Pot dovedi cum s'a întâmplat. Peter era acolo...

HAZEL: Nu-mi pasă ce spun alții!

LAVINIA: Nu mi-aș fi închipuit niciodată că tocmai tu să-l acuzi pe Orin de...

HAZEL: Nu-l acuz pe el! Cum îndrăznești să-mi atribuie una ca asta? Pe tine te acuz! Tu l-ai împins să se omoare! Știu că nu pot dovedi — după cum nu pot dovedi o seamă de lucruri la care s'a referit Orin. Dar știu că s'au petrecut lucruri îngrozitoare...

LAVINIA (stăpânindu-și o tresărire de frică, adoptă un prefăcut ton de mustrare). Ce-ar spune Orin, dacă ar ști că vii în ziua înmormântării să mă'nvinovățești de nenorocirile ce s'au abătut asupra familiei noastre?

HAZEL (simțindu-se oarecum vinovată, dar în același timp sfidătoare și sigură că are dreptate): Bine, Vinnie. Nu mai spun nimic. Dar știu că este o pricină și o știi și tu care l-a făcut pe Orin să-și piardă mințile! (O părăsesc puterile, plânge cu hohote). Bietul Orin!

LAVINIA (privind țintă înainte. Buzele îi tre-

mură. Cu un glas strident, printre dinții strânși).
Nu mai plânge...

HAZEL (stăpânindu-se — după o pauză): Iar-tă-mă. N'am venit să vorbesc despre Orin.

LAVINIA (neliniștită): Atunci despre cine?

HAZEL: Despre Peter.

LAVINIA (parcă s'ar fi așteptat. Aspră): N'ai niciun drept să te amesteci între Peter și mine.

HAZEL: Ba da! N'ai să te căsătorești cu Peter ca să-i distrugi viața. (Rugându-se): Nu înțelegi că n'ar putea fi niciodată fericit cu tine, că-l va face să împărtășească tainele astea groaznice — oricare ar fi ele?

LAVINIA: Nu există niciun fel de taină.

HAZEL: Știu că Peter nu este în stare să creadă răul despre nimeni. Dar trăind cu tine ca soț — n'ai să te poți ascunde de el. Va ajunge să simtă ceea ce simt eu. Nu veți putea fi niciodată fericiți! (Din nou rugătoare): Vinnie, te rog, ai milă de Peter! Gândește-te la fericirea lui... dacă îl iubești cu adevărat!

LAVINIA (cu glas răgușit): Il iubesc!

HAZEL: S'au și arătat nenorocirile pe capul lui, din cauza ta!

LAVINIA: Minți!

HAZEL: Aseară s'a certat cu mama, când ea a încercat să-i vorbească — prima dată că a făcut așa ceva! Tu l-ai schimbat. A plecat de acasă și s'a dus la hotel. Ne-a spus că nu va mai vorbi niciodată cu mama și cu mine. Până acum, a fost un fiu și un frate minunat. Am fost atât de fericiți toți trei! L-a frânt inima mamei. A plâns toată ziua. (Cu disperare). Vinnie, nu ne poți face un rău atât de mare. Dacă-l faci, vei fi pedepsită! Peter va ajunge să te urască.

LAVINIA: Nu!

HAZEL: Vrei să-l duci pe Peter unde l-ai dus pe Orin? E tot ce se poate, dacă află vreodată adevărul!

LAVINIA (violentă): Care adevăr? Ce să afle?

HAZEL (răspicat): Nu știu — dar tu știi. Cercetează-ți inima și întreabă-ți conștiința, în fața lui Dumnezeu, dacă se cade să te căsătorești cu Peter!

LAVINIA (disperată, neștiind ce să mai spună). Da, în fața lui Dumnezeu! În fața oricui! (Apoi, privind-o țintă — apucată de furie). Lasă-mă în pace. Pleacă de aici! Dacă nu, iau pistolul lui Orin și te omor. (Furia îi trece, lăsând-o slăbită și sdruncinată. — Se duce la scaun și se prăvălește în el).

HAZEL (dându-se îndărăt): Ce rea ești. Credeam c'ai să... Cum de ai ajuns astfel, Vinnie?

LAVINIA: Pleacă!

HAZEL: Vinnie! (Lavinia închide ochii. Hazel stă și o privește. Pauză... Apoi cu o voce tremurătoare). Bine. Plec. Tot ce pot face e să am încredere în tine. Știu că în inima ta de Mannon nu a putut pieri orice sentiment de onoare și dreptate. (Lavinia râde cu amărăciune, fără să-și deschidă ochii). Cel puțin atât îi datorești lui Peter, să-l lași să citească cele scrise în plicul lăsat de Orin. Orin mi-a cerut să-i dau lui Peter plicul înainte de a se căsători cu tine. I-am spus lui Peter, Vinnie.

LAVINIA (cu ochii tot închiși, vorbește straniu, ca pentru sine însăși): Morții! De ce nu mor morții!

HAZEL (o privește înspăimântată, neștiind ce să facă. Nehotărîtă, privește împrejur și, văzând că vine cineva prin stânga, spune repede): Uite-l că vine. O iau prin fund. Nu vreau să mă gă-

sească aici. (Vrea să plece, dar se oprește lângă tufele de liliac, — compătimitoare): Știu că suferi, Vinnie. Știu că-ți va arăta conștiința ce ai 'de făcut, iar Dumnezeu te va ierta. (Pleacă repede pe după liliac, înconjurând casa spre fund).

LAVINIA (privește în urma Hazelei și-i strigă sfidătoare): Nu-i cer iertare lui Dumnezeu. Nu cer iertare nimănui. Mă iert eu însă-mi. (Se reazimă de speteaza scaunului și închide din nou ochii. Cu amărăciune). Sper că există pe undeva un iad și pentru cei buni. (Peter intră prin stânga, primul plan. Are un aer zăpăcit și chinuit. Umblă încet, cu ochii în pământ, apoi, văzând-o pe Lavinia, se silește să-și revie și să pară vesel).

PETER: Bună seara, Vinnie! (Se așează lângă ea, la marginea porticului. Ea continuă să-și țină ochii închiși, parcă i-ar fi teamă să-i deschidă. El se uită la ea îngrijorat). Pari foarte obosită. N'ai dormit? (Ii bate mâna afectuos, dar cu stângăcie. Buzele i se mișcă parcă pentru a vorbi, dar colțurile lor se lasă în jos. Lavinia suspină. Peter continuă să o mângăie). Ai trecut prin atâtea încercări — dar lasă — ne căsătorim în curând.

LAVINIA (fără să deschidă ochii. Nostalgic): Mă vei iubi și mă vei face să uit?

PETER: Mai întrebi? Primul lucru pe care îl voi face va fi să te scot din casa asta blestemată. Poate că-s prost, dar am început să cred și eu în superstiții!

LAVINIA (fără să deschidă ochii, straniu): Da dragostea nu poate trăi aici. Vom pleca, vom părăsi casa, o vom lăsa să piară — și vom uita pe cei morți.

PETER (cu oarecare dușmănie în glas): Să

plăcăm cât mai departe. Urăsc orașul acesta aiurea și pe toți oamenii dintr'insul.

LAVINIA (deschide ochii și-l fixează): Peter, nu te-am auzit niciodată vorbind cu atâta înverșunare.

PETER (ocolindu-i privirea): Sunt lucruri care te scot din fire.

LAVINIA: Te-ai certat cu mama ta și cu Hazel — din pricina mea — nu-i așa?

PETER: De unde știi?

LAVINIA: Hazel a fost adineaori.

PETER: Ți-a spus de ce? Afurîșita. Ce vrea?

LAVINIA: Nu vrea să mă mărit cu tine.

PETER (mânios): Vîpera! Cu ce drept se amestecă? (Apoi, cam neliniștit, silindu-se să suradă). Sper că nu-i dai nicio atenție.

LAVINIA (răspunzând mai de grabă unei voci interioare decât lui Peter. Se'nțepenește în scaun — sfidătoare): Nu!

PETER: Parc'au înnebunit și ea, și mama! Dar o să le treacă.

LAVINIA (cu o privire cercetătoare, neliniștită). Dacă nu le trece?

PETER: Le trece după ce ne căsătorim. Dacă nu — am terminat cu ele!

LAVINIA (pauză. Ii ia, apoi, fața în mâini și i-o întoarce spre ea). Peter! Lasă-mă să te privesc! Suferi. Ochiul tău are o privire rănită. Erau atât de increzători înainte! Acum sunt bănuitori și temători de viață! Te-am și schimbat, Peter! Ai și început să mă bănuiești. Te'ntrebi ce-a scris Orin?

PETER (protestând cu violență): Nu! Nu sunt curios! Știu că Orin nu era în toate mințile. De ce ași da atâta importanță?

LAVINIA: Juri că n'ai să mă bănuiești niciodată?

PETER: Drept cine mă ei?

LAVINIA: Și că niciodată nu vei îngădui mîinii să ne despartă? Nimic și nimeni nu ne poate împiedeca să fim fericiți, nu-i așa?

PETER: Sigur că nu!

LAVINIA (din ce în ce mai disperată): Vreau să ne căsătorim imediat, Peter! Mi-e frică! Vrei să te însori cu mine, chiar astă seară? Găsim îndată un preot. Imi pot schimba rochia într-o clipă. Aleg culoarea care-ți place ție. Insoară-te cu mine astă seară. Mi-e teamă să mai aștept!

PETER (îngrijorat, puțin surprins): Vorbești serios? E cu neputință. Nu ne putem căsători în ziua înmormântării lui Orin, trebuie să-i respectăm memoria. (Apoi, bănuitor involuntar). Nu înțeleg de ce ți-e frică să mai aștepți? Nu se poate întâmpla nimic. E ceva în hârtiile lui Orin care ne-ar putea împiedeca?...

LAVINIA (cu un răs sălbatec, biciuit): Morții mă vor împiedeca. Nu vom scăpa niciodată de ei, Peter! Îți dai fericirea pe mîna mea! Dar asta înseamnă că le-o dai lor, Mannonilor cei morți — și lor nu trebuie să le dai dragoste! Îi cunosc prea bine! Apoi, n'aș putea îndura să văd cum ochii tăi devin din ce în ce mai triști și se feresc de mine sdruncinați în credința lor față de viață. Te iubesc prea mult!

PETER (din ce în ce mai neliniștit și mai bănuitor): Ce vrei să spui, Vinnie? Mă faci să cred că, totuși, a fost ceva.

LAVINIA (disperată): Nu, nu-i nimic! (Deodată, cuprinzându-l cu brațele). Nu, nu te gîndi la asta! Încă nu. Vreau o clipă de fericire, în ciuda tuturor morților. O merit. Am făcut

destul! (Și mai disperată, rugându-se aprig): Ascultă-mă, Peter. De ce să așteptăm cununia? Vreau o clipă de bucurie — de dragoste — să răscumpăr clipele ce vor urma! O vreau acum! Nu poți fi tare, Peter? Nu poți fi simplu și curat? Nu poți uita ce-i păcatul și să înțelegi că iubirea-i numai frumusețe? (Il sărută cu o pasiune disperată). Sărută-mă. Strânge-mă tare! Dorește-mă! Dorește-mă atât de mult încât să fi în stare să faci o crimă ca să mă ai. Eu am făcut-o... pentru tine! Du-mă în această casă a morților și iubește-mă! Dragostea noastră va izgoni morții! (În culmea abandonării — disperată și frenetică). Dorește-mă. Ia-mă, Adam! (La auzul numelui pe care l-a pronunțat, își revine. Zăpăcită, râde fără noimă). Adam? De ce ți-am spus Adam? N'am auzit niciodată până acum numele acesta... doar din Biblie. (Apoi deodată desnădăjduită; cu conștiința zădărniceii). Mereu reapar morții! Zădărnică, orice încercare.

PETER (convins că e isterică, totuși uimit și desgustat de această izbucnire pătimașă): Vinnie! vorbești fără nicio socoteală! Nu-ți dai seama! Ești altfel de cum arăți.

LAVINIA (cu vocea stinsă): Nu mă pot mărita cu tine, Peter! Nu trebuie nici să mă mai vezi. (El o privește încremenit, năuc). Du-te acasă. Impacă-te cu mama ta și cu Hazel. Insoară-te cu cu alteineva! Mie nu-mi este dată iubirea! Morții sunt prea puternici!

PETER (cu sufletul sgușuit): Vinnie! Nu se poate... Ai innebunit? Ce s'a întâmplat? (Apoi, bănuitor): Din cauza plicului lui Orin? Ce-a lăsat scris? Am și eu dreptul să știu, nu? (Cum ea nu răspunde — și mai bănuitor). S'a purtat

atât de straniu... ce s'a întâmplat, când v'ați oprit pe insulele acelea... băstinașul acela?...

LAVINIA (întâia reacțiune instinctivă este aceea de a se simți adânc jignită). Peter! Indrăznești... (Apoi, deodată, privind lucrul acesta ca o soluție, îi spune cu socotită vulgaritate). Ei bine, da! Dacă vrei să știi! Nu mai vreau să mint! Orin bănuia că mi-am făcut poftetele cu el! Da, așa e!

PETER (dându-se îndărăt repede, se simte distrus): Vinnie! Ai innebunit. Nu cred! N'ai putut face una ca asta!...

LAVINIA (strident): De ce nu? Il doream. Vroiam să învăț dela el ce-i dragostea! Dragostea care nu-i păcat! Și am învățat! Mai mult! Am fost amanta lui!

PETER (dându-se înapoi, ca și cum ar fi fost palmuit. O privește țintă, cu înfricată repulsiune. Vorbește cu o amărată mânie). Așa dar, mama și Hazel aveau dreptate, când spuneau că ești o ființă rea... nu-i de mirare că bietul Orin s'a sinucis... Doamne!... sper că vei fi pedepsită! (Pleacă în fugă, aproape orbește, pe aleea din stânga).

LAVINIA (îl vede plecând, apoi cu un strigăt surd, disperat pornește în urma lui Peter). Te-am mințit! N'am... (Se oprește brusc, înțepenindu-se în vechea-i atitudine. Privește după el, pe alee, apoi, se întoarce, rostind pe un ton pierdut și gol). Adio! Peter! (Seth apare în fund prin stânga, venind de după colțul casei. Rămâne o clipă locului, uitându-se la Lavinia. Apoi, pentru a-i atrage atenția că e de față, începe să cânte cu voce scăzută, melancolicul lui „Shenandoah”, în timp ce privește în jos, împrejur, parcă fară căuta ceva).

SETH:

Departe de tine sunt imbarcat
Departe, hăt.....

LAVINIA (fără a se uita la el, prinde altă-mele cuvinte ale cântecului. Cu un zâmbet forțat): Nu mi-e dat Seth, să mă imbarc pentru alte lumi. Sunt imbarcată în lumea asta de aici, cu răposării Mannoni! (Râde încet, scurt și se întoarce ca pentru a intra în casă).

SETH (însăimântat de expresia chipului ei, o apucă de braț): Nu te du înăuntru, Vinnie.

LAVINIA (necruțătoare): Nu-ți fie teamă, nu voi lua calea mamei și a lui Orin. Ar însemna să fug de pedeapsă. Și n'a mai rămas cine să mă pedepsească. Sunt cea din urmă Mannon. Trebuie să mă pedepsească eu însă-mi! A trăi aici singură cu morții este o pedeapsă mai cumplită decât moartea sau închisoarea! Nu voi mai ieși niciodată de aici și nu voi mai vedea pe nimeni. Voi bate cu piroane obloanele, ca nici măcar lumina soarelui să nu răzbească înăuntru. Voi trăi singură — numai cu morții. Le voi păstra tainele! Voi lăsa stafiile să mă urmărească până ce goana se va sfârși și ultimul Mannon va avea voie să moară! (Cu un surâs straniu și crud privește spre anii de chinuri ce-o așteaptă). Știu, vor avea grijă să trăiesc încă multă vreme. Mannonii trebuie să se pedepsească pentru păcatul de a se fi născut.

SETH (cu o amară înțelegere): Mda! Și eu care n'am auzit o vorbă din toate câte ai spus, Vinnie. (Prefăcându-se că-și caută foarfecele). Mi-am uitat foarfecele undeva pe aici.

LAVINIA (se întoarce spre el. Aspru): Du-te de închide obloanele și bate-le cu piroane, să nu se mai deschidă.

SETH: S'a făcut!

LAVINIA: Și spune-i Hannei să arunce afară toate florile!

SETH: S'a făcut. (Trece înaintea ei și intră în casă. Ea suie scările până la portic apoi se întoarce și se oprește o clipă, țeapănă cu umerii dreupți, privind cu ochi de ghiță lumina soarelui. Seth se apleacă dela fereastra din dreapta ușii și trage obloanele cu hotărîre. Obloanele se lovesc de pervaz, făcând sgomot. Ca și cum sgomotul acesta ar fi fost o poruncă, Lavinia face o întoarcere pe tocuri și, rigidă, intră în casă parcă mărșuind, închizând ușa în urma ei).

CORTINA

SFARȘITUL TRILOGIEI

Serviciul de presă
EXEMPLAR GRATUIT

În colecția de teatru

Pro-Pace

vor apare

Somerset Maugham: Țara făgăduită

Charles Morgan: Fluviul scânteetor

J. Giraudoux: Ondine

J. Giraudoux: Răsboiul troian nu va
avea loc

Bernard Shaw: Ioana d-Arc

și o piesă de

G. M. Zamfirescu